SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADİYÊ BI RÛMET'TIR TIŞTEK NİNE

Sayı: 16 / Nisan 1983 / 2,-DM

6. KOLORDU BÜNYESİNDE AÇILAN PKK DAVASI BAŞLIYOR:

BU DA TERS TEPECEK!

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının 9.4.1983 tarihli açıklamasına göre Adana, İçel, Hatay, Gaziantep, Maraş, Adıyaman illerini kapsayan PKK davası, 12 Nisan 1983'de bölge sıkıyönetim komutan yardımcılığının Antep'te hazırladığı mahkeme salonunda başlayacaktır. Daha önce direnişi kırmak amacıyla Antep cezaevinden, Adana, Mersin ve Hatay tutukevlerine dağıtılan PKK davası sanıklarının, davanın başlaması nedeniyle yeniden biraraya getirilecekleri belirtilmekte ve 700'den fazla kişi hakkında askeri savcının 70 klasörlük bir iddianame hazırladığı bildirilmektedir.

PKK davalarından bir görüntü.

Aylar süren yoğun baskı ve imha operasyonları ardından açılan PKK'nin bu davasında da, çok sayıda kişi için idam ve ağır cezalar öngörülmekte ve tutuklular ağır baskı, idam ve katliam tehditleri ile teslimiyet ve ihanete zorlanmaktadır. Sömürgeci faşistlerin bu davaya özel bir önem verdikleri bilinmektedir. Sıkıyönetim sorumluluk bölgesi olarak ilân edilmiş bulunan başta Antep, Maraş ve Adıyaman olmak üzere bu iller, 12 Eylül öncesi ve sonrasında yurtsever devrimci hareketin devletin resmi ve sivil güçlerine güçlü darbeler vurarak, onu işlemez hale getirdiği alanlardır. Özellikle 12 Eylül sonrasında, Antep ve Pazarcık yöresinde sömürgeci faşist devlet terörüne ve Kürdistan Bağımsızlık Hareketini yoketme çabalarına karşı, PKK'nin yürüttüğü ve uğruna halkımızın en yiğit evlatlarının şehit düştüğü direniş mücadelesi, yöredeki halk kitlelerinin hafızalarında silinmeyecek güçtedir. Bu gerçeği hazmedemeyen sömürgeci hainler, özellikle 12 Eylül sonrasında yöre halkına karşı vahşi bir tutuklama, işkence ve imha operasyonu başlatmış, bunun sonucunda zindanlarda, köy meydanları ve dağlarda onlarca yurtsever ve devrimcinin kanına girmişlerdir. Ancak tüm bu vahşi uygulamalara rağmen, birkaç teslimiyetçi dışında bir bütün olarak ne halk ve ne de devrimciler düşmanın baskılarına boyun eğmemiş, direnişteki kararlılığını her vesileyle ortaya koymaktan çekinmemiştir.

Bu nedenledir ki cunta, halkımıza gözdağı vermek, Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Hareketini mahkûm etmek ve varlığını bu temelde güçlendirmek için, aylardan beridir sürdürdüğü insanlıkdışı çabaları bu mahkemeyle daha da tırmandırarak sonuç almak istemektedir.

Ama cuntanın umutsuzca sarıldığı, ancak Diyarbakır direnişinin düşmana çevirmiş olduğu bu silah, Antep'teki mahkemelerde de aynı akıbete uğramaktan kurtulamayacak ve cuntanın her türlü oyununa rağmen bu mahkemelerde de sömürgecilik, emperyalizm ve sömürgeci Türk devleti yargılanarak; Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Hareketi ile onun şanlı önderi PKK yeni şehitler verme pahasına da olsa yüceltilecektir. Hiçbir komplo ve teslimiyet eğilimi bu gerçeği karartamayacaktır.

SÖMÜRGECİ-FAŞİST CUNTANIN KRİZİ DERİNLEŞTİKÇE ABD JANDARMALIĞI ROLÜ ÖNE ÇIKIYOR

Türkiye ve Kürdistan'da giderek belirginleşmekte olan durum, ağır baskı ve sömürü tavında dövülen halklarımızın, baskının yanısıra giderek ağırlaşan yaşam koşulları karşısında artık baskının kâr etmediği bir direnceulaşmaya ve nihaî hesaplaşmaya daha hazır hâle gelmeye başlamasıdır. Cunta, özellikle üç yıldan beridir halklarımızı öylesine bir cendere içerisine sokmuştur ki, bu süreçte kitlelerin uğratılmadıkları baskı ve tatmadıkları acı kalmamıştır. Sömürgeci caniler, artık halklarımızı ne ile tehdit edebilir? Onları tümden tarihten ve yeryüzünden silmekle mi? Fakat hedeflerinin bu olduğu herkesçe bilinmesine rağmen halk kitleleri, tarihten, benzer nice çılgınlıklara başvurulmasına rağmen bunun hiçbir zaman başarılamamış olduğunu da artık öğrenmişlerdir.

Bu bakımdan sömürgeci-faşistler her türlü güç gösterilerine rağmen, endişe ve panik içindedirler ve kendilerini bunu açığa vurmaktan alıkoyamamaktadırlar.

Sömürgeci-faşist Türk burjuvazisi, geliştirmek istediği süreçte, açık zor uygulamaları dışında etkili hiçbir araca sahip olmadığından; hem sürekli bu silaha sarılmak zorunluluğu duymakta, ama hem de bu silahın karşı konulmaz bir biçimde ters tepeceğini bildiğinden tam bir çaresizlik ve çözümsüzlük içinde bulunmaktadır.

Bu nedenle, içinde yaşadığımız günlerde oldukça istikrarsız tablolar çizmeye başlayan cuntanın içine yuvarlandığı süreç, en sadık uşaklarını bile telaşlandırmaya başlamıştır. Sözkonusu süreç, sömürgeci faşistlerin kan, zulüm ve zorbalıktan oluşan son üç yıllık sindirme ve imha uygulamalarının, amaca varmaktan uzak ama uygulamaya dair ne varsa hepsinin sergilenmesinden ötürü bir anlamda doyum noktasına ulaşılması sürecidir. Ama cuntanın felaketi de bu noktadan sonra başlamakta ve ayaklarının altındaki toprak da yine bu olgudan sonra kaymaktadır. Varılan aşamada cuntanın, yarattığı pasifikasyon elverişli ortam hazırlasa da; halklarımızı karşı-devrime kazanması(!) için ona zulüm ve zorbalık dışında verebileceği başka şeylerinin de olması gerekir. Oysa artık gerek Kürdistan'da ve gerekse Türkiye'de kitleler çok iyi bilmektedirler ki, bırakalım nisbi ekonomik, demokratik, ulusal(!) vb. hakları, insan olarak varolma ve varlığını korumanın asgari koşullarını bile bu yönetim altında ve ona karşı savaşmaksızın gerçekleştirmeleri mümkün değildir. Gerçi cunta ve uşakları, halklarımız üzerindeki baskı, sömürü ve imha uygulamalarında; seyrekleştirilmiş operasyonlar, siyaset yasağının kaldırılması çalışmaları, seçim hazırlıkları vb. göstermelik tedbirlerle bazı hafiflemeler yaratma çabası içinde olduğunu göstermeye özel bir önem vermektedir. Ama bu süreci yakından takip eden herkes çok iyi görmekte ve bilmektedir ki, olan şey baskı ve sömürünün hafiflemesi değil, aksine sistemleştirilmesi ve kurumlaştırılmasıdır. Ekonomiden siyasete, kültürden sosyal yaşama kadar her alanda yaşanan durum budur.

Devamı S: 19'da

İÇİNDEKİLER

Haber-Yorum
2-3
Karar PKK Militanlarının Direnişinde Verilmiştir
4-5
Küçük-burjuvazi
6
NEWROZ Geceleri
7
"İl Kaçak Komisyonu"
8
Emniyet Bölgeleri
9
Örgütlenme
10-11-12-13
Kürtçe Yazılar
14-15
Dünyada Bu Ay
16
Röportaj
20

FKÖ, FİLİSTİN'İ ÜRDÜN'ÜN TEMSİL ETMESİ ÖNERİLERİNİ REDDETTİ

FKÖ liderleri bir toplantı sırasında.

FKÖ lideri Yaser Arafat'ın; Ortadoğu barış görüşmelerinde Filistinlileri Ürdün'ün temsil etmesi doğrultusundaki önerileri görüşmek üzere örgütün diğer liderlerini de çağırdığı toplantıda, sonuçta hiçbir resmi açıklama yapılmamasına rağmen, bu önerilerin onaylanmadığının anlaşıldığı bildirilmektedir. Ajanslar, sözkonusu belirlemeye kaynak olarak, Arafat'ın toplantı sonrasında Ürdün Kralı Hüseyin'e gönderdiği mesajı göstermektedirler. Çeşitli diplomatik çevrelere dayanılarak belirtildiğine göre Arafat mesajında, *"Reagen planının Filistin sorununun çözümü bakımından, Filistin Ulusal Meclisi Toplantısında da yetersiz bulunduğunu"* belirtmiş, ve Ürdün'ün, Ortadoğu barış görüşmelerinde Filistin'i temsil etmesi doğrultusunda herhangi bir görüş belirtmekten kaçınmıştır.

Bilindiği gibi FKÖ içerisinde El-Feteh örgütü lideri olarak Arafat'ın eğilimi; Ürdün'le ortak bir çerçevede, Arap-Fas zirvesi ile ABD önerilerinin uzlaştırılması zemininde Filistin sorununu bir an önce **"siyasal çözüme"** kavuşturma doğrultusunda olsa da, Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi ağırlıklı olarak böylesi bir çözüme karşıdır, ve bağımsız bir Filistin'i garanti etmeyen hiçbir çözüme yanaşmak istememektedir. Nitekim geçtiğimiz aylarda, İsrail saldırıları ile önemli sarsıntılar geçiren Filistin hareketinin, devrimci çözüm olanakları oldukça zorlaşmasına ve uzlaşma eğiliminin, Arap gericiliği başta olmak üzere geniş bir uluslararası destek bulmasına rağmen bu eğilim, hem Filistin Ulusal Meclisi ve hem de FKÖ tarafından reddedilmiştir.

Ama elbette ki ABD ve uluslararası gericiliğin planlarına karşı kazanılan bu sonuçlar kolay kazanılmamakta ve başta FKÖ içerisinde olmak üzere Arap ve bölge gericiliği ile kıyasıya bir mücadele ortamında gerçekleşmektedir.

Ortadoğu genelinde ABD ve işbirlikçilerine yeni bir temelde hegemonya olanağı sağlıyan **"Reagen barış planı"**, İsrail'in Lübnan'a saldırısı ile açığa çıktığı gibi halk hareketlerini imha temelinde yeni bir kölelik statüsü oluşturmayı hedeflemektedir. Bu

Devamı S: 19'da

SÖMÜRGECİ-FAŞİSTLER TEHDİT SEFERLERİNE BAŞLADI

Faşist Türk sömürgecileri, Ermeni terörü yaygarası altında kendi devlet terörlerini bir takım devletleri dahi hedef alan boyutlara ulaştırmaya başladılar. Ermeni saldırılarını bahane ederek geçtiğimiz günlerde çeşitli devletlerin kapısına dayanan faşist cunta yetkilileri, tam bir soğuk savaş havası estirdiler.

Devletlerin egemenlik haklarını hiçe sayarak tam bir zorba edasıyla, 18 Mart 1983 tarihinde Lübnan'a ani bir **"ziyaret"** yapan cunta Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, tüm çabalarına rağmen bu ziyaretlerin gerçek amacını gizleyemedi. Nitekim, Lübnan gezisiyle verdiği bu falso nedeniyle cuntanın gezileri, ne hedef aldığı devletler ve ne de uluslararası kamuoyu tarafından ciddiye alındı.

Ancak, cuntanın bu tehdit seferlerinin altında yatan gerçek nedenleri su yüzüne çıkarması bakımından, Türkmen'in Şam gezisi oldukça dikkat çekiciydi. Ermeni terörü bahane edilerek düzenlenen Türkmen'in bu gezisi, herkesçe çok iyi bilinmektedir ki, Ermeni meselesinden çok; Ortadoğu'da tutturduğu ilerici konum ve bölge halk hareketleriyle geliştirdiği ilişkiler nedeni ile Suriye yönetimini tehdit amacını taşıyordu. Cuntanın, bu konudaki rahatsızlığını Şam gezisine dek daha çok kapalı kapılar ardında ifade etmeye ve bu konuda açık bir tavır almamaya özen gösterdiği biliniyordu. Ama Reagen planının suya düşmesi ve her türlü iki yüzlü çabasına rağmen bölge ilerici ve devrimci güçlerinin, faşist Türk devletini bölge halkları üzerindeki en ciddi tehdit olarak değerlendirmeye devam etmesi nedeniyle sömürgeci-faşistler, ellerindeki tek koz olan askeri tehdit ve şantaj politikasını yeniden öne çıkarmaya başlamışlardır.

Devamı S: 19'da

MÜCADELE ZOR FAKAT MEYVELERİ VERİMLİ OLACAKTIR

Yoldaşlar;

12 Eylül 1980 faşist-askeri cunta hareketinden bu yana; yokolma yerine daha güçlü, belirgin-berrak ideolojik-politik varlığıyla mücadeleyi daha da aktif bir biçimde dünya devrimci-ilerici kamuoyunun gözleri önüne sererek, desteklerini kazanan, bu tutumuyla da mücadelede güçlü bir aday olduğunu kanıtlayan Hareketimiz, bir yıldan beri aylık olarak yayınladığı Serxwebûn dergisiyle; kitlelerin mücadelesine sahip çıkarak, sürdürme anlamında çok önemli görevler başarmıştır.

Cuntanın geçmişten devraldığı talancı, soykırımcı, sömürgeci karakteriyle, Kürdistan halkı ve devrimci güçleri üzerinde, aynı zamanda da Türkiye devrimci-demokratik güçlerine karşı uyguladığı baskı ve yoketme uygulamalarına rağmen; PKK Partizan ve savaşçılarının hapishanelerde ve dağlarda yarattıkları görkemli direnme hareketleri kanıtlamıştır ki, Partimiz, sömürgeciliği, feodal ve yerli işbirlikçi yapıları yıkarak; Bağımsızlık ve Özgürlük mücadelesini zafere götürecek, modern dünyanın özgür ulusları safında, ve sınıfsız toplumu yaratmaya çalışan Enternasyonalist proletaryanın dünya devrim saflarında hakettiği yerini alacaktır. PKK, FKBDC'nin kuruluşu ve devamında olduğu gibi, yaratılacak olan anti-sömürgeci Ulusal Kurtuluş Cephesi'yle de hak ettiği saygınlığı ve desteği kazanacaktır.

Yoldaşlar;

İşçi sınıfının engin deneyimi ve işçi sınıfı bilimini sistematik hale getiren ölümsüz yoldaşların düşünceleri, anıları bize yol gösterir. Materyalistler, sınıf savaşımlarının, ulusal kurtuluş mücadelelerinin toz pembe bir dünya olmadığını bilirler. Materyalist dünya görüşünün metodu diyalektik materyalizm ve bunu da canlı tutan, her şarta uygulanmasını sağlayanda eleştiri-özeleştiridir. Eleştiri-özeleştiri, teori-pratik bütününü, doğru uygulamayı rayına oturtur. Geçmişini doğru bir eleştiri süzgecinden gerçirmeyen hiç bir düşünce akımı, gurup ve parti, mücadelede varolma ve varlığını sürdürme şansına sahip değildir. Onu yöneten olağanüstü güç, bizzat mücadelenin gerçek maddi temelleridir: Yani, *"şartlara uyan yaşar, uymayan yaşamaz" (Darwin).* (Değişen şartlara uyan devrimci örgütlenme anlamında, teslimiyet anlamında değil)

Bundan ötürü; devrimi yönetecek güç, kendisini yaratan maddi şartların doğru tahlilini, değerlendirilmesini, örgütlenmesini ve mücadele alanına aktarmasını yaparak; kitlelerin sönmeyen devrim ateşinin önder gücü olarak, tarihin şaşmaz metoduyla zafere gider. Bu açıdan bakıldığında PKK hareketi, hataları olmasına rağmen, bu metodu kendine kılavuz seçmiş, uygulamış ve önemli adımlar atmıştır. Lenin'in belirttiği gibi:

"Devrimciler melek değildir, hata yapabilirler, yalnız aynı hatayı iki kez yapmazlar."

Kürdistan'da yaşayan bir yurtsever, bir taraftar olarak, Partimizin gerçekleştirdiği adımlarla birlikte, günümüzde kendisini dayatan yeni görevler üzerine düşüncelerimi aktarıyorum:

1- PKK I.Konferansıyla, geçmiş mücadele pratiğini doğru bir şekilde değerlendirerek, gerek kazanımlarını, gerekse hata ve eksikliklerini belirlemiştir. Anlayabildiğim, gözlemlediğim kadarıyla; bu hata ve eksiklikler, ideolojik ve politik olmayıp, bazı kadroların eksik eğitiminden ve kişisel yetersizliklerden kaynaklanmaktadır. Ancak, geçmiş dönemdeki hata ve yetersizlikler nedeniyle halkın devrimcilere duyduğu güvenin kısmende olsa zedelendiği dikkate alınırsa, Partimizin gerek kendisinden, gerekse başkalarından kaynaklansın, bütün hata, yetersizlik ve sorumsuzluklara karşı takındığı samimi ve devrimci tavrı ifade eden Politik Rapor'daki görüşler yurtseverler ve halk kitleleri içinde yeterince yaygınlaştırılmamıştır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesi, uzun süreli halk savaşına dayandığına göre: bunu omuzlayan Parti'nin kadroları, Partinin temsilcileri ve halkın temsilcileridir. Bu tarihsel görevi yerine getirirken de; gerektiği yerde kanını akıtmalı, uğruna savaştığı halkının mücadelesinde halka karşı çok duyarlı olmalı, faşist cuntanın baskı ve soykırımından ötürü, halkta yaratılmış olan sinme, korkaklık, çengingenlik..vs. durumları ve bu durumların geçici olacağını gözönüne alarak halkı örgütleyip, varılmak istenen hedefe kanalize edebilmelidir. Kürdistan'ın sosyal-kültürel yapısı ele alındığında, toplumumuzun yapısının ne kadar karmaşık, çözümlenmesi gereken sorunlarının üstüste yığıldığı ve çok geri bir yapının olduğu görülecektir. Böyle bir yapı içerisinde mücadele yürütecek kadroların eğitimi yapılırken, buna dikkat etmek de gerekmektedir. Bu yüzden, kadrolar, temsilciler; Kürdistan'daki çelişkileri iyi bilmeli, toplumun yapısını değerlendirebilecek, toplumla bütünleşebilecek -fakat bu, onların kuyrukçu olma, bazılarının çıkarlarına alet olma biçiminde değil-, toplumu kendi kişiliğinde birleştirebilecek, toplumun gerisinde değil, topluma öncülük edebilecek beceri ve yetenekte olmak zorundadırlar.

Gerçi, Kürdistan gibi sömürge bir ülke de, bu ölçülerde kadro yaratmak (toplumsal yapısından ötürü) zor olmakla birlikte, kurtuluş mücadelesini omuzlayan devrimciler için, bunları yaratmak gereklidir ve varolma nedenidirde. Partiyi kurtuluş umudu gören halk, Partiyi kadrolarıyla değerlendirir. Zindanlardaki ve dağlardaki özgürlük savaşçıları buna en iyi örnektir. Bu önderlerin, savaşçıların anılarını ölümsüzleştirmek, onlara layık olmak için bize bırakılan kutsal mirasa sahip çıkalım ki, Parti, olumluluklarını çoğaltmasında, eksikliklerini gidermesinde en büyük gelişmeyi katedebilsin. Ancak böylesine bir gelişme mücadele alanına aktarıldığında halkın varolan güveni eskiye göre daha da güçlü bir şekilde kazanılacaktır.

Parti; kadrolarını güçlendirdiği, kendisini ülkenin şartlarına uyacak biçimde uyarladığı oranda: yaratılacak ulusal kurtuluş cephesine diğerlerini de katılmaya mecbur edecektir. Güçlü bir PKK için *"Teslimiyet ihanet, direniş zaferdir."* ilkesini kendimize, kişiliğimize sindirerek, özgürlük şehitlerimize layık olalım.

2- Gerçekleştirilen FKBDC'nin yanısıra; gerçeklestirilmesi mutlaka zorunlu olan anti-sömürgeci Ulusal Kurtuluş Cephesi'dir. Bu konuda Partimiz ilk adımını atmış, haklı ve tarihsel bir görevi olarak düşüncelerini açıklamıştır. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin baş çelişkisi: ulusal sorun olduğundan; ulusal yönü, demokratik yönünden ayrı olmamasına rağmen daha ağır basmaktadır. Gerçekleşecek olan ulusal cephe'de: Komünistlerden başkaları da olacağına göre, bunların tahlilinin ve hangi temellerde birleşileceği doğrultusundaki görüşlerimizin en geniş bir tarzda yaygınlaştırılması, tüm cephe güçlerinin bu doğrultuda birleştirilmeye çalışılması gerekmektedir. Çünkü; Kürdistan tarihinde az rastlanan şartlardan bazılarının gerçekleştiği bir dönemi yaşamaktayız. Ve dönemin belirgin özelliği; devrimin gerçekleşmesini çabuklaştıracak objektif şartların elverişliliğidir.

a) Kürdistan'ı sömürgeleştiren ülkelerin durumu ortadadır. Suriye'de bugün anti-emperyalist, anti-siyonist bir yönetim vardır. Türkiye'de faşist askeri cuntanın, Yunanistan'la çelişkisi... dışardaki bağlantılarını bir ölçüde olumsuzlaştırmakta, içerde ise, devrimci-demokrat ve ilericilerin muhalefeti, Kürdistan'da yükselen Ulusal Kurtuluş mücadelesi, onu yeterince rahatsız etmektedir. Iran-Irak arasındaki savaş da, buralarda bulunan Kürtlerle, devrimci-ilerici güçlerle ilişkiyi kolaylaştırmakta, sömürgeci yönetimler açısından aleyhte bir durum arzetmektedir.

b) Ulusal kurtuluş mücadelesini sürdürecek örgütlerin maddi varlıkları ortadadır. Dışardaki olumlu şartlarda, devrim dostalarıyla bağlaşıklar

Devamı S: 18'de

Sömürgecilerin

"ZÜMRÜT KENTİ"

İlçemiz Siverek geniş ve verimli arazilere sahip, nüfusu altmış bini aşkın olan bir yerleşim alanıdır. Buna rağmen yoksulluğun ve baskının en çok görüldüğü bir yerdir. Kırsal alanda kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesiyle şehire göç eden yarı-proleterler ve kırsal alanlarda feodalizmin ve savaş ağalarının her türlü baskısını gören köylüler, sömürgeci-feodal komprador düzenin baskılarına daha fazla boyun eğmeyerek, kısa sürede Kürdistan Ulusal Kurtuluş savaşının saflarına katıldılar.PKK önderliğinde gelişen bağımsızlık mücadelesi 1970'li yılların sonlarında bir avuç hain dışındaki tüm sınıf ve tabakaları kendi etrafında birleştirdikçe sömürgecilerin ve piyonları eşkiya çetesinin de dikkatlerini üzerine çekti.

30 Temmuz 1979'da ilçemizdeki savaş ağası, eşkiya başı M.Celal Bucak'a karşı geliştirilen mücadele ile, Siverek halkı yıllardan beri özlemini duyduğu ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşına sahip çıkarak, sömürgecilerin ve eşkiya çetesinin her türlü baskınına rağmen (öldürme, yaralama, kundaklama, soygun, işkence, dağa kaldırma) bağımsızlık mücadelesinin sesini daha da yükseltti. Bu savaşımla aşiretçi-feodal yapının kofluğu ve bu kurumun sömürgecilerle olan canlı ilişkileri açıkça ortaya çıktı. Aynı zamanda da ulusal kurtuluş mücadelesinde bağımsızlığı azmeden bir halkın zafere gidişini hiçbir gücün engelleyemeyeceğini halkımız bizzat kendi pratiğinde gördü.

12 Eylül askeri faşist cuntansı nın işbaşına gelmesiyle beraber sömürgeciler, tüm genelde olduğu gibi ilçemizde de insanlık dışı katliam ve uygulamalara giriştiler. Bununla da yetinmeyerek ilçemizi askeri bir üs durumuna getirmek, buradan çevre yerlerin mücadelesini engellemek ve tüm bölgeyi işbirlikçileriyle beraber daha iyi bir denetim altında almak için ilçenin vilayet olmasını, adının da *"Zümrütkent"* konulmasını istediler. Bir taraftan bunu yaparken öte taraftan da kendi yüzlerini gizleyebilmek için; kitleden tecrit olan, kendilerinin (cunta) dahi sahip çıkamadıkları bazı eşkiya başlarını da formalite icabı tutukladı. Onlarca devrimci, yurtseverlıı kanına giren, yoksul halkı talan eden, her türlü fuhuş ve uyuşturucu maddenin kullanılmasını geliştiren bu eşkiya başlarını daha sonra yavaş yavaş bırakmaya başladı. Bunları serbest bırakmakla da kalmadı, bu sefer bunları yağma ve talanın en çok yapılabileceği alanlara yerleştirdi. Hüsê Fata'nın Viranşehir T.M.O taşıma müteahitliğine, Osman Göllü'nün de Siverek Taşıyıcıları Kooperatifi başkanlığına getirilmesi buna en açık örneklerdir. Cunta, tüm eşkiya başlarını bu şekilde önemli noktalara yerleştirerek, bunlarla beraber devrimci, yurtsever ve sempatizan ailelerin mallarına elkoyarak onları baskı altına almaya ve göçettirmeye zorlamaktadır. En açık örneğiyle; çocukları devrimci olan Ö.U. adındaki yurtseverin otobüs işletmeciliğine ait yazıhanesine el konuldu, Ş.D. adlı başka bir yurtsever ise göçettirildi, malvarlığı gasbedildi. Daha nice nice örnekler. Kemalist diktatörlüğün kuruluş yıllarında Kürdistan'daki uygulamaları bugün değişik bir zamanda ve ortamda Siverek'te aynen yaşanmaktadır. Bu yaşam, faşist cuntanın gelişinden bu yana halkın hergün karşılaştığı bir yaşam olmuştur. Ayrıca ilçe yüzbaşısı ilçenin çeşitli mahallerine dağıttığı eşkiya başı ve muhbirlerle halkı yoğun bir takip ve denetim altına almaya çalışmaktadır. Yine aynı yüzbaşı kendine bağlı dolandırıcı şebekeleri yaratarak yakınları tutuklu bulunan aileleri çeşitli vesilelerle soymakta, onlardan rüşvet almaktadır. Şebekeyi şikayet edenler gözaltına alınıyor, işkenceden geçiriliyor ve şikayetçi olmaktan pişman ediliyor.

Gelişen bağımsızlık savaşına en aktif bir şekilde katılarak onlarca şehit veren Siverek gençliği üzerindeki baskıların haddi hesabı yoktur. Geçtiğimiz Aralık ayının sonlarında ve Ocak 1983'ün başından gençliğe yönelik bir yığın seri operasyonlar geliştirildi. Lise, Sanat Okulu, ve Orta Okul öğrencilerini tutuklamak için bu okulların tek tek sınıfları sömürgeci kolluk kuvvetlerince işgal edildi. Yüzlerce öğrenci tutuklanıp götürüldü, günlerce işkenceden geçirildi.Hala da çok sayıda öğrencinin akibeti hakkında bilgi alınamadığından aileler sürekli Diyarbakır ve Urfa'ya giderek Sıkıyönetim Komutanlıklarında çocuklarını aramaktadırlar. Ama bugüne kadar daha bir haber almış değiller.

Tüm bunlar; yeni döneme uygun gelişecek olan bağımsızlık savaşına karşı; geçmişte olduğu gibi bugün de bu eşkiya başlarından milis güçler oluşturmak, halk kitlelerini terörle yıldırmak, devrimci mücadeleye destek vermelerini engellemek, devrimci yurtsever aileleri göçe zorlamak veya onları direnmeden alıkoyup teslim almak için yapılmaktadır. Kısacası yeni dönemde geliştirilecek mücadelenin önünde engeller koymak için her türlü yol ve yönteme başvurmaktadırlar.

Ama her şeye rağmen güçlü bir yurtseverliğe sahip olan Siverek Halkının, geçmiş mücadelesindeki zaaf ve eksikliklerden ders alarak sömürgeci-feodal komprador düzene boyun eğmeyeceği ve yeni döneme uygun güçlü bir mücadele geliştireceği açıktır.

18.1.1983

R....D....
Siverekten Bir PKK Taraftarı

Sömürgecilerin Batman'daki son uygulamaları

AFGANLI 400 KARŞI-DEVRİMCİ TPAO'YA İŞÇİ OLARAK YERLEŞTİRİLDİ

Emperyalizmin güdümünde başa gelen askeri-faşist cunta, başta Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi olmak üzere, bölgedeki tüm devrimci güçlere ve ilerici halk hareketlerine karşı gerici, şoven ve emperyalist amaçlar gütmektedir. Faşist Türk devleti bu amaçlarını yerine getirmek ve hem kendi varlığını, hemde emperyalizmin genel çıkarlarını sürdürebilmek içinde yoğun bir çaba içerisindedir. Bu yüzden Sovyetler Birliği'ne karşı emperyalizm tarafından yaratılıp, desteklenen Afganlı karşı-devrimcileri her yönden desteklemiş bunların daha fazla faaliyet yürütebilmeleri içinde tüm kapılarını açmıştır.

Geçtiğimiz günlerde bunlardan büyük bir kafileyi Türkiye'ye kabul etmekle ve bunları stratejik bölgelere yerleştirmekle: -ki özellikle Kürdistan'a yerleştirmekle- önümüzdeki dönemde Kürdistan'da büyük boyutlarda gelişerek, güçlenecek olan ulusal kurtuluş mücadelesini bastırmayı, bu savaşta halka karşı savaşacak silahlı milisler oluşturmayı ve bölge gericiliğinin canlı tutulmasını...vs bir çok şeyleri de amaçlamaktadır.

Sömürgecilerin yeni uşakları.

Afganlı gericilerin yerleşim yerleri olan alanlar dikkate alınırsa cuntadan önce devrimci mücadelenin en çok geliştiği, yurtseverliğin köklü ve mücadeleye bağlılığın güçlü olduğu, en hassas noktaların olması bakımından çok anlamlıdır.

Cuntanın uyguladığı ekonomik politikalar nedeniyle milyonlarca Türkiyeli ve Kürdistanlı emekçinin değişik ülkelerde çalıştırılmalarına, ülke içinde ise milyonların işsiz, evsiz, aç olmasına rağmen, Afganlı gericiler itinalı bir şekilde yerleştirilmekte, beslenmekte ve çeşitli iş sahalarında çalışma alanları açılmaktadır. Bunun en son örneği Batman'da yapılan uygulamalardır: Batman, 12 Eylül öncesi mücadelenin en çok geliştiği, ulusal kurtuluş mücadelesine onlarca proleter kadronun yetiştirildiği, Kürdistan proleteryasının ulusal ve sınıfsal mücadelesinin bilinçli ve kararlı bir şekilde geniş boyutlara ulaştığı, yurtsever halk hareketlerinin kökleştiği, hem stratejik konumu, hemde Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesinin önder gücü proletaryanın önemli bir çoğunluğunu oluşturduğu ve gelecekte anahtar rol oynayacak alanlardan biri olma özelliğini taşıyan bir alanımızdır. Bundan ötürü, gelecekteki mücadeleye damgasını vuracağını çok iyi bilen sömürgeciler, şimdiden hazırlıklarını yaparak, ön tedbirlerini almakta, Afganlı gericileri bu amaçlarla yerleştirmeye çalışmaktadır.

Batman'da TPAO ve birçok fabrikanın bulunmasına rağmen, Türkiye'nin ve Kürdistan'ın genelinde olduğu gibi, burada da işsizlik, topraksızlık, yoksulluk, açlık had safhaya varmaktadır. Bu yüzdende TPAO ve diğer fabrikalar halkımızın birer umut kapısıdırlar.

Tüm işletmelerde ve fabrikalarda olduğu gibi, TPAO'da işçi alma ise başlı başına bir olaydır.

Çünkü buralara girebilmek için rüşvet gereklidir. İşverenler, yetkililer bu yolla milyonları vurmakta, aç, işsiz olan insanlarımız ise, eğer varsa toprağını, malını, mülkünü satarak, yoksa borç edinerek bu rüşveti verip işe girmeye çalışmaktadırlar. Buralarda alınan rüşvet ise 500 bin lira ile 1 milyon arasında değişmektedir.

Devamı S: 18'de

FAŞİST CUNTA KUVVETLERİYLE ÇIKAN ÇATIŞMADA BİRİ MİT AJANI 3 POLİS ÖLDÜRÜLDÜ

● ÇATIŞMADA 2 DEVRİMCİ ŞEHİT OLURKEN 2 KİŞİ DE KAÇMAYI BAŞARDI.

24.4.1983 günü İstanbul Sefaköy'de faşist cunta kuvvetlerinin gerçekleştirdiği operasyona devrimciler direnişle karşılık verdiler. Saat 1,20 sıralarında meydana gelen çatışmada, TİKB üyesi oldukları belirtilen devrimcilerden 2'si şehit olurken, 2 devrimci kurtulmayı başardı.

Olayla ilgili yapılan açıklamada, çok sayıda asker ve polisin katıldığı operasyonda 1 MİT ajanı ve 2 polisin öldüğü, ayrıca habere ilişkin yayın yasağı konulduğu belirtilmiştir.

BBC Türkçe yayınlar servisi haberi 24 Ocak 1983 günü vermesine rağmen, cunta ancak iki gün sonra ve MİT ajanının ölümünü gizleyerek vermiştir. Daha önce gazetelerde ölen polis ve askeri görevlilerini büyük manşetlerle veren cuntanın, bu kez olayı haberin içinde sıkıştırılmış olarak ve MİT ajanının ölümünü gizleyerek vermesi dikkat çekmiştir.

★★★

FATSA DEVRİMCİ YOL DAVASINDA DİRENİŞ KIRILMAK İSTENİYOR!

3. Ordu ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan THKP-C Fatsa – Devrimci Yol davasında tutuklu devrimciler üzerindeki baskı ve oyunlar arttırılmaktadır.

Amasya'da görülmekte olan davada tutukluların direnişi kırılmaya çalışılmakta, basın-yayın yoluyla da sansasyonel haberler yaygınlaştırılarak mahkemeler üzerinde oynanmak istenmektedir.

Başını Tercüman ve Hürriyet gibi tescilli gazetelerin çektiği bu kampanya da röportaj adı altında ihanet içine düşmüş döneklerin ağzından küfürler yağdırılmaktadır.

Cezaevi ve mahkemelerdeki baskıya rağmen direniş havasını bozamayan faşist cunta, sanıklar üzerinde baskı olduğu iddiasıyla (yani direnen devrimcilerin etkisi) toplu duruşmaları kaldırarak tutukluları tek tek sorguya almaya başlamıştır. Sömürgeci faşistler, tutukluları birbirinden koparak tek tek teslim almayı ummaktadırlar.

★★★

ELAZIĞ KAWA DAVASINDA 2 İDAM, 4 MÜEBBET CEZASI VERİLDİ!

18 Mart tarihli haberlere göre, 8.Kolordu ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde görülen Elazığ, Tunceli ve Bingöl gurubu Kawa davası sonuçlandı. Bir idam, dört müebbet cezasının verildiği toplam 75 kişinin yargılandığı Kawa davasında, 38 kişi çeşitli cezalara çarptırılırken, 32 kişi de beraat etti.

8. Kolordu ve Sıkıyönetim Mahkemesinde sona eren davada Muhlis Bozkurt idama mahkum edilirken, İbrahim İncesu, Aziz Erdinç, Cemalettin Tunç ve Cemil Güldoğan ömür boyu hapis cezasına çarptırıldılar. Diğer tutuklular ise 24 yıl ile 3 yıl arasında değişen çeşitli hapis cezalarına mahkum edildiler.

★★★

TKP-ML DAVASINDA SORGUYA BAŞLANDI

23 Mart tarihli haberlere göre, Sıyönetim 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan TKP-ML davasında sorgulamaya geçildi. Toplam 18 kişinin yargılandığı TKP-ML davasında devrimciler iddiaları reddederek, suçlamaları kabul etmediler.

★★★

ASLAN BADEM YOLDAŞIN ANISINA

Bilindiği gibi, tarihte çokça rastlanıldığı üzere, 1970 ve 80'li yıllar boyunca da Türk sömürgecilerince Kürdistan'ın bir çok yerinde, (Hilvan, Siverek, Derik, Batman vb.) baskı, tutuklama, işkence ve katliamlar yapıldı.

Modern anlamda ulusal kurtuluş sürecini yaşayan Kürdistan halkının, önderi PKK tarafından bu baskı, işkence, tutuklama ve katliamları protesto amacıyla 21-28 Nisan tarihleri arasındaki dönem, ülke genelinde *«Kızıl Hafta Mücadele Kampanyası»* olarak ilân edildi. Bu temelde, genelde çeşitli protesto, gösteri, kepenk indirme, halk nezdinde teşhir olmuş ajan, muhbir ve işkencecileri cezalandırma vs. vs. eylemler yapıldığı gibi, Viranşehir'de de devrimciler, halka karşı sorumluluğu ve Partinin gereklerini yerine getirmeye çalıştılar.

"Kızıl Hafta Mücadele Kampanyası" dolayısiyle devrimciler, lise ve orta okulda form düzenleyerek günün anlam ve önemini belirten konuşmalar yaptılar. ve öğrenciler iki günlük boykota gittiler. Devrimcilere bağlılığın ve sömürgeci baskıya karşı nefretin bir ifadesi olarak halk, tüm işyerlerini açmadı. Sabahın erken saatlerinde halkın en çok toplu bulunduğu hayvan pazarında, devrimciler, silahlı olarak kitle ile beraber şehitler için bir dakikalık saygı duruşu yaptılar ve orada da günün anlam ve önemini belirten konuşmalar yapıldı. Bir bütün olarak sürdürülen faaliyetler halkla devrimcilerin daha fazla kaynaşmasını sağladı.

Gelişmeler karşısında daha da şaşkına dönen sömürgeciler, 22 Nisandan itibaren baskıyı arttırdılar. Sıradan insanlar gözaltına alınıp günlerce işkence edildi. Şehire gelen köy yolları kesilerek, yolcu köylüler dayaktan geçirilerek tüm çefyeli insanlar gözaltına alındı. Belediye hoperlörlerinden işyerlerinin açılması için, defalarca tehditler savurulup çağrı yapılmasına rağmen halk bu çağrılara uymadı. Tüm tehdit ve baskılara rağmen halk, sömürgecilerin istemlerini yerine getirmeyerek direnişe devam etmesini bildi.

Bu direniş karşısında çılgına dönen kolluk kuvvetleri birçok işyerinin kapısını kırarak yağmaladılar. Halka rastgele saldırıp birçok işyeri sahiplerini gözaltına aldılar. Ancak devrimcilerin belirttikleri sürenin dolmasından (24 Nisan) sonra, halk işyerlerini açtı.

23 Nisan günü, yapılan operasyonlarda bağımsızlık mücadelemizin bir neferi olan Aslan BADEM yoldaş da sömürgecilerce tutuklandı. Sömürgeciler yakaladıkları tüm insanlara işkence yaparlarken, dışardaki direnişin yanısıra içerde de direnişle karşılaşınca çılgına döndüler. Bu çılgınlığın bir sonucu olarak istediklerini de alamayınca Kürdistan halkının yiğit evladı Aslan BADEM'i karısının ve yakınlarının gözleri önünde günlerce süren işkence sonucu ayaklarına çivi çakarak ve kafatasını yüzerek 25.4.1980 günü katlettiler.

Aslan BADEM yoldaşın kararlı direnişi halk üzerinde büyük etkilere yolaçtı. Çünkü yörede Aslan arkadaşla yakalanan devrimci ve halktan insanlar, onun içerde gösterdiği direnişten örnek aldılar. İşkence altında yaptığı konuşmalarla gözaltındaki insanlara moral vererek direnişi yükseltti.

Aslan BADEM yoldaşı katleden cellatlardan bir tanesi ve en belirgini de Viranşehir Merkez Komutanı Kemal Burçak'tı. Kemal Burçak, Viranşehir halkı üzerinde amansız baskı uygulayan, onları devrimcilerden uzaklaştırmaya çalışan, kahveleri ve evleri hemen hergün basarak, sokakta yürüyen insanları dahi çocuk-genç ve kadın-erkek demeden tutuklayıp keyfi işkence yaptıktan sonra serbest bırakan, kadınları dahi çefye giydikleri için cezalandıran, sömürgeci bir kolluk komutanıydı. Onun bu yaptıkları, onu halk içerisinde teşhir olan ve halkın devrimcilerden cezalandırılmasını istediği biricik kişi durumuna getirmişti. Onun bu kişiliğine, halka yaptığı hizmetle halk tarafından sevilip saygı duyulan Aslan BADEM yoldaşın katledilmesi de eklenince, sokakta oynayan çocuklar dahi, devrimcileri silahlı olarak görünce, birbirlerine "bak, bak Aslan abinin intikamını alacaklar, Kemal başçavuşu vuracaklar" diye söyleşiyorlardı.

Bu ağzı kanlı halk düşmanı, devrimciler tarafından 13.5.1980 günü ortadan temizlendi.

Şehitlerin Kanı Yerde Kalmayacaktır!

Halk Düşmanı Tüm İşkencecilerden Hesap Sorulacaktır!

Yaşasın Bağımsızlık Mücadelemiz ve Önderimiz PKK!

Bir PKK sempatizanı

TEKSTİL ÜRÜNLERİ İHRACATI KONUSUNDA TÜRKİYE-AET İLİŞKİLERİNDEKİ GERGİNLİK SÜRÜYOR

Emperyalizmin derinleşen genel bunalımının artan işsizlik ve iflas olaylarıyla ağırlığının en fazla duyulduğu alanlardan olan Avrupa'da, AET emperyalistleri, Avrupa pazarlarını dolduran Japon ürünleri karşısında yeni tedbirler geliştirirken, pazarı etkileyecek diğer gelişmeler karşısında da hayli duyarlı davranıyorlar.

Üreticiyi iliklerine kadar soyarak onların sömürüsü üzerinde palazlanmaya çalışan Türk tekelci burjuvazisi de, bir yandan Avrupa Ekonomik Topluluğu içine girmeye çalışırken, öte yandan da özellikle tekstil ürünleriyle Avrupa'da kendine yer edinmek istemektedir.

Ancak kendi pazarlarındaki tıkanmayı az da olsa açarak ferahlamaya çalışan AET emperyalizminin içinde bulunduğu durum karşısında tekstil ürünleri ihracatını artırmak bir yana var olan seviyeyi korumakta bile zorluk çekmektedir. Bu durum, Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu çıkmazda bunalımı daha da artırmakta, ve aradaki çelişkiyi derinleştirmektedir.

Açıktır ki burada sorun Türk tekstil ürünleri ihracatının Avrupa ile rekabet olayından çok, ABD-AET arasındaki çelişkidir. ABD tekellerinin himayesinde bulunan Türk ekonomisinin şişirme bir mal fazlalığıyla Avrupa'ya akıtmak istediği tekstil ürünleri gerçekte Avrupa emperyalizmiyle rekabet gücüne sahip değildir. Türk-ABD işbirliği ile geliştirilen bu tür olaylarla, ABD Avrupa pazarları üzerinde baskı uygulamaya, zor günler yaşayan Türk ekonomisine kan vermeye çalışmaktadır.

AET'nin işçilerin serbest dolaşımını sağlayan olanaklarından yararlanmak, döviz darboğazını aşmak, ekonomik açılmayı gerçekleştirmek gibi amaçlarla Avrupa topluluğu içine girmeye çalışan Türk tekelci burjuvazisi de, gerçekte Avrupa pazarlarıyla rekabet gücüne sahip olmasa da elindeki tek kozu olan tekstil ihracatı konusuna sarılmakta, bunu bir çıkış noktası olarak değerlendirmektedir.

AET emperyalistlerinin geçen yıl 17 milyon adete varan Türk tişört ve ham bez ihracatına kısıtlama yapması bu planları da bozmuş, ABD patentli Türk tekellerini çıkmaza sokmuştur. Askeri ve siyasi alanda olduğu gibi ekonomik olarak da ABD'yle giderek daha da bütünleşen faşist yönetim, bu sorun karşısında da yine ABD'ye sarılmış ve AET'yi bu ilişki ile tehdit etmeye başlamıştır. Ankara Ticaret Odası Başkanı Güngör Yener'in açıklamaları bu bakımdan ilginçtir. "Türk tekstil ürünlerine getirilen kısıtlama karşısında, AET'ye verilecek en güzel cevap Amerikan pazarlarına açılmaktır" diyen Güngör Yener, şöyle devam ederek Türk ekonomisi üzerinde ABD'nin giderek daha da ağırlaşan ekonomik egemenliğini de ifade etmektedir. "Türkiye için yapılacak, ekonomik yaptırımlara yine ekonomik tedbirlerle karşılık vermek olacaktır. Devletin sağladığı %70'lik navlun sübvansiyon imkânlarından faydalanılarak mutlaka Amerikan pazarlarına açılma sağlanmalıdır. Afrika ve üçüncü dünya ülkeleri de pazar açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bugün Türkiye AET ülkelerine yaptığı toptan yıllık tekstil ürünleri satışını bir defada bir tek Amerikan firmasına yapabilir. Dış piyasaya, özellikle Amerikan piyasasına açılma ve girme başarısı, büyük talep miktarının karşılanması bakımından ancak birleşmiş ihracat firma ve şirketleri ile mümkün olabilecektir. Bu yapılabildiğinde, AET'ye boyun eğmeksizin en etkili cevap ekonomik olarak verilmiş olacaktır."

SÖMÜRGECİ-FAŞİST CUNTA EMEKÇİLERİ BU KEZ DE ARAP ŞEYHLERİNE SATIYOR!

Emekçilerin yeni pazarlanma alanları!

Faşist Türk burjuvazisi içinde bulunduğu derin ekonomik krizden çıkış için emekçi halk kitleleri üzerindeki sömürü ve baskıyı daha da artırmakta, bunalımın yükünü tümüyle halk kitleleri üzerine yüklemektedir.

Emperyalizmin yaşadığı derin ekonomik bunalımın sonucu artan işsizlik ve iflas olaylarına bağlı olarak Avrupa'dan kovulan yabancı işçilerin başında yeralan Türkiye ve Kürdistan'lı emekçilerin ülkelerine geri dönmeye zorlanmaları üzerine etekleri tutuşan Türk faşist cuntası, emekçileri pazarlayacak yeni alanlar aramaktadır.

Dün Avrupa'ya tam sağlık kontrolüyle işe yarar damgası vurularak gönderilen emekçiler, bugünde Arap çöllerine ihraç edilmeye çalışılmaktadır.

Avrupa emperyalistlerinin, *"eti sizin dövizi bizim"* diye gönderilen işçileri tüm enerjilerini ve sağlıklarını yok ederek artık geri göndermeleri bu pazarlıkları daha da arttırmış, bizzat devlet yetkililerinin katıldığı Ortadoğu gezisinde açıktan işçilerin reklamı yapılmıştır.

Geçtiğimiz Şubat ayı başlarında DPT yetkililerinin de katıldığı, Müteahitler Birliği Başkanı Nurettin Koçak başkanlığındaki 8 firma temsilcisinden oluşan 21 kişilik bir heyet bu amaçla Körfez gezisine çıkmıştır. 2 hafta süren gezide Kuveyt ve Birleşik Arap Emirliklerinde de görüşmeler yapılmış, işçilerin pazarlanma şartları tartışılmıştır. Türk işçilerinin Asyalı diğer işçilere göre 3-5 kat daha verimli olduğunu söyleyen bu 'yetkililer', Arap şeyhlerine işçilerin iyi çalışacağı yolunda teminat ta vermişlerdir.

Ortadoğu ülkelerine yapılan ihracat ve inşaat yatırımlarıyla yetinilemeyeceğini, bu ülkeleri aynı zamanda iş gücünün transfer edileceği alanlar olarakta değerlendirmek gerektiğini söyleyen heyet başkanı Nurettin Koçak, bu konudaki resmi düşünceyi şöyle ifade etmiştir. *"Türkiye'nin işsizlik meselesini kendi yatırımlarıyla halledebilmesi zor, 1984 yılında 3,5 milyon dolarlık borç ödeyeceğiz. Güç devre-*

Devamı S: 18'de

FKÖ LİDERLERİNDEN İSSAM SARTAWİ PORTEKİZ'DE ÖLDÜRÜLDÜ!

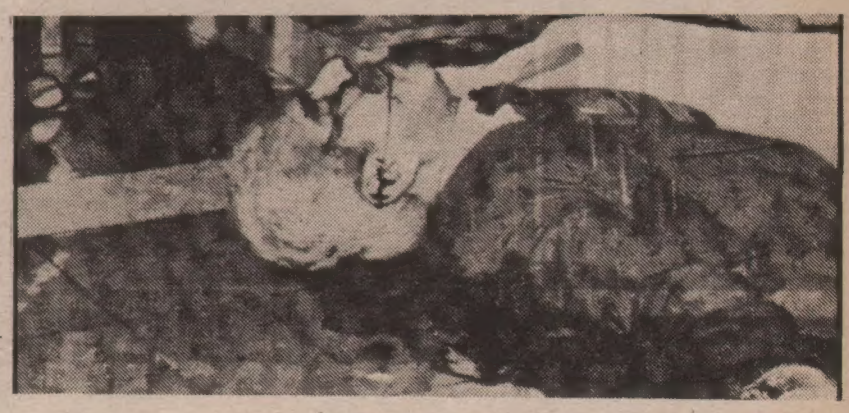

İssam SARTAWİ

FKÖ liderlerinden İssam Sartawi (47), Enternasyonal kongresine katılmak için geldiği Portekiz'in Albuferia kentinde öldürülmüştür.

11.4.1983 günü saat 9.15 sıralarında "Motechorro" otelinin salonunda meydana gelen olayda, FKÖ-İkinci temsilcisi Abu Eisehs de kafasından ve bacaklarından yaralanmıştır.

İssam Sartawi'yi öldüren kişinin, olaydan hemen sonra kaçarak izini kaybettirdiği bildirilmektedir. Ayrıca, Portekiz hükûmetinin tüm sınırları kontrol altına alarak, sıkı bir arama operasyonu yaptığı belirtilmektedir.

İssam Sartawi'nin, FKÖ lideri Yaser Arafat'ın en yakın müşaviri olduğu ve öldürülmeden az önce Tanzanya büyükelçisi ile görüştüğü de alınan haberler arasındadır.

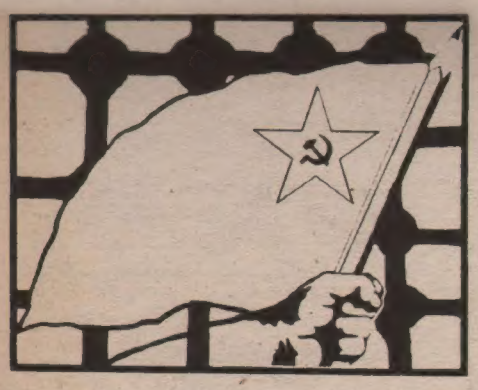

"TARİHİN HAKKIMIZDAKİ HÜKMÜ BERAAT OLACAKTIR!"

(PKK Diyarbakır direnişçilerinin savunmasından)

AÇIKLAMA

13 Nisan 1981'de başlayarak iki senedir en ağır baskı, işkence ve katliam uygulamaları altında devam eden PKK Merkez davası karar aşamasına geldi. Kararın sonuçları ne olursa olsun kamuoyu dava hakkındaki kararını vermiştir. Düşmanın en barbar uygulamalarıyla, katliam ve cinayetleriyle sesini boğmaya çalıştığı PKK davası, davanının savunmasını tarih önünde boyun eğmez direnişleri ve güçlü inançlarıyla yapan PKK önderleri ve militanlarının şahsında yenilmezliğini kanıtlamış, ve haklı bir davanın yenilmezliğinin tüm dünyaya ilan edilmesiyle sonuçlanmıştır.

13 Nisan 1981 günü insanlık-dışı baskılar, iftira ve karalama kampanyalarıyla başlatılan PKK davaları iki yıl boyunca dünya kamuoyunda yarattığı etki ve sempati ile Türk sömürgecilerinin tüm dünyada mahkûm edildiği bir dava olmuştur.

Türk sömürgecileri açısından tam bir bozgun olan PKK davası, Kürdistan halkının ulusal kurtuluş davası olarak tarih içindeki belirgin yerini almış ve sonuç kesinleşmiştir. Bu davada tanık dünya halklarıdır. Yargılayan ise mahkemelerde gelişen olaylardan da açıkça görülmüştür ki, sanık sandalyesinde oturan PKK militanlarıdır. Ve onlar, kararı kendi direnişleri ile açıklarken karşılarında yargıladıkları Türk sömürgeciliğini çoktan ölüme mahkûm etmişlerdir. PKK'li önder ve militanların cezaevlerindeki direnişi, Kürdistanlı kitlenin en yoğun olarak bulunduğu Avrupa'da da etkisini göstermiş, kitleler direnişe sahip çıkarken, Avrupa kamuoyu da gelişmelerle yakından ilgilenmiştir.

Özellikle Türkiye ve Kürdistan'daki gelişmelerle çok yakından ilgilenen Avrupa ilerici kamuoyu, PKK'li savaş esirleri üzerindeki barbar uygulamaları protesto eden bütün eylem ve girişimlere destek olmuş, basın ve yayın yoluyla cezaevleri ve mahkemeler üzerindeki uygulamaları teşhir etmiştir.

PKK avukatlarından Hüseyin Yıldırım'ın cezaevi ve mahkemeler üzerindeki uygulamaları teşhire yönelik faaliyetlerinin Avrupa kamuoyunda yarattığı etkiler buna örnek teşkil etmektedir.

DİRENİŞİN SESİ YANKISINI AVRUPA'DA DA BULMUŞTUR

Diyarbakır zindanlarındaki işkencelerin ve devrimci direnişin en yakın ve canlı tanığı olan Av. Hüseyin Yıldırım, cezaevinden çıkışının ardından geldiği Avrupa'da uygulamaları ve direnişleri dünya kamuoyuna duyurmak, direnişin sesini bu alanlara da ulaştırmak için yoğun bir çalışma içine girdi.

H. Yıldırım'ın Alman demokratik kuruluşlarıyla yaptığı bir toplantıdan görüntü.

Başta F. Almanya olmak üzere Avrupa'nın birçok merkezinde Kürdistanlı kitleye ve yabancı kamuoyuna yönelik toplantılar düzenleyen Hüseyin Yıldırım, birçok dergi, gazete, TV. ve radyo ile röportajlar da yaptı. PKK avukatlarından olması itibarı ile Diyarbakır zindanlarını onun ifadelerinden dinleme ve öğrenme olanağına kavuşan Kürdistanlı ve diğer çevrelerce büyük bir ilgi ile izlenen bu toplantılar kısaca şöyledir:

İsveç ve Hollanda radyo ve televizyonlarıyla birer röportajı yapılan Hüseyin Yıldırım, 13 Şubat'ta Stern, 14 Şubat'ta Der Spiegel, 15 Şubat'ta Hamburg bölgesine yayın yapan bir radyo ile, 16-17 Şubat'ta Berlin'de Die Tageszeitung ve 27 Şubat-6 Mart arasında ise Hollanda'da birçok gazete ve dergi ile röportaj yaptı. Bir kısmı yayınlanan bu röportajların Avrupa kamuoyu üzerinde çok büyük bir etki yarattığı gözlemlendi.

13 Şubat 1983 günü Hamburg, 1-7 Mart 1983 günü Danimarka, 18 Mart 1983 günü Frankfurt ve Hollanda'da Kürdistanlı kitleye yönelik yapılan toplantılar büyük bir ilgi ile izlendi. Yüzlerce Kürdistanlı yurtseverin katıldığı bu toplantılar, halkımızın önderlerine bağlılığının ve inancın sergilendiği alanlar haline geldi. Uygulamaları ve direnişi gelişmelerin seyri içinde öğrenen kitleler, toplantıdan mücadeleye daha sıkı sarılmanın zorunluluğunu bir kez daha duyarak ayrıldılar.

Avukat Hüseyin Yıldırım'ın Avrupa kamuoyuna yönelik yaptığı toplantılar Kürdistan devrimci mücadelesinin tanıtılması ve faşist Türk sömürgeciliğinin teşhirinde büyük rol oynadı. Birçok örgüt, kuruluş ve kişinin izlediği bu toplantılar ardından gelen yeni toplantı talepleri, Avrupa kamuoyunun ülkemizdeki ve cezaevlerindeki gelişmelere olan yakın ilgisini göstermek açısından önemlidir.

20 Şubat 1983 günü Bochum, 25 Şubat 1983 Duisburg, 27 Şubat-6 Mart arası Hollanda vd. yerlerde yapılan toplantılar yüzlerce Avrupalı tarafından izlendi.

Hüseyin Yıldırım ayrıca 25 Şubat 1983 günü Hamburg'ta Avukatlar Barosu ile, 7 Mart 1983 günü Manheim'de 3. Dünya Ülkeleri Avukatları ile, 17 Mart Bochum GEW (Öğretmenler Sendikası) Kilise ve Avukatlarla, 28 Mart'ta ise Stuttgart'ta DGB'nin de katıldığı Alman kamuoyuna yönelik toplantılarda konuştu.

24 Mart 1983'te Bonn'da bir basın toplantısı da yapan Av. Hüseyin Yıldırım Diyarbakır zindanlarını direnişleri ve işkenceleriyle bir kez daha duyurdu.

Hüseyin Yıldırım'ın Nürnberg, Frankfurt, Stuttgart, Hamburg, Hannover, Manheim Newroz gecelerinde yaptığı konuşmalarda kitle üzerinde büyük bir etki yarattı.

Avrupa kamuoyuna ve Avrupa'daki Kürdistanlı emekçi kitlelere yönelik olarak yapılan bu toplantı ve görüşmeler çok açık olarak göstermiştir ki, Diyarbakır Cezaevi, direnişleri ve bu direnişleri yaratan büyük insanlarıyla artık sadece halkımızın değil, yabancı halkların dahi akıllarından silinmeyecek bir özellige sahiptir.

MAHKEMELER SONUÇLANIRKEN

Sömürgeci faşist Türk devletinin zindanlarında ve mahkemelerinde iki yılı aşkın bir süredir kıyasıya süren devrimci direniş, mahkemelerin karara bağlanması ile yeni boyutlar kazandı. Sömürgeci Türk devletinin halkımız üzerinde uyguladığı soykırım ve yoketme harekatının en üst seviyede gerçekleştirilmesi planının hayata geçirildiği cezaevleri ve mahkemeler, Kürdistan halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin temsilcileri olan PKK önder kadro ve militanlarının görkemli direnişi karşısında, teslimiyete karşı direnişin, yoketme girişimlerine karşı dirilişin, yurtseverliğin, inancın ve kararlılığın sergilendiği, alanlar oldu.

Halkımızın tarihinde bir çok dönem tanık olunan ve ardından uzun bir sessizlik dönemini getiren katliam ve soykırım hareketlerinin, günümüzde çok daha büyük boyutlarda ve derinlikte geliştirilmesine rağmen, suskunluk değil, daha güçlü bir direnmeye yol açması, cezaevleri direnişinin Kürdistan tarihindeki anlamını ve önemini ortaya koymaktadır.

Sömürgecilerin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketine ve önderlerine karşı saldırı ve imha planları, daha mücadelenin filizlendiği 1977 yıllarına kadar uzanmasına rağmen 1978-1979 yıllarında daha da genişletildi. Özellikle 1978 Aralık'ında sahnelenen Maraş katliamı ve 1979 baharında Elazığ tutuklamalarıyla başlatılan tutuklama ve imha operasyonları, sömürgeci Türk devletinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini toplu imha ve katliamlar pahasına da olsa ezmeye çalışacağını, kendi temellerini oyan böyle bir hareketin gelişimine büyük vahşet ve barbarlık örnekleriyle cevap vereceğini göstermekteydi.

Ancak düşmanın halkımıza ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin önder gücüne yönelik bu saldırı ve tehditleri, yaşanılan süreç içinde de görülmüştür ki, her zaman daha büyük bir direnişi ve başkaldırıyı getirdi. Halka gözdağı vermek, önder güçle halkın bağlarını kesmek için yapılan tüm vahşi girişimler, yine kopuşu değil, daha çok bütünleşmeyi ve mücadeleyi doğurdu.

1979 Mayıs'ında hızlandırılarak sürdürülen partili kadro ve sempatizanların tutuklanma ve gözaltına alınmaları, çok sayıda yurtsever Kürdistanlının da bu tutuklulama ve işkence furyasına alınmasıyla, kitlesel bir özelliğe büründü. Cezaevleri ve işkencehaneler devrimci önderlerle yurtsever halkımızın direniş içinde daha çok bütünleştikleri, inançlarını kanlarını biribirine katarak büyüttükleri merkezler haline getirildi.

Faşist generaller cuntası 1980 Eylül'ünde iktidarı ele geçirdiklerinde, Kürdistan'daki cezaevleri zaten tıklım tıklım doluydu. Ve burjuvazinin imha planı gün be gün uygulanmaktaydı. 12 Eylül faşist cuntasıyla daha da hızlandırılan bu uygulamaların amacı direnişin mutlaka kırılmasıydı. Sömürgecilerin bu uygulamaları karşısında devrimciler için seçilecek tek yol ise elbette ki direnişi daha da büyütmek olabilirdi.

Nitekim devrimciler, üzerlerinde uygulanan tüm barbarlık ve vahşete rağmen, direnişi yükselterek düşmanı onun zemininde bozguna uğrattılar. Fiziki olarak imha edilmelerine, günbe gün en ağır işkenceler altında eritilmelerine rağmen, onlar, halkın bağımsızlık özleminin, inancın ve halk olarak dirilişin temsilcileri olma sıfatına yükselerek, bağımsızlık savaşçısı olmanın zorlu geçidini büyük bir gururla aştılar. Şüphesiz ki, gerek cezaevlerinde ve gerekse de mahkemelerde esas olarak burjuva milliyetçiliğinden kaynaklanan teslimiyet ve uşaklık eğilimi de vardı. Halkımızın öfke ve lanetle baktığı bu eğilim ve temsilcileri, yükselen direniş karşısında ve tarih önünde bir kez daha mahkûm olurken, direniş egemen yön haline geldi. Mahkemeler sömürgeciliğin yargılandığı alanlar haline getirildi.

Tüm baskı ve işkencelere rağmen direnişi kıramayan sömürgeci faşistler, devrimcilerin savunma olanaklarını tümden kaldırarak onları etkisizleştirmeye çalıştıklarında ise, karşılarında yine ölüm oruçları, açlık grevleri ve protestolarla yükselen direnişi buldular. Her baskı ve uygulamanın daha büyük bir direnişi doğurduğunu gören sömürgeciler, bu kez de önderleri katletme planını hızlandırarak sonuca ulaşmaya çalıştılar. 21 Mart 1982'de Mazlum DOĞAN'ın katledilmesiyle hızlanan bu katliam zinciri Ferhat'larla devam ederek Hayri DURMUŞ ve Kemal PİR'in katliamıyla daha da büyüdü. Ancak, düşman PKK önder kadrolarını fiziki olarak yok etmesine rağmen, onların yaşayan ruhu ve direnişini hiç bir zaman silemedi.

Önderlerinin direnişine ve mücadelesine sahip çıkan PKK'li militan ve sempatizanlar, cezaevlerinde ve mahkemelerde direnişleri ve savunmalarıyla, onların kendilerine emanet ettiği bayrağı şerefle taşımasını bildiler.

Açıktır ki, mahkemelerin gerçek sonucu ve kararı, devrimciler tarafından belirlenmiştir. İnançları uğruna ölümü ve her ne koşul altında olursa olsun direnişi seçen PKK önderleri ve militanları, Kürdistan halkının mutlaka bağımsızlığa ulaşmak ve insanlık tarihinin tanıdığı en barbar düşmanı nihaî yenilgiye uğratmak için aldığı savaş kararını kendi kanlarıyla mühürlemişlerdir.

Kamuoyunu daha duyarlı olmaya çağırdılar

17.3.1983 günü Caxstrop şehrinde yapılan ve DBG-GEW kolundan ve Af-Örgütünden birer temsilcinin de katıldığı toplantıda Hüseyin Yıldırım'ın yanı sıra iki Alman avukat da bulunmaktaydı.

50'nin üzerinde dinleyicinin katıldığı toplantıda; GEW ve Af-Örgütünden katılan temsilciler, Türkiye ve Kürdistan'a ilişkin konularda Alman ilerici kamuoyunun duyarsız kaldığını, Türkiye'deki askeri rejimin aleyhine daha güçlü kamuoyunun yaratılması için çalışmaların gündemine Türkiye ve Kürdistan'nın alınması gerektiğini belirttiler.

Toplantıda Av. Hüseyin Yıldırım'ın ölüm oruçlarına ve katliamlara ilişkin açıklamaları büyük bir ilgiyle izlendi.

Uluslararası Af Örgütü bülten yayınladı

Uluslararası Af Örgütü 3-4 Kasım 1982 tarihinde Hüseyin Yıldırım'la İsveç'te yaptığı toplantı ardından bir bülten yayınladı.

17 Şubat 1983 tarihinde yayınlanan ve Uluslararası Af Örgütü-Uluslararası Sekreterliği imzasını taşıyan bültenden bazı bölümler şöyledir:

"...3 ve 4 Kasım 1982 tarihlerinde Uluslararası Af Örgütü ile yaptığı görüşmelerde Hüseyin Yıldırım, kendisine ve çoğu kendisi gibi Kürt olan Diyarbakır Askeri Cezaevindeki diğer tutuklulara yapılan işkenceleri ayrıntılarıyla anlattı. Uluslararası Af Örgütü, İsveç'e gelişinin ardından Hüseyin Yıldırım'a bir tıbbi muayene olanağı hazırladı. İki Kasım 1982 tarihli tıp raporu, 'kafasına, ellerine, gövdesine vurulması sonucu sonderece ağır yara izleri taşıdığını ve bu yaralanmaların kendisi tarafından dile getirilmiş bulunan işkenceler sonucu olabileceğini' belirtmiştir.

Aralık 1981'in başında, Hüseyin Yıldırım'ın işkenceye tabi tutulduğuna dair raporlar alan Uluslararası Af Örgütü, aynı tarihlerde onun adına Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığına başvurmuş ve bunların birer kopyelerini de çeşitli ülkelerdeki Türk diplomatik temsilcilerine göndermişti."

Başvurulara işkencenin olmadığı yolunda cevaplar verildiğinin belirtildiği bültende şöyle devam edilmektedir. "Hüseyin Yıldırım'ın tutuklanmasının nedeni, kendisinin Diyarbakır'daki mahkemede Kürdistan İşçi Partisi (PKK) üyelerinin savunma avukatlığını yapmasıdır. Uluslararası Af Örgütüne bildirilmiştir ki; PKK üyelerini savunan tüm avukatlar savunmanın hazırlanmasında büyük güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. AT., bunun, davalıların hilesiz yargılanma haklarını etkileyebileceğinden endişeye düşmüştür..."

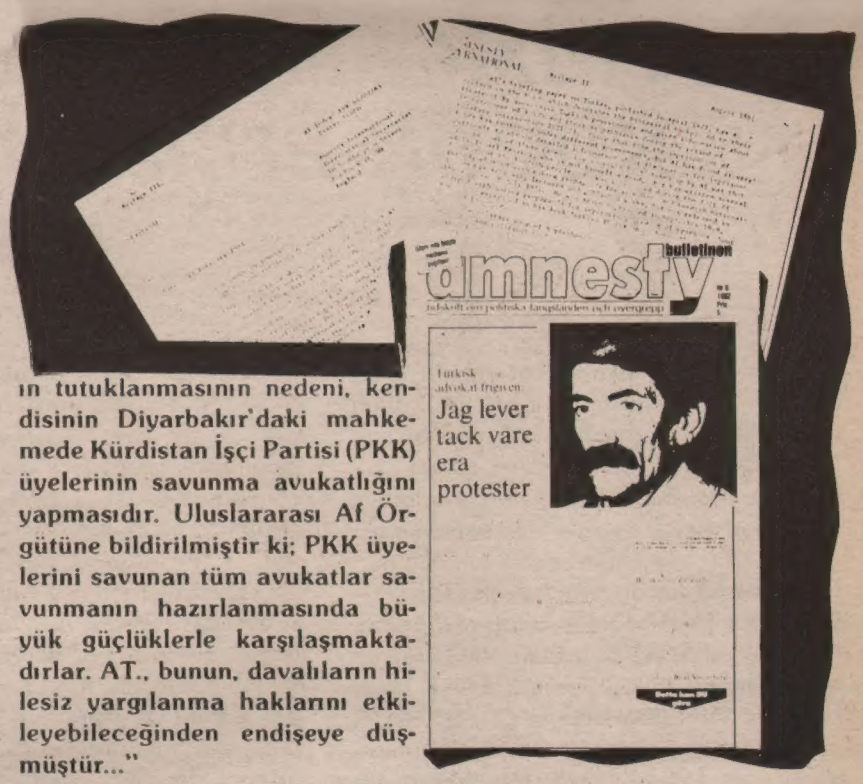

Alman kamuoyu toplantılara büyük ilgi gösterdi.

Odenwald'da konuşmacılar işkence ve idamları lânetlediler

Odenwald-Türkei Komite tarafından 18.3.1983'de Michelstadt'da Türkiye'deki işkence ve idamları konu alan bir açık oturum düzenlendi.

İlk oturumu 150 kişilik bir katılımla gerçekleşen Frankfurt'ta yapılan toplantıda, Alman Sendikalar Birliği (DGB) Starkenburs Bölgesi Başkanı Alois Peressin, İG-Metal Frankfurt temsilciliğinden Yılmaz Karahasan, Avukat Hüseyin Yıldırım ve Uluslararası-Af Örgütünden Karl-Heinz Endet konuşmalarına faşist cuntanın iç yüzünü belirten açıklamalarıyla başladılar. Daha sonra PKK'li tutuklular ve Diyarbakır zindanları üzerindeki uygulamalara da değinen konuşmacılar, işkence, katliam ve idamlara karşı Avrupa Komuoyunun daha duyarlı olması gerektiğini belirtiler.

Michelstadt'daki açık oturumda, Türkiye'deki "demokrasiye dönüş" iddialarına da değinen Hüseyin Yıldırım, cezaevlerindeki katliam ve cinayetlerin daha da artacağını belirtti. Savunmasız ve avukatsız bir biçimde sürdürülen PKK davalarına da dikkat çeken Hüseyin Yıldırım şöyle konuştu; *"Uygulamanın içinden gelmiş ve onların maksatlarını çok iyi anlamış biri olarak şunu söyleyeyim ki; yönetimin değişmesine rağmen yöntem değişmeyecektir. Yönetimin yine, Diyarbakır cezaevinde insanlık dışı yöntemlerle parti kadrolarını imha edeceği açıktır. Nisan ayı içerisinde PKK'nin 11 ayrı davası sona ermek üzeredir. Şimdiden açıklıyorum; kanunsuz, yargılamasız, savunmasız 60'a yakın idam hükmü verilecektir. Dünya ilerici kamuoyunun bu uygulamalara karşı sessiz kalmaması gerekir".*

Toplantıya katılan örgütler şunlardır: TR-Komite Odenwald, Jung-Sozialister, Friedensform Odenwald, Grün'eler, Komite für Gründ Rechte u. Demokratie, Alman Sendikalar Birliği (DGB) Odenwald Bölgesi, Diakonische Swerk Zell Bölgesi, Amt für Jugenarbeit Dekanatstelle Erbach Böh, Elternschule der Arbeitswohlfahrt, Uluslararası-Af Örgütü (A-İ) Erbach bölgesi Temsilciliği, Avukat Hüseyin Yıldırım, İG-Metal Frankfurt Bölge Temsilciliğinden Yılmaz Karahasan.

R. Braun Diyarbakır Cezaevini anlatıyor

Bir turist gurubunun rehberi olarak gittiği Van'da, Türklüğe hakaret ettiği iddiasıyla 10.6.1982 günü gözaltına alınarak 6.1.1983 tarihine kadar Diyarbakır Askeri Ceza ve Tutukevinde bir hücrede tutulan Alman Raymond Braun, cezaevinden çıkışının ardından bugüne değin yoğun bir çalışma sürdürerek, Diyarbakır zindanlarını ve vahşeti dünya kamuoyuna duyurmaya çalışıyor. Bugüne kadar birçok gazete ve dergide röportajları ve makaleleri yayınlanan Braun, bizlere de gazetemizde yayınlanmak üzere *"DİYARBAKIR/TÜRKİYE (?) ASKERİ CEZAEVİ VE MAHKEMESİNDE EDİNDİĞİM İZLENİMLER ÜZERİNE"* başlığı altında uzun bir rapor ulaştırdı. Raymond, raporunu şöyle sonuçlandırıyor:

Dayağın, devamlı yüze karşı yapılan hakaretlerin, küfürlerin, insanın insan olarak görülmediği bu ülkede hayvanları koruma derneği bile bu durumlara itiraz ederdi.

Raymond Braun

Hapishanede ve tutuklu koşulları neticesi ölen tutukluların sayısını kesinlikle bilmiyorum ama, psikilojik ve fizikî durumu özellikle çok iyi olan tutukluların ancak buradan sağ çıkabilecekleri ve sakat kalmayacakları kanısındayım.

Baskı ve zulmün zirvesinde oluşan bu cehennemi, insan hissinin her türlüsünün zor gücü ile baskısı yalnız her iki günde bir dakikalığına tuvalete gidebilme izni, dövülenlerin çığlıkları, saatleri aşan ve mütemadiyen tekerrür eden marş söylemeleri ifade etmek güçtür ve bu zaten konuşmanın doğasına aykırıdır.

Dikkatler işkence ve idamlara çekildi!

Uluslararası Af Örgütü, DGB ve Avukatlar Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri *"işkence politik iltica sebebidir."* toplantısına davetli olarak çağrılan PKK davaları avukatı Hüseyin Yıldırım, bu kadar olaylardan sonra, halâ, Türkiye'de işkence varmı dır, yok mudur? tartışmasının yapılmasını büyük bir şaşkınlıkla karşıladı; ve faşist Türk cuntasının yaptığı baskıları işkence olarak değil, katliam olarak değerlendirdi.

7 Mart 1983 günü DGB'nin toplantı salonunda yapılan ve 25'i Kürt ve Türk geri kalanı Alman olmak üzere 400 kişinin katıldığı toplantıda Af Örgütü genel sekreteri Helmut Frenz, PKK davaları avukatı Hüseyin Yıldırım, DGB ve Barış Komitesi başkanları ve Avukatlar Birliği'nin yaptıkları açıklamalarda işkencenin bir insanlık dışı suçu olduğunu, insan haklarıyla bağdaşmadığını, Türkiye de işkence yapıldığının artık kabul edilmesi gerektiğini belirttiler. Af Örgütü genel sekreteri konuşmasında şöyle dedi:

"Türkiye'de işkence yapılmaktadır ve işkence yapanlar yargılanmamakta, serbest dolaşmaktadırlar. Bazı işkencecilerin isimleri bize iletildi ve biz bunları açıkladık. Davetli olarak Kürdistan'dan gelen ve kendisi bizzat işkence görmüş olan Hüseyin Yıldırım **'işkence ölümdür'** *demekte ve Türkiye'de işkencenin sistematik olarak devlet eliyle yapıldığını söylemektedir."*

Helmut Frenz Almanya'nın politik ilticacıları yurtdışı etmesini eleştirerek şöyle devam etti:

"Türkiye'de Kürtlere ve devrimcilere yapılan işkenceler politik içerik taşıyor. Bu tavırlarıyla Almanya kendi anayasasının 1. Maddesini ayaklar altına almış oluyor."

Toplantıyı düzenleyenlerden biri olan DGB başkanı ise konuşmasında özetle şöyle dedi:

"Mannheim eyalet mahkemesinin aldığı **'işkence iltica sebebi değildir.'** *kararını protesto etmek için böyle bir toplantıyı düzenledik ve Türk cuntasının işkence uygulamalarına dikkat çekmek istedik. Türkiye'de yapılan işkenceler insanlık suçudur ve politik amaçla yapılmaktadır."*

Toplantıya katılan diğer kuruluşlardan Avukatlar Birliği ve Barış Komitesi'nden birer kişi de yaptıkları konuşmalarda Türkiye'de yapılan işkencelere ve mahkemelerdeki durumlara dikkatleri çektiler.

Ayrıca toplantıda kendisine işkence yapılmış bir Kürt kadını da söz alarak Kürdistan'da halk kitlelerine yapılan baskıları halkın direnişini, ve kendisine yapılan işkenceleri anlattı.

Gerek Hüseyin Yıldırım'ın açıklamaları gerekse bu Kürt kadınının konuşmaları Almanlar üzerinde çok büyük etki yarattı. Türkiye ve Kürdistan halkına ve devrimcilerine ilişkin kabul etmedikleri bazı gerçekleri bu toplantıda bütün açıklığıyla öğrenme olanağına kavuştular.

Toplantının bitiminde Türkiye'de işkencelere kanıt olarak PKK'li tutuklular üzerinde estirilen sömürgeci faşist terörü görüntüleyen Diyarbakır mahkemelerindeki duruşmalarla ilgili bir film gösterildi; ve bir Alman devrimci, Kürtlere ve PKK'li savaş esirlerine uygulanan işkenceleri açıklayarak, filmi izah etti.

Gazeteler geniş yer verdiler

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi Almanya'da da yapılmakta olan toplantılardan biri de 25 Şubat 1983 günü Duisburg'da gerçekleştirildi. Kürdistanlı ve Türkiyelilerin yanısıra aralarında "Krieg dem Krieg", "Dritte Welt-Laden", "Duisburger Initiative für Ausländerrechte" temsilcilerinin de bulunduğu çok sayıda Alman'ın katıldığı toplantı da, PKK Diyarbakır davası duruşmalarından alınmış bir film ve Kürdistan tarihini içeren bir konuşma ile ozanlardan Sefkan ve Mızgîn'in sunduğu müzik programına da yer verildi.

Üç saat süren konuşması boyunca Avukat Hüseyin Yıldırım, faşist Türk sömürgecilerinin tarih boyunca Kürdistan üzerinde uyguladıkları katliamlara kısaca değindikten sonra günümüzde Kürdistan'da başvurulan uygulamaları sergiledi. Operasyonlar sırasında halka uygulanan vahşi baskı ve zulmün yanısıra cezaevleri ve mahkemelerdeki faşist uygulamaları ve bizzat kendisinin de yaşadığı işkenceleri de anlatan Hüseyin Yıldırım, bu ağır baskı koşulları altında PKK'li savaş esirlerinin gerek cezaevinde ve gerekse mahkemelerdeki olağanüstü direnişlerine duyduğu saygı ve hayranlığı dile getirdi.

Toplantı öncesinde verdikleri haberlerle toplantının duyurusunu yapan NRZ ve WAZ gazeteleri toplantı sonrasında da birer yorum yayınlayarak dikkatleri bir kez daha Kürdistan'daki vahşi uygulamalara çektiler.

Tüm Avrupa çapında yakın bir ilgi ve sempatiyle karşılanan Av. H. Yıldırım'ın toplantılarından, sadece birkaçını sayfalarımıza getirebilmemize rağmen, açıkça görülmektedir ki, Kürdistan'daki gelişmeler Avrupa'da da yankısını bulmaktadır. Hâlâ da devam etmekte olan bu toplantı ve görüşmeleri, ilerki sayılarımızda da sayfalarımıza getirmeye çalışacağız.

H. Yıldırım Bonn'da bir basın toplantısı düzenledi

Av. Hüseyin Yıldırım, Diyarbakır zindanlarındaki işkence ve katliamları Avrupa kamuoyuna duyurmak için yaptığı açıklamalarına bağlı olarak 24.Mart.1983 günü Bonn'da bir basın toplantısı düzenledi.

Türklüğe hakaret ettiği iddasıyla 10.6.1982 günü Van'da tutuklanarak uzun bir süre Diyarbakır cezaevinde kalan ve uygulamaları yakından izlemiş olan Raymond Braun'un da katıldığı basın toplantısı çok sayıda haber ajansı ve gazete tarafından izlendi.

Basın toplantısında DPA, DDP, PPR, AP haber ajanslarının yanısıra Bremen radyosu, Taz ve bir çok gazete muhabiri de bulunmaktaydı.

FOLTER IST ASYLGRUND !

Fakten:

Zitate:

Veranstaltung
am 7. März 1983, um 19.00 Uhr, im
DGB-Haus Mannheim, Otto-Brenner-Saal

Es sprechen:

HELMUT FRENZ

HÜSEYIN YILDIRIM

Veranstalter:

DEVRİMCİ MÜCADELEDE KÜÇÜK-BURJUVAZİ ve KÜÇÜK-BURJUVAZİNİN KÜRDİSTAN'DAKİ ROLÜ ÜZERİNE

2

BAŞTARAFI GEÇEN SAYIDA

«Ortaçağda gelişmiş bulunduğu biçimiyle meta üretiminde, emek ürününün kimin malı olacağını bilme sorunu ortaya bile çıkamazdı. Genel kural olarak, bireysel üretici, kendi öz çalışma araçları ve kişisel çalışması ya da ailesinin çalışması yardımıyla, onu kendi malı olan ve çoğu kez kendi başına ürettiği hammaddeler ile üretmişti. Ürünün önce onun tarafından temellük edilmesinin (alıkonulmasının y.) hiçbir gereği yoktu, kendiliğinden onun malı idi. Yani ürünlerin mülkiyeti kişisel emeğe dayanıyordu. Hatta başkasının emeğine dayanıldığı yerde bile, bu yardım genel kural olarak önemsiz kalıyor ve ücretten çok, çoğu kez bir başka karşılık alıyordu; lonca çırak ve kalfası, beslenme ve ücretten çok, ustalığa hazırlanmak için çalışıyordu. Üretim araçlarının büyük atelyeler ve manüfaktörlerde toplanmaları, gerçekten toplumsal üretim araçları durumuna dönüşmeleri, işte o sırada başgösterdi. Ama toplumsal üretim araçları ve toplumsal ürünler, sanki şimdi de bireysel üretim araçları ve bireysel ürünler olarak kalmışlar gibi işlem gördüler. Eğer şimdiye değin çalışma araçlarının sahibi, ürünü, genel kural olarak kendi öz ürünü ve başkasının yardımcı çalışması istisna durumunda bulunduğu için temellük ediyorduysa, şimdi de, ürün kendi ürünü değil, ama tamamen başkasının emek ürünü olduğu halde onu kendine maletmekte devam etti. Böylece, bundan böyle toplumsal olarak yaratılan ürünler, üretim araçlarını gerçekten kullanan ve ürünleri gerçekten üreten kimseler tarafından değil, ama kapitalist tarafından temellük edildiler. Üretim araçları ve üretim, özsel olarak toplumsal duruma geldi, ama bireylerin, herkesin kendi öz ürününe sahip olduğu ve pazara taşıdığı özel üretimi öngerektiren bir temellük biçimine bağlı tutuldular.»

Açık ki sözü edilen bu aşamada üretim, başlangıç için bahsedilen ve basit elbirliği olarak ifade edilen durumu aşsa bile henüz dağınık bir tarzda ve çok sayıda; kentte küçük imalathaneler, atelyeler ve işletmeler: köyde ise küçük çiftçiliği aşmayan, bir üretimdir. Ancak bir yandan bu üretim temeli üzerinde hızlı bir gelişim kaydeden ve bir ülkenin sınırları ile bağlı kalmayıp, ülkeler arasında bile hızlı bir mal mübadelesine girişen tacirler sınıfının elinde biriken muazzam sermaye, diğer yandan burjuvalar arasındaki rekabet ve daha fazla kâr hırsının (ki bu kapitalist gelişmenin temel yasalarındadır) teşvik edip ortaya çıkardığı yeni buluşlar nedeniyle, sermayenin ve dolayısıyla daha yetkin üretim araçlarının elinde toplandığı kapitalistler dışındaki diğer küçük üreticiler ve küçük-burjuvalar bu gelişmeler karşısında tutunamayarak, hızla çözülmeye başladılar. Engels, bu durumu Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm'de şöyle dile getirmektedir:

«Kapitalist üretimden önce, yani ortaçağda, emekçilerin kendi üretim araçlarındaki özel mülkiyetine dayanan küçük üretim; kırda, özgür ya da serf olan küçük çiftçilerin tarımı: kentlerde, loncalarda örgütlenmiş elzanaatçılığı, genellikle yürürlükteydi. Emek aletleri –toprak, tarımsal aletler, işlik (atelye), avadanlık–, tek tek bireylerin, tek işçinin kullanılmasına uyarlanmış emek atelyeleri ve bu yüzden zorunlu olarak küçük, önemsiz ve sınırlı idi. Ama, işte bundan ötürü, genellikle hepsi de üreticinin kendisinindi. Bu dağınık sınırlı üretim araçlarını biraraya toplamak, genişletmek ve onları o günün güçlü üretim kaldıraçlarına dönüştürmek – bu, kesinlikle kapitalist üretimin ve onu gerekli bulan burjuvazinin tarihsel rolüydü. Marx, Kapital dördüncü kısımda, bunun 15. yy.'dan bu yana basit elbirliği, manifaktür ve modern sanayi olmak üzere üç devrede nasıl başarıldığının tarihini ayrıntılı olarak açıklamıştır. Ama burjuvazi gene aynı bölümde gösterildiği gibi, bu cüce üretim araçlarını, onları aynı zamanda bireysel üretim araçları olmaktan çıkarıp insanların ancak ortaklaşa (elbirliği ile) işletebileceği toplumsal üretim araçları haline getirmeden büyük, üretken güçlere dönüştüremezdi. Çıkrığın, eltezgâhının, demirci çekicinin yerine, iplik makinesi, mekanik tezgâh, buharlı çekiç kondu; bireysel işliğin yerini yüzlerce işçinin işbirliğini gerektiren fabrika aldı.» Bu aşamadan sonra küçük üretimde başlayan çözülmeyi ise Engels devamla şöyle anlatıyor:

«Ama belirli bir toplumda, kerte kerte ve önceden düşünülmüş bir plana dayanmadan emekleyen kendiliğinden işbölümü üretimin temel biçimi ise, orada ürünler, karşılıklı değişimi, alımı ve satımı tek tek üreticilerin çeşitli gereksinmelerini giderecek hale getiren metalar biçimini alır. Ve ortaçağdaki hal buydu. Örneğin, köylü, tarımsal ürünlerini zanaatçıya satıyor ve ondan elişi ürünler satın alıyordu. Bu bireysel üreticiler toplumuna yeni bir üretim tarzı girdi. Toplumun bütününde başat olan kendiliğinden ve hiçbir plana dayanmadan gelişmiş eski işbölümünün ortasında, artık belirli bir plana dayanan, fabrika içinde örgütlenmiş, yeni işbölümü belirdi; bireysel üretimin yanıbaşında, toplumsal üretim ortaya çıktı. Her ikisinin ürünleri de aynı pazarda ve bundan dolayı hiç değilse yaklaşık olarak eşit fiyatlarla satıldı. Ama belirli bir plana dayanan örgüt, kendiliğinden oluşmuş işbölümünden daha güçlüydü. Bireylerin ortaklaşmasının toplumsal güçleriyle çalışan fabrikalar, mallarını tek başlarına çalışan küçük üreticilerden çok daha ucuza üretiyordu. Bireysel üretim bütün alanlarda birbiri ardına yenildi. Toplumsallaştırılmış üretim eski üretim yöntemlerinin hepsini baştanaşağıya değiştirdi... Bireysel üreticinin ürünü gibi, üretim araçları da, gittikçe değersizleşti; ona, kapitalistin buyruğunda, ücretli işçi olarak çalışmaktan başka hiçbir şey kalmadı. Önceleri istisna ve yardımcı olan ücretli emek, artık bütün üretimin kuralı ve temeli oldu; önceleri tamamlayanken artık işçinin geriye kalan biricik görevi oldu... Bir yanda ellerinde üretim araçları toplanmış bulunan kapitalistler ve öte yanda emek gücünden başka hiçbir şeyi olmayan üreticiler arasındaki ayrılma tamamlanmıştı.»

Burada sözkonusu olan durum, kapitalist üretim biçiminin gelişme yönünü tayin eden esas unsurların ne olduğunun ve temel ayrışmanın nasıl olduğunun saptanmasıdır. Yoksa küçük üretim, o eski ilkel biçimler içinde olmasa bile, gerek kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası ve gerekse toplumsal yaşamın karmaşıklığı ortamında doğan çok yönlü ihtiyaçlar nedeniyle günümüze dek varlığını sürdürmektedir. Esasen kapitalizm, küçük üretimden oluşmuştur ve durmadan oluşur. Çok sayıda orta katmanlar kapitalizm tarafından zorunlu olarak durmadan, yeniden yaratılır. Sanayi devriminden sonra ortaya çıkan yeni toplumsal işbölümünde sermayenin ve muazzam teknik gelişmeler sayesinde tüm toplumsal yaşamı etkileyecek denli yetkinleşmiş üretim araçlarının belli tekellerde yoğunlaşması ile bunların ürettiği malların pazarlanması sürecinde ortaya çıkan ve fakat bu tekellere sıkısıkıya bağlı, bu nedenle de onların baskısını üzerlerinde sürekli duyan çeşitli işletmelerin sahibi yaygın bir küçük-burjuva sınıf olmuştur.

Bu arada bu sınıfa mensup olan bir başka kategoriden de sözetmek gerekmektedir. Bunlar; devlet hizmetlerinde bulunan görevlilerin, burjuva devletlerin ortaya çıktığı zamandan günümüze değin, bu hizmetlerin kendilerine sağladığı ayrıcalıklara dayanarak şu veya bu yolla elde ettikleri imkânlarla, ikinci bir iş durumunda yürüttükleri ticaret, işletmecilik vb. işlerle bu sınıfa dahil olan orta dereceli memurlardır. Daha alt düzeydeki küçük memurlar ise, bizde yaygın bir deyim ile küçük-burjuva olarak nitelendirilmesine rağmen, Marx ünlü deyişi ile onları "beyaz gömlekli işçiler" olarak sıfatlandırmış ve bunların işçilerden sadece yaşam biçimleri itibarı ile ayrıldıklarını söylemiştir. Küçük-burjuvazi içinde yer alan orta halli memurlar tekelci burjuvazi ile ortaklık halindeki ve genellikle büyük bürokratlar arasından sivrilmiş bürokrat burjuvalardan ayrı olarak ele alınmak zorundadırlar. Günümüzde Türkiye'de çok canlı örneklerini gördüğümüz bu sınıflar ve belirtilen kategorilerinin niteliklerini kavramak bakımından şu örnekler çok açıklayıcıdırlar. Bilindiği gibi Türkiye'de ordu, özellikle son 10-15 yıldır askeri-araç ve gereç dışında pazar için üretime yönelik, çeşitli sanayi sektörlerine ya ortak edilmiş veya bizzat otomobil fabrikaları üretiminde olduğu gibi doğrudan üretime yönelmiştir. Bugün artık herkesin bildiği gibi bu girişimin başında bulunanlar, bulundukları mevkilerde sahip oldukları olağanüstü yetkilere dayanarak ve bir bütün olarak ordunun diğer toplumsal sınıf ve tabakaları üzerindeki bilinen etkilerini ve fonksiyonlarını kullanarak güç ve sermaye sahibi olmuş, bürokrat burjuva yüksek rütbeli generallerin ortaklığıdır ve bu ortaklık Türk tekelci burjuvazisi ile çeşitli yollarla içiçe geçmiştir.

Küçük-burjuvazi içinde saydığımız kesimin durumunu ise, yine son yılların en çarpıcı olayı olan 'bankerler' olayının ortaya çıkardığı gerçeklerle izah etmek mümkündür. Sanırız ki, bu konuda fazla bir şey söylemeden "banker kazazedeleri derneği başkanlarının" basına yansıdığı kadarıyla genellikle ya orta halli emekli veya halen çalışmakta olan memurlar ve özellikle albayların olması konumuz açısından gerekli izahı getirmeye yeterlidir.

Geçelim, demek ki küçük-burjuvazinin sınıfsal varlığı; kapitalist gelişmenin derecesine bağlı olarak toplumun; büyük ve tekelci burjuvazisi ile geniş proleter ve emekçi sınıflar arasında ne ölçüde ayrıştığına bağlıdır. Bu gerçek, kapitalizmin iki ana özelliğine doğrudan bağlı bir biçimde etkisini, bu sistem içerisinde yeralan, gelişmiş ve geri bıraktırılmış tüm ülkelerde göstermektedir.

Gelişmiş emperyalist metropollerde, üretim alanında tekelleşmenin en üst düzeyine varmış bulunmasından ötürü, sömürge ve bağımlı ülkelerde (özellikle de yeni-sömürgelerde) yaygın bir biçimde görülen bakkal, lokanta, otel, berber, terzi vb. gibi küçük işletmelerin yerini önemli oranda –ki küçük-burjuvazinin ekonomik temelini daha çok bu işletmeler oluşturmaktadır– büyük holdingler vb. ortaklıkların sahibi bulunduğu, yönettiği, merkezileştirilmiş ve her yanda şubeleri bulunan süpermarketler, büfeler, lokantacılık ve otelcilik işletmeleri ve dev boyutlara ulaşmış bulunan konfeksiyonculuk almıştır. Bu belirlemelerden, küçük-burjuvazinin bu ülkelerde tümden ortadan kalktığı sonucu çıkarılamaz; fakat şurası da açıktır ki, küçük-burjuvazi bu ülkelerde toplumsal safların, bir yanda sayıları birkaç avuç kadar olan büyük ve tekelci burjuvazi, diğer yanda geniş proleter ve emekçi yığınlar biçiminde netleşmiş bulunmasından ötürü, devlet daireleri ve çeşitli büro hizmetleri ile her türlü tekelleşmeye rağmen varlığı önlenemeyen işletmecilik alanlarında sıkışmış, toplumsal alandaki yeri silik, önemsiz bir kesim haline gelmiştir. Kısaca "bu yeni üreticiler de zorunlu olarak proletaryanın dizileri arasına atılırlar".

Sömürge, yeni-sömürge ve bağımlı ülkelerde geri ekonomik ve toplumsal yapı nedeniyle toplumun çok geniş bir kesimini teşkil eden bu sınıf; yine kapitalizmin gelişme derecesine bağlı olarak ve fakat özellikle de kapitalist-emperyalist buhranların etkilerini erkenden ve doğrudan hissettirdiği bu alanlarda sık sık yaşanan buhranlar nedeniyle sürekli parçalanmakta, dağılmakta; özellikle bu dönemlerde içlerinden çok az bir kesimi büyük burjuvalara dahil olur veya varlığını ayakta tutabilirken, önemli bir çoğunluğu iflasa uğrayarak emekçi sınıfların saflarına katılmaktadır.

Çok daha ayrıntılı bir biçimde incelenmesi ve işlenmesi mümkün olan bu konuya ilişkin belirlemelerimizi, yine Engels'in bu sınıfın ekonomik temeli ve özelliklerini içeren tanımlaması ile sonuçlandıralım:

«Bu ülkede büyük kapitalistler ve sanayiciler sınıfının gelişmesi karşısına konulan engeller sonucu, Almanya'da küçük esnaf ve dükkancılar sınıfı son derece kalabalıktır. Büyük kentlerde nüfusun çoğunluğunu hemen hemen bu sınıf oluşturur, küçük kentlerde, daha etkin ya da daha zengin rakiplerin yokluğu nedeniyle, bu sınıf kesinkes ağır basar. Tüm modern devletlerde ve tüm modern devrimlerde çok büyük önem taşıyan küçük-burjuvazi, yakın savaşımlar içinde, hemen her zaman kesin bir rol oynamış bulunduğu Almanya'da özellikle önemlidir. Büyük kapitalistler, tecimen ve sanayiciler sınıfı, yani burjuvazi ile proletarya ya da çalışan sınıf arasındaki aracı konumu, onun ayırdedici niteliğini belirler. Burjuvazinin konumunu özler, ama en küçük bir talih tersliği, bu sınıfın bireylerini proletarya saflarına düşürür. Monarşik ve feodal ülkelerde, küçük-burjuvazi, var olabilmek için, saray ve aristokrasi satınalıcılar topluluğuna gereksinme duyar; bu satınalıcılar topluluğunun yitirilmesi onu garnizon, kantonal bir hükümet, maiyeti ile birlikte bir yargılama mahkemesi, çoğu kez bu küçük-burjuvalar gönencinin temelini oluşturur. Bu kurumları yokedin, dükkancılar, terziler, kunduracılar, marangozlar, vb. hapı yutar....» (Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim syf. 275)

—— DEVAM EDECEK ——

DİRENME GELENEĞİMİZ
NEWROZ
COŞKUYLA KUTLANMAYA DEVAM EDİLİYOR

26 Şubat 1983 günü Nürnberg'te düzenlenen bir geceyle başlayan NEWROZ kutlamaları, daha da artan bir coşkuyla kutlanmaya devam ediyor.

Nisan ayı sonlarında bitecek olan gecelerin, iki ay gibi uzun bir süre devam etmesine rağmen her yerde büyük kitle desteği görmesi, mücadelenin her alanda kitleler içinde kök saldığını göstermesi açısından önemlidir. En koyu baskı ve gericilik yıllarının yaşandığı, ama bunun karşısında henüz güçlü devrimci bir örgütlenmenin yaratılamadığı günümüz koşullarında dahi Kürdistan'daki devrimci çalışma ve direnişlerin Avrupa'da yankısını bulduğunu, halkımızın mücadeleye ve önderlerine sahip çıktığını en açık biçimde gösteren NEWROZ geceleri, içinde bulunulan dönemin özelliğinden ötürü birer direnme ve direnişe sahip çıkma geceleri olmuştur.

Birçok gurup ve örgüt bütün güçlerini birleştirdikleri halde yaptıkları gecelerde kitlelerin ciddi bir katılımını sağlayamamalarına rağmen, düzenlenen bu NEWROZ programlarında, Almanya çapında ve diğer Avrupa ülkelerinde binlerce insanın biraraya gelerek direniş sloganları ile mücadeleye sahip çıkmaları da açıkça göstermektedir ki, halkımız Kürdistan Ulusal Bağımsızlık Mücadelesi etrafında giderek daha da kenetlenmekte, direnme düşüncesi ve mücadelesi dışındaki hiçbir eğilime müsade etmemektedir.

Geceleri birer eğlence ve kâr aracı olarak görerek varlıklarını sürdürmeye çalışan, ama öte yandan da kültür faaliyeti yürüterek halkımızın çıkarlarını savunduklarını iddia eden reformist-burjuva çevreler bir kez daha görmüşlerdir ki; Kürdistan insanları kendi mücadele ve yaşam sorunlarına ilgi duymakta, bunun için mücadele veren güce sarılmaktadır.

Binlerce insanın Avrupa'nın birçok merkezinde coşkuyla kutladığı NEWROZ, Avrupa'daki Kürdistanlı kitlelerin ülkedeki mücadeleyle daha sıkı bağ kurmalarında bir köprü olmuştur. Kitleler, NEWROZ'un coşkun havası içinde direnişe sahip çıkarken, reformizm ve teslimiyeti bir kez daha mahkûm etmişlerdir.

Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde kutlanan NEWROZ gecelerinden bazıları şöyledir:

Sömürgeci cellatlar savaş esirlerini ölümle tehdit ediyorlar. (Tiyatrodan bir görüntü).

● **12.3.1983 Karlsruhe NEWROZ gecesi coşku ile kutlandı. Kitle katılımının 900 civarında olduğu gecede Dehak ve Kawa efsanesini canlandıran bir oyunda sergilendi. Gecede PKK davası avukatlarından H. Yıldırım Diyarbakır zindanlarındaki işkence ve baskıları ve direnişi anlatan bir konuşma yaptı. Geceye halk ozanlarından Şivan ve Sefkan, Mizgin, Çiya, Zozan ve Serdar da katıldılar.**

Salonu dolduran kitleler alkış ve sloganlarıyla direnişe sahip çıktılar.

KOMA BERXWEDAN türküleriyle gecelere renk katıldı.

● **19.3.1983 günü Hannover'de kutlanan NEWROZ gecesinde kitle katılımı 800 civarındaydı. H. Yıldırım'ın da bir konuşma yaptığı gecede, program beğeniyle izlendi. Ayrıca Celle folklor ekibi ve Hannever müzik gurubu bu oyunları ve türküleriyle geceye renk kattılar.**

Halk ozanı ŞIVAN PERWER

● **26.3.1983 günü yapılan ve katılımın 950'nin üzerinde olduğu Frankfurt gecesinde de Kürtçe Türkçe ve Almanca metinlerin yanısıra gelen mesajlar okundu. Gecede H. Yıldırım da bir konuşma yaptı.**

● **NEWROZ Manheim'de de 27.3.1983 tarihinde kutlandı. Kitle katılımının 800'ün üzerinde olduğu bu gecede düzenli ve planlı geçti. KOMA BERXWEDAN gurubunun değişik halk türkülerinin okuduğu gece büyük beğeni kazandı.**

● **20.3.1983 tarihinde yapılan ve katılımın 1200 civarında olduğu Hamburg NEWROZ gecesi 200'ün üzerinde Alman, TAZ (Tageszeitung) ve diğer bazı yabancı gazeteciler tarafından da izlendi.**

Dehak ve Kawa efsanesini canlandıran oyun beğeni ile izlendi.

● **2.4.1983 tarihinde yapılan ve katılımın 800'ün üzerinde olduğu Hollanda NEWROZ gecesinde de tiyatro ve diğer tüm programlar beğeniyle izlendi. Gecede ayrıca Hollanda'daki Kürdistanlı kitlelerin gençlerden ve ana-babalardan oluşturdukları iki ayrı folklor ekibi değişik oyunlar sergilediler.**

Folklor ekibi her gecede birbirinden güzel oyunlar sergiledi.

"Stratejik köy"ler kurma çalışmaları hızlandırıldı!

SINIR BOYLARI BOŞALTILIYOR!

Konuya ilişkin değerlendirmeyi yan sayfada verdiğimiz Hakkâri "İl Kaçak Komisyonu Kararı"nın bir örneğini yayınlıyoruz. Faşist cuntanın ilk etapta Hakkâri'de uygulamaya hazırlandığı, ancak adım adım diğer bölgelerde de uygulama çalışmalarının olduğu bu karar, halkta çok büyük tepkilere yolaçmıştır. Konuya ilişkin ayrıntılı açıklamada da belirtildiği gibi, halkın zorla iskâna tâbi tutulması vb. ile gerçekleştirilmeye çalışılan ve cuntanın geleceğe ilişkin amaçlarını açıkça sergileyen kararın tepkileri daha da geliştireceği beklenmektedir. Kamuoyuna açıklanmak üzere gazetemize ulaştırılan karar şöyledir:

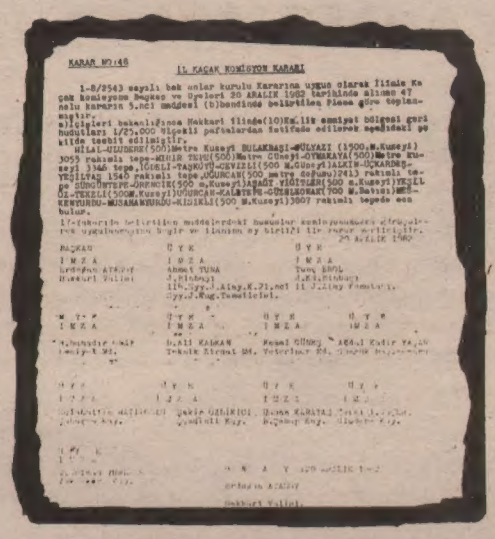

KARAR NO: 48

İL KAÇAK KOMİSYON KARARI

1- 8/2543 sayılı bakanlar kurulu kararına uygun olarak İlimiz Kaçak Komisyonu başkan ve üyeleri 20 ARALIK 1982 tarihinde alınan 47 no'lu kararın 5. maddesi (b) bendinde belirtilen plana göre toplanmıştır.

a) İçişleri bakanlığınca Hakkari ilinde (10) km.lik emniyet bölgesi geri hudutları 1/25.000 ölçekli paftalardan istifade edilerek aşağıdaki şekilde tesbit edilmiştir.

HİLÂL-ULUDERE (500) metre kuzeyi BULAKBAŞI-GÜLYAZI (1.500 m. kuzeyi) 3055 rakımlı tepe-MIRIR TEPE (500) metre güneyi-OYMAKKAYA (500) metre kuzeyi 3346 tepe, İĞDELİ-TAŞKÖYÜ-CEVİZLİ (500 m. güneyi) ALKIN-ÜÇKARDEŞ-YEŞİLTAŞ 1540 rakımlı tepe, UĞURCAN (500 metre doğusu) 2413 rakımlı tepe SÜRGÜNTEPE-ÖRENCİK (500 m. kuzeyi) AŞAĞI YİĞİTLER (500 m. kuzeyi) YEŞİLÖZ-TEKELİ (500 m. kuzeyi) UĞURCAN - KALETEPE - GÜZELKONAK (700 m. batısı) MESKENYURDU-MUSAHANYURDU-KISIKLI (500 m. kuzeyi) 3897 rakımlı tepede son bulur.

Yukarıda tesbit edilen emniyet bölgesi şeridinin bir köy, bucak ve ilçenin meskun alanında bir kısmını dışarıda bırakması halinde şerit dışındaki kısımlarda bu karar hükümleri uygulanır.

İL KAÇAK KOMİSYON KARARININ VALİNİN ONAY VE USULÜNE UYGUN İLANINDAN SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMEK ÜZERE:

b) 13 MART 1981 gün ve 8/2543 sayılı bakanlar kurulu kararının 1. maddesinde yer alan büyük ve küçükbaş hayvanlardan; KOYUN-KEÇİ-SIĞIR-MANDA-DEVE- (canlı veya kesilmiş veya bunların çeşitli adlarla anılanları; deri, yün, yapağı, tiftik, boynuz, bağırsak gibi) ile HAYVANSAL VE BİTKİSEL yağlar ve bu maddelere ilaveten aynı maddenin verildiği yetkiye dayanarak; LASTİK AYAKKABI-LASTİK ÇİZME-ANTEP KİLİMİ-İRAN HALISI-ÇOCUK MEŞİN CEKET-ESKİ BAKIR-TİLKİ-SANSAR; SU SAMURU gibi av hayvanlarının derileri ile yiyecek ve içecek maddelerinden BAL-UN-ŞEKER-PEYNİR-SUCUK-PASTIRMA ile TEKEL MADDELERİNDEN; TÜTÜN-ÇAY gibi maddelere ilaveten; (JİLET-HERTÜRLÜ ARAÇ LASTİĞİ-AKÜMÜLATÖR - ESEM SPORT - MEKAP (kes lastik ve benzerleri şahıs başına yılda (2) çift, baskı duvar halısı her oda için 5 yılda (1) adet olarak eklenmesine;

c) İzine tabi maddelerin emniyet bölgesine sokulması veya dışarıya çıkarılması halinde mülki amirliğine çıkaracağı maddelerin cins ve miktarını belirtir bir dilekçe ile başvurulur (Mülki amir deyimi; HAKKARİ ilinin coğrafi konumu nedeniyle merkez ilçe için il merkez ilçe için İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı, ilçeler için kaymakamlar tarafından yapılması gereken hususları takip eden makam, kasdedilmiştir). Hayvan ve hayvansal ürünlerin sevki için hükümet veterinerliklerine ve bitkisel ürünlerin sevki için teknik ziraat teşkilâtlarına mülki amir bu dilekçeleri havale eder, ilgili husularca form izin belgesi tanzimi mülki amirin iznine sunar; izinden sonra muayene ve damgalandıktan sonra gerekli sevk ve raporun tanzim edilerek ilgiliye verilir. Zabıta kuvvetleri kontrollerinde mülki amirden alınan bu belge ve sevk raporlarını aramakla mükellef oldukları gibi gördüklerine dair tarih ve saati belirtir, açık kimliklerini yazarak imzaları ile tasdik ederler.

2- a) Emniyet belgesi dışındaki gümrük idaresinde çıkış ve transit işlemleri bildirilir. Beyannameleri veya manifeskonaların önceden alınmış olan şahıslar herhangi bir işleme tutulmadan serbest geçişleri sağlanır.

b) Ancak çıkarılacak veya transit edilecek birinci maddede (b) bendinde belirtilen hayvanlar ile müsaadeye tâbi diğer maddeler, emniyet bölgelerinden yürütülerek geçişleri halinde durum valiliğe bildirilir. Valilik bu belgelerine ayrıca birinci maddedeki (c) fıkrasında belirtilen müsaade belgesini tanzim ederek kendisine verir. Bu beyanda durum en seri şekilde 118. Seyyar J. Alay Komutanlığına bildirilir. Alay K.lığı güzergâhta bulunan birliklerine durumu intikal ettirerek gerekli önlemleri aldırır. Varış mahalline kadar herhangi bir intikaya uğrayıp uğramadığına tanzim edilecek bir zabıtla tavsik ederek neticeyi valiliğe bildirir.

c) Gümrük kapılarında çıkış işlemleri sabah saat 7.[illegible]'da başlar ve saat 18.[illegible]'de son bulur. Bu saatler dışında herhangi bir işlem yapılmaz; yapanlar hakkında 1918 sayılı yasanın 2. hükmü uygulanır.

3- HATAY-GAZİANTEP-URFA-MARDİN-VAN-AĞRI ve KARS İLLERİNDEN ilimize yapılacak 1. maddede belirtilen hayvan ve diğer maddeler nakillerinde (hayvan ve hayvansal ürünlerin ve diğer maddelerin cinsi, miktarı mal sahibinin açık hüviyeti, kullanılacak vasıta ve hareket saati belirtilmek suretiyle) menşe şahadetnamesi verildiği muhtarlık veya belediye ile hayvan sağlık raporunun verildiği hükümet veterinerliği verdiği rapor numarasının çıkış mahallinde valiliğimize telgraf veya diğer muhabere araçları ile bildirilir. Valilik bu haberi mahalli veteriner teşkilâtına seyyar ve sabit jandarma birliklerine bildirerek, hayvanların varış mahalline varıp varmadığını kontrol ederek müşterek tanzim edecekleri bir zabıtla durumu valiye bildirirler. İcap ederse bu durumu 15 gün sonra tekrar kontrol edilir. Malları ellerinden müsaadesiz çıkaranlar hakkında 1918 sayılı yasa uygulanır.

4- a) Emniyet bölgesindeki hakiki ve hükmi şahıslar kaçak komisyon kararına bölge veya köylerinde tebliğini takip eden (24) saat içerisinde ellerinde mevcut hayvan veya hayvansal ürünler ile 1. maddede yer alan maddeleri tanzim edecekleri (4) suret beyanname ile köy muhtarına bildirmeye mecburdurlar. Muhtarlar değişikliği bir yazı ile (24) saat içinde birlik veya takım komutanlığına yazılı olarak bildirir.

b) Diğer taraftan beyannamelerde köy muhtarı ve ihtiyar kurulunca 10 gün içinde onaylanarak en yakın mülki amirliğe tescil edeceklerdir.

c) Mülki amirlikçe beyannameler tescil edildikten sonra (1) sureti mal sahibine (1) sureti dosyasında (1) sureti muhtarlıkta ve (1) sureti hudutta görevli seyyar jandarma birliğince muhafaza altına alınır.

d) Tescil işlemleri mülki amirliği makamlarınca yürütülür kuruluş adı ve dosya kayıt numarasını bildirir şekilde lâstik damgalar vurulduktan sonra mülki amir (GÖRÜLDÜ) ibaresi ile tasdik suretiyle olur.

e) Beyanname tasdik ve muhafaza işlemleri ilçe jandarma bölükleri ile koordineli bir şekilde yürütülür.

f) Beyannamelerin zamanında alınıp tescil edilmesinde ve doğruluğunda köy muhtarı ve ihtiyar kurulu, mal sahibi ile birlikte sorumludurlar.

5- a) Emniyetbölgesi içerisinde oturan hakiki ve hükmi şahıslar 1. maddede belirtilen hayvanlarla maddenin ve komisyonumuzca tesbit edilen diğer maddelerin ne miktarda ihtiyaçlarını binaen bölgede bulundurabilecekleri;
1- 8/2543 sayılı bakanlar kurulu kararında yer alan maddelerin listesi:

S. NO	CİNSİ	MİKTARI	DÜŞÜNCELER
		4-8 Nüfus/	8-12 Nüfus / Hane başına
1.	KEÇİ	15 Adet	20 Adet " "
2.	SIĞIR	5 Adet	4 Adet " "
3.	KOYUN	15 Adet	20 Adet " "
4.	MANDA	3 Adet	3 Adet " "
5.	DEVE	3 Adet	3 Adet " "
6.	KOYUN DERİSİ (Ham-Mamul)	3 Adet	3 Adet " "
7.	SIĞIR VE MANDA DERİSİ (Ham-Mamul)	1 Adet	2 Adet " "
8.	BARSAK	1 Adet	1 Adet " "
9.	YAPAĞI	75 Kilo	100 Kilo " "
10.	NEBATİ YAĞ (B. Teneke)	2 Adet	3 Adet " "
11.	ANTEP FISTIĞI	10 Kilo	12 Kilo " "

S. NO	CİNSİ	MİKTARI	DÜŞÜNCELER
1.	UN	20 Kilo	Aylık Nüf. Baş.
2.	LASTİK AYAKKABI	6 Çift	Yıllık Nüf. Baş.
3.	LASTİK ÇİZME	2 Çift	Yıllık Nüf. Baş.
4.	ANTEP KİLİMİ	2 Adet	Yıllık Aile Baş.
5.	HERTÜRLÜ PARKA (deri veya kumaş)	1 Adet	Yıllık Nüf. Baş.
6.	ESKİ BAKIR	5 Kg.	Hane başına
7.	TİLKİ DERİSİ	5 Adet	Hane başına
8.	SANSAR VE SUSAMURU DERİSİ	2 Adet	Hane başına
9.	BAL	10 Kg.	6 Aylık kişi başına
10.	ŞEKER	15 Kg.	6 Aylık kişi başına
11.	TEKEL TÜTÜNÜ	4 Kg.	6 Aylık kişi başına
12.	ÇAY	2 Kg.	6 Aylık kişi başına
13.	JİLET	50 Kutu (her kutu 5'lik)	1 Yıllık hane başına
14.	AKÜMÜLATÖR	1 Adet (araç başına yedek)	Aracı olanlar için
15.	ARAÇ LASTİĞİ	2 Adet (araç başına yedek)	Aracı olanlar için
16.	ESEM SPORT - MEKAP (Kes lastik ve benzerleri)	2 Çift	Yıllık kişi başına
17.	Baskı duvar halısı (her oda için)	1 Adet	5 Yılda bir
18.	KADİFE	8 Metre	1 Bayan için
19.	KONFEKSİYON (hazır elbise)	2 Takım	Nüfus başına
20.	BATTANİYE	2 Adet	Nüfus başına

b) İl Kaçak Komisyonu yukarıda belirtilen maddeleri yılda iki defa (Kasım ve Mayıs) ayları ilk haftası içerisinde toplanarak yerinde tesbit eder.

c) (a) maddesinde belirtilen miktarlardan fazla mal bulunduranlar, mallarına köy muhtarı elkoyar, en yakın mülki amire (vali, kaymakam) ve jandarma bölük ve jandarma karakoluna bildirilir.

6-a) 5. maddede (a) fıkrasında belirtilen miktarlar dışında her ne surette olursa olsun emniyet bölgesinde oturan hakiki ve hükmi şahıslar ellerinde fazla mal bulunduramazlar.

b) Bu malların bakım ve ticareti ile uğraşan hakiki ve hükmi şahıslar 4. maddede tesbit edilen esaslar dahilinde beyanname vermeye mecburdurlar.

7- Emniyet bölgesi içerisinde beyannameye tâbi büyükbaş ve küçükbaş hayvanların sıcak damga ile damgalanması (SIĞIR-KOYUN-KEÇİ-DEVE-MANDA ve tek urnaklı hayvanlar), (AT-EŞEK-VE KATIR) veteriner müdürlüğünce kolluk kuvvetleri nezaretinde il veya ilçe veteriner hekimleri marifeti ile yapılacaktır.

8- Canlı hayvan hareketlerini kontrol altına almak uygulamada birlik ve beraberliği sağlamak önlemleri gözden geçirmek amacı ile içişleri bakanlığınca her yıl Nisan ayında yapılacak toplantıya gitmeden önce 118. Syy.J. Alay Komutanlıkları, Gümrük ve Tekel Müdürlüğü, İl Veteriner İşleri Müdürlüğü ve Teknik Ziraat Müdürlüğü 20 Mart tarihine kadar hazırlıyacakları faaliyet raporlarının birer suretini il komisyonuna sunarlar. İl Kaçak Komisyonu bu raporları gözden geçirerek derlemek suretiyle tek rapor halinde valiliğe sunacaklardır.

9- Bölge dışında olan seyyar aşiret hayvanlarının il emniyet bölgesine inmeleri yasaktır.

10- İl Kaçak Komisyonu kararlarında adı geçen maddelerin ve (10) km.lik emniyet bölgesi geri hudutlarına valiliğin onayı HAKKARİ Halkın Sesi gazetesinde (5) gün müddetle yayını bu beyanda ilgili ilçe kaymakamlıklarının 1. maddede belirtilen emniyet bölgesine girmiş bulunan köyde belirtilen emniyet bölgesine girmiş bulunan köy muhtarlıklarına 1 hafta içinde imza mukabilinde ilân ve tebliğinden sonra yürürlüğe girer, tebliğ ve tutanaklardan sonra ikişer nusha İl Kaçak Komisyonu'na gönderilir.

11- Emniyet bölgesi içinde bulunan kamu idareleri, askeri birlikler (kara, deniz, hava, jandarma birlikleri ve tesisleri), belediyeler, özel idareler, kamu iktisadi teşekkülleri ve sermayesinde kamunun iştiraki bulunan ofis, depo ve ambarlar, sundurma vs. gibi yerlerde bulunduracakları madde ve hayvanlar izine ve beyana tâbi değildir.

12- Mülki amirlikler ünitesinde İl Kaçak Komisyon karar cetveli ihdas edilerek izin ve beyannameler mülki amirlerince onaylanmış olarak deftere günü gününe kaydedilir.

13- Bu karar hükümlerine aykırı davranışları 1918 sayılı kanuna 6828 sayılı kanunla eklenen EK-2 maddeye muhalefet sayılır. İlgililer adı geçen kanuna göre cezalandırılır.

14- 4. maddede yazılı beyannameler ile 12. maddedeki defterler için 10 sayılı tebliğindeki beyanname ve defterler kullanılacaktır.

15- İl ve ilçe merkezlerinde bu kararın tescil vesair işlemleri ile intikal etmek üzere görev ve durumu müsait dairelerden teklif edilecek memurlarla bir büro tahsis edilecektir.

16- İşbu karardan; BEYTÜŞŞEBAP-ULUDERE-ÇUKURCA-ŞEMDİNLİ-YÜKSEKOVA ilçe J. Bl. K.lıkları ve kaymakamlıklarınca, C. Savcılığınca, 118. Syy. J. Alay K.lığına, 119. Syy.J.Alay K.lığına, Teknik Ziraat Müdürlüğüne, Veteriner Müdürlüğüne, Emniyet Müdürlüğüne, İl Asayiş Kom. Tk. K.lığına, YÜKSEKOVA Gümrük Muhafaza Memurluğuna gereği için İçişleri Bakanlığına, VAN-MARDİN-URFA-KARS-GAZİANTEP-AĞRI-HATAY-VALİLİKLERİNE bilgi için gönderilmesini.

17- Yukarıda belirtilen maddelerdeki hususlar komisyonumuzca görüşülerek uygulanmasına neşir ve ilânına oybirliği ile karar verilmiştir.

20 ARALIK 1982

BAŞKAN İMZA Erdoğan Atasoy Hakkari Valisi	ÜYE İMZA Ahmet Tuna J. Binbaşı 118. Syy. J. Alay. K. 21. Syy. J. Tug. Temsilcisi.	ÜYE İMZA Tunç Erol J. Kd. Binbaşı İl J. Alay Komutanı.	ÜYE İMZA S. Bahadır Onap Emniyet Md.
ÜYE İMZA D. Ali Kalkan Teknik Ziraat Md.	ÜYE İMZA Kemal Güneş Veteriner Md.	ÜYE İMZA Abdul Kadir Yaşar Gümrük Başmemuru.	ÜYE İMZA Selahattin Hatipoğlu Çukurca Kaymakamı.
ÜYE İMZA Şakir Özdikici Şemdinli Kaymakamı.	ÜYE İMZA Hasan Karataş B.Şebap Kaymakamı.	ÜYE İMZA Cezmi T. Göçer Uludere Kaymakamı.	ÜYE İMZA M. Selman Yurdaer Yüksekova Kaymakamı.

ONAY: 20 ARALIK 1982
Erdoğan Atasoy
Hakkari Valisi

Sömürgeci-Faşist Savaşın Yeni Taktiği

"EMNİYET BÖLGELERİ"

Faşist Türk sömürgecileri, uzun bir süreden beri Kürdistan halkına karşı açtıkları imhayı amaçlayan tek yanlı saldırı savaşını her geçen gün biraz daha ırmandırarak devam ettiriyorlar. Her gün yeni eklemeler yaparak daha da zenginleştirdikleri sömürgeci-faşist uygulamalarla halkımıza savaş davetiyeleri çıkarıyorlar. Henüz yeterli bir hazırlığın uzağında bulunan halkımızı hemen bir savaşın içine çekmek istiyorlar. Bütün bunları, ülkemizi dizginsiz bir zulüm, işkence ve katliamın açıkça kol gezdiği bir klâsik sömürge statüsünde tutarak; Kürdistan'da görülmemiş bir talan ve sömürüyü gerçekleştirerek; kentlerimizde ve köylerimizde, dağlarımızda ve ovalarımızda insanlarımızı sorgusuz yargısız kurşuna dizerek; işkencehanelerde ve köy meydanlarında gençlerimizi, kadınlarımızı ve kızlarımızı en iğrenç uygulamalara tabi tutarak; toplama kamplarına dönüştürülen zindanlarda halkımızın yerleri doldurulamaz önderlerinin de içinde bulunduğu yüzlerce devrimciyi ve yurtseveri kahpece katlederek; *"sınır"* köyleri halkını yaşadığı alanlardan söküp çıkarmak için, elinde ancak kendisini kıtkanat geçindirmeye yetebilecek değerlere el koyup açlıktan yok etmeye çalışarak yapıyorlar.

Faşist Türk sömürgecilerinin bu savaş çığlıkları elbette nedensiz değildir. Onlar, işçi sınıfı partisi önderliğinde Kürdistan'da gelişen bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin içerdiği engin devrimci potansiyelin farkındadırlar. Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkının devrimci-demokratik mücadelesi ile çok yakın bağlar içinde gelişecek olan bu mücadelenin kendilerine hak ettikleri tarihi dersi mutlaka vereceğini ve kendilerini tarihin çöplüğüne havale edeceğini iyi biliyorlar. Bunun bilincinin verdiği kudurganlıkla, ama tamamen sistemli ve planlı bir tarzda hareket ederek, en vahşi uygulamalara başvuruyorlar.

Halkımız, Türk sömürgecilerinin bu savaş davetiyelerine, tarihinde ilk kez kavuştuğu devrimci öncüsü etrafında birleşerek, mutlaka çağdaş bir ulusal kurtuluş savaşı ile cevap verecektir. Ama bu savaş hiç de sömürgeci-faşist yönetimin istediği zamanda ve zeminde olmayacaktır. Kürdistan işçi sınıfı ve halkının öncü müfrezesi, sömürgeci saldırı savaşına karşı öne çıkarılması gereken halk savaşının hazırlıklarını tamamlayacak, halkımızın siyasal birliğinin ve örgütlenmesinin temel örgütsel biçimi olan Ulusal Kurtuluş Cephesini yaratacak, halk savaşının zafere ulaşması için gerekli olan örgüt ve mücadele biçimlerini oluşturarak düşmanın taktiklerini etkisizleştirebilecek güçte ve yetenektedir. Bu alanda önemli adımlar atılmış, ciddi mesafeler katedilmiştir. Bu cevap artık son cevap olacak ve düşmanın hiç bir manevrası onun başarıya ulaşmasını engelleyemeyecektir.

Biz bu yazımızda diğer bazı sorunlara da değinmekle birlikte, esas olarak faşist Türk sömürgecilerinin *"Hudut Boylarında Kaçakçılığı Engelleme"* maskesi altında giriştiği uzun vadeli savaş planları ve hazırlıklarına yer vereceğiz. Bu konu ile bağlantılı bir biçimde halkımızı bekleyen sorunlara ve devrimcilerin böyle bir durum karşısındaki görevlerine kısaca değineceğiz. Sömürgeci-faşist yönetimin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı yoğunlaştırdığı kapsamlı savaş planlarının bir parçası olan *"emniyet bölgeleri"* vb. hakkındaki karar ve uygulamalarının bütün devrimciler, yurtseverler ve demokratlar tarafından bütün yönleriyle ve doğru olarak kavranmasının; devrimcilerin yükselttikleri ulusal direniş mücadelesine katılmalarının ve bu doğrultudaki çabalara destek sağlamalarının yurtseverliğin asgari bir ölçütü olduğuna inanıyoruz. Düşmanın bu uygulamaları karşısında sadece bir seyirci gibi davranmak ve sözümona tarafsızlık görüntüsü altında devrimcilerin çabalarına katılmaktan veya aktif destek sağlamaktan kaçınmak bir yurtseverin tutumu olamaz. Gün mücadele günüdür.

"Emniyet Bölgeleri" nedir Ve neyin hazırlığıdır?

Bilindiği gibi, esas olarak ilkel milliyetçi önderliğin yetmezliği ve tutarsızlığından kaynaklanan 1975 yenilgisinden sonra, Baas ırkçıları, Güney Kürdistan'da Türkiye ve İran *"sınır"*ları boyunca uzanan 15-20 km. derinliğindeki bir alanı tamamen boşalttılar. Bu alanlarda yaşayan yoksul Kürdistan köylülerini Irak'ın güneyindeki yaşanmaz çöllere sürdüler. Vietnam'da ABD emperyalistleri tarafından uygulanan *"stratejik köycükler"*e benzeyen askeri kamplar oluşturdular. Boşaltılan alanlarda bulunan köyleri yakıp yıktılar, doğayı bile tahrip ettiler. Doğal çeşmelere cıva ve beton akıtıp kurttular. Yakılan bağ, bahçe ve ormanların yeniden yeşermesini önlemek için, kimyasal silahlarla bu arazıyi zehirlediler. Ve bütün bu uygulamalar, sınır boylarında yaşayan Kuzey Kürdistan köylülerinin gözleri önünde gerçekleştirilmekteydi.

Bu tarihlerden sonra, Türk sömürgecileri de, zaman zaman Kuzey-Batı Kürdistan'da aynı uygulamalara girişebileceklerini belirtiyor ve böylece hem kendi niyetlerini açığa vuruyor, hem de halka gözdağı veriyorlardı.

Bütün boğma girişimlerine rağmen, gelişen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin, 1978'lerden sonra halk kitlelerini sarması üzerine TC ile sömürgeci Irak yönetimi arasında Kürdistan'a karşı ortak tavır geliştirme faaliyetlerinde artış başladı. Bu tarihlerde, istihbarat faaliyetlerinin ortaklaşa yürütülmesi, askeri güçlerin sınırın diğer tarafında da eylemlerini sürdürebilmesi ve gerekirse ortak askeri eylemlerin yapılması gibi konularda anlaşmaya varıldı. Bu anlaşmadan sonra, gelişen tehlikeye karşı iki sömürgeci devletin işbirliği ve ittifakları sürekli bir gelişme gösterdi.

1980 yılının yazında Türk sömürgecileri ile Bağdat yönetimi arasında yeni bir gizli anlaşma imzalandı. Bu anlaşma gereğince, Güney Kürdistan'da olduğu gibi Kuzey-Batı Kürdistan'da da Irak ile Türkiye sınırı boyunca 15-20 km. derinliğinde bir alanın tamamen boşaltılması öngörülüyordu. Boşaltma işlemlerinin tamamlanabilmesi ve boşaltılanların yeni alanlara yerleştirilmesinin bütün giderleri ise Irak tarafından finanse edilecekti.

Bu alanlarda bulunan çok sayıdaki köyün tümden boşaltılmasının ve buralarda yaşayan köylülerin yerlerinden edilerek Türkiye'nin çeşitli yerlerine dağıtılmasının kolay bir iş olmadığını bilen Türk sömürgecileri, boşaltma işlemleri konusunda bir hayli ihtiyatlı davrandılar. Kuzey-Batı Kürdistan'ın diğer alanlarında büyük bir kabarma gösteren devrimci kurtuluş mücadelesinin bu *"hassas"* bölgelere erkenden sıçramasının kendileri için bir hayli tehlikeli sonuçlar doğuracağını çok iyi hesaplıyorlardı. Zaten Kürdistan genelinde gelişen devrimci kurtuluş mücadelesi Türk burjuvazisini ve onun sömürgeci devletinin yönetici kesimlerini tam bir panik içine sokmuştu.* Sömürgeciler, bir yandan devrimci mücadelenin kendileri açısından zorunlu kıldığı uzun vadeli savaş hazırlıklarını hızlandırırken, öte yandan ihtiyatlı olmayı da elden bırakmıyorlar.

Alınan kararlar uygulamaya konmadan önce ön hazırlıklar yapıldı. Kitlelerden gelebilecek tepkiler öğrenilmeye çalışıldı. Yapılan propaganda ve satın alınan bazı unsurlar vasıtasıyla kitleler yanıltılmak ve böylece birlik başlangıçta içten dağıtılmak istendi. Bölgeye gönderilen ajan-propagandistler aracılığı ile, bu alanlardaki köylülere Türkiye'nin en verimli yerlerinde toprak ve tarım aletleri verileceği, fabrikalara yerleştirilecekleri biçiminde yaygın propaganda faaliyetlerine girişildi. Ama bütün bu çabalar sonucunda görülebilen şey sömürgeciler için hiç de iç açıcı değildi.

Yoksul Kürdistan insanı, tarihi boyunca sömürgeci güçlerin mecburi iskân uygulamalarına defalarca tanık olmuştu. Hele 1975 yenilgisinden sonra Baas yönetiminin kendi kardeşlerine karşı uyguladığı muhacir politikası, canlı bir biçimde gözlerinin önündeydi. Gayet açık ve sert olan halkın tepkisi *"biz bu yoksul halimizle de olsa kendi topraklarımızda yaşamaya kararlıyız. Hiç bir güç bizi yerimizden, yurdumuzdan söküp atamaz. Zorlandığımız taktirde savaşacağız ve bize mezar da olsa yine topraklarımızda kalacağız"* şeklinde oldu.

Halkın tam bir birlik içinde ve sonuna kadar kararlı davranmasından ürken sömürgeciler, bu planlarını bir süre için ertelemek zorunda kaldılar. İşte *"emniyet bölgeleri"* de kaçakçılığı engelleme maskesi altında böyle kapsamlı bir savaş planının sadece bir parçası, bir ön hazırlığıdır.

Faşist cuntanın Bakanlar Kurulu 13 Mart 1981 tarih ve 8/2543 sayılı kanun hükmündeki kararnamesi ile Hatay'dan Kars'a kadar, bütün sınır bölgesi boyunca 10 km. genişliğindeki alanı *"emniyet bölgesi"* olarak ilan etti. Bakanlar Kurulunun anılan kararında *"emniyet bölgesi"* 10 km. olarak belirtilmekte ise de, yine aynı kararda *"tesbit edilen emniyet bölgesi şeridinin bir köy, buçak ve ilçenin meskûn alanında bir kısmını dışarda bırakması halinde şerit dışındaki kısımlara da bu karar hükümleri uygulanır"* denilerek alanı daha çok genişletmektedir. Buna göre bazı yerlerde bu alan 50-60 km.'ye kadar çıkarılabilmektedir.

Sözü edilen kanuna göre, *"emniyet bölgesi"*ne giren alanlarda canlı hayvandan kurutulmuş hayvan barsağına, kap-kacaktan jilete, hayvansal ve bitsel ürünlerden kadın giyecek eşyasına kadar bütün kullanım ve beslenme maddeleri ile canlı hayvanların miktarı belirtilenden fazla bulundurulması, yasaklanmaktadır. Her ilde (Hatay, Antep, Urfa, Mardin, Hakkari, Van, Ağrı ve Kars illeri) valinin başkanlığında kurulan İl Kaçak Komisyonu, kanunda belirtilen 20 kalemlik maddelere istediğini ekleyebilmektedir. (1. madde) En basit mallar ve hayvanların bölgeler arasında nakil ve taşınması, ancak ithalat ve ihracatta karşılaşılabilecek zorluklar ve formalitelere bağlanmaktadır. Kanunu illerde ve ilçelerde mülki amirler ve jandarma Birlik Komutanları uygulayacaklardır. Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Amirlikleri, Veteriner, Ziraat Müdürlüğü, Savcılık ve Gümrük Daireleriyle işbirliği yapılacaktır. Kanun hükümlerine uymayanlar ise, *"1918 sayılı kanuna 6828 sayılı kanunla eklenen ek-2 madde"*ye göre cezalandırılacaklardır. (8/2543 sayılı kanuna göre kurulan *"Hakkari Kaçak İl Komisyonu"*nun kararları ve genelgesi ekte olduğu için bunları yeniden yazmayı gerekli görmüyoruz.)

*Kanunda tesbit edilen "emniyet bölgeleri"*ndeki köylüler genellikle en geri yöntemlerle hayvancılıkla uğraşmakta ve çok sınırlı olarak tarımcılık yapmaktadırlar. Elde edilen hayvansal ve tarımsal ürünlerin sınırlı bir kesimi çok ucuza pazarlanmakta, geriye kalan ancak doğal ihtiyaçların karşılanmasına yetebilmektedir. Halkın açlık ve yoksulluk içinde sürdürdüğü bu perişan yaşamın yanısıra, jandarmanın sürekli uyguladığı baskı ve işkence ile rüşvet ise işin cabasıdır. Buralara atanan jandarma subaylarının hemen hepsi, 1,5-2 yıllık bir süre içinde köylülerden zorbalıkla milyonlar gaspetmekte ve yükle rini almış olarak ayrılmaktadırlar.

Nusaybin hududunda mevzilendirilen sömürgeci-faşist Türk askeri güçleri.

Kanunda sekiz kişilik bir ailenin 15 koyundan fazlasını beslemesine olanak tanınmamaktadır. Bu sayıdaki koyundan elde edilecek yapağı, süt ve diğer ürünlerle bu kadar insanın yaşamını sürdürmesi mümkün değildir. Yine her hane ancak 5 kilogramlık bakır bulundurabilecektir. Bilindiği gibi köylülerin çorbasını pişirdiği veya yıkanmak için su ısıttığı kazan ya da hamur yapığı leğenlerden her biri sadece 8-10 kg. kadar gelebilmektedir. Bu tür örnekler daha da çoğaltılabilir. Alınan kararların uygulanabilirliği bir yana, bu sınırlandırmalarla yaşamak kesinlikle mümkün değildir. Yaşama hakkının yalnızca köle sahiplerine ait olduğu köleci toplumda bile, kölelere karşı buna benzer kısıtlayıcı kuralların konulduğu söylenemez.

Soruna salt ekonomik açıdan yaklaşıldığında, bu tedbirler çok anlamsız görünür. Çünkü köylülerin binbir zorlukla ürettiği her şey Türk burjuvazisi tarafından çok ucuza gaspedilmekte, önemli bir kesimi ise ihraç edilmektedir. Üretilen tereyağı, bal, fıstık vb. ürünler burjuvaların sofrasını süslemekte ya da ihraç edilmektedir. Tilki, sansar, susamuru vb. hayvanların derilerinden yapılan kürkler burjuva kadınlarını süslemektedir. Köylülerce tüketilen veya kullanılan lastik, kilim, çizme, jilet, şeker vb. gerçek maliyetinin çok üstünde bir fiatla yine sömürgecilerden alınmaktadır.

Öyleyse burjuvazi, özel mülkiyeti ve özel teşebbüsü *"adeletin temeli"* sayarken, nasıl oluyorda bu türden görülmemiş uygulamalara girişme gereğini hissetmektedirler? Neden kendilerini, kendi kapitalist anlayışlarını yadsımaktadırlar?

Çünkü Türk sömürgecilerinin Kürdistan genelinde hayatın her alanında sürdürdüğü politika çıplak bir zordan ibarettir. Kürdistan'da uygulanan ekonomik-politika kapitalizmin en dizginsiz sömürü mekanizmasından öteye, tam bir zoralım ve talana dayanmaktadır. Fakat bu kararlarla uygulanmak istenen şey, bundan daha da öte halkı aç bırakarak ölümle tehdit etmektir. Onlar halka, *"ya bu alanları terkedersiniz veya açlıktan ölürsünüz"* demektedirler. Esasında uygulanmak istenen şey halkı ekonomik olarak tüketip direnme gücünü kırdıktan sonra son darbeyi vurma planıdır.

Dikkatli bir tarzda yapılmayan bir gözlem sonucunda sömürgecilerin bu politikası genelde izlenen politikadan özünde daha farklı olarak görülebilir. Sorun sadece biçim veya zaman ve kapsam yönünden ele alınırsa öyledir de. Elbette sınır bölgelerinin kendilerine has bazı özellikleri mevcuttur. Bu özelliklerden dolayı, sömürgecilerin bu alanlardaki politikası daha erkenden ortaya çıkmakta ve daha dolaysız uygulanmak istenmektedir. Karara konu olan Hakkari'de Türk sömürgecilerinin konumu, mülki yetki ve uygulamaları bir çok yönden diğer bölgelerden tamamen farklı özellikler arzetmektedir. En büyük mülki amir vali olmakla birlikte, Hakkari'de esas yetki seyyar ve sabit Jandarma Alay Komutanlığının tekelindedir. Valilik, yetkileri sınırlandırılmış, ve esas olarak göstermelik bir kurum konumuna düşürülmüştür.

Sınır boylarındaki sömürgeci-faşist uygulamaları farklı kılan ekonomik ve politik nedenleri kısaca şöyle sıralamak mümkündür:

Her şeyden önce, sınır boylarında yaşayan halk kitleleri, Kürdistan'daki yapay bölünmenin giderek derinleşmesi önünde ciddi bir engel teşkil etmektedirler. Ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda diğer parçalarla ilişkilerin sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Kürdistan halkının rızası hilafına emperyalizm ve sömürgeci güçler tarafından ortaklaşa çizilen ve mayın tarlaları, tel örgüler, askeri yığınaklar ve modern silahlarla korunmak istenen sınırlara rağmen, Kürdistan'ın diğer parçaları arasındaki ilişkiyi canlı bir biçimde sürdürmekte; ortak ruhi şekillenmenin oluşmasında ve ulusal değerlerin korunup geliştirilmesinde önemli bir işlev yüklenmektedirler. Faşist Türk yönetimi uygulamalarıyla bu olumlu gelişmenin önüne geçmek istemektedir.

İkincisi, sömürgeci Türk burjuvazisi Kürdistan'a egemen kıldığı kapitalist kurallara uygun olmayan çıplak zora dayalı sömürü ve talan politikasını bu alanlarda istediği gibi yürürlüğe koyamamakta; köylüler kendi gereksinimlerini esas olarak Kürdistan'ın diğer parçalarından karşılamaktadırlar. Bu durum, sınırlı da olsa, serbest arz ve talep kurallarına uygun ekonomik ilişkilerin sağlanmasına yol açmaktadır. Türk burjuvazisi zora dayanan gasp, talan ve sömürüsünü bu alanlarda da egemen kılmaya çalışmaktadır. O, ülkemizde gelişmekte olan ulusal kurtuluş hareketine karşı, Kürdistan halkına karşı uygulayacağı savaş ekonomisinin maketini yaratmak istemektedir.

Üçüncüsü, halk kitleleri üzerinde baskı ve sömürüsünü sürekli kılmada kendisine işbirlikçilik yapabilecek bir kesim bulmak için bir hayli zorlanan sömürgeci Türk burjuvazisi, güçlü bir feodal-komprador kesiminin bulunmadığı bu alanlarda, var olan yurtsever küçük feodaller ve aşiret reislerini de hedefleyen bu uygulamalarıyla, esas olarak ekonomik, siyasi ve askeri alanlardaki denetimini daha da güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Dördüncü olarak sınır bölgeleri her şeyden önce bütün çabalarına rağmen sömürgecilerin denetim sağlayamadıkları alanlardır. Kürdistan'ın derinlikleri olan bu alanlarda, sömürgeci güçlerin asimilasyon çabaları fazla başarılı olamamıştır. Halkın yurtseverlik duyguları ve bağımsızlık talepleri çok canlıdır. Yoksul köylülük Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelerden sürekli etkilenmektedir. Diğerleri ile karşılaştırıldığında, Kürdistan'ı kendisi

Devamı S: 17'de

* Aynı yıllarda Türk burjuva basını *"Doğu elden gidiyor"*, *"son Türk devleti de tehlikede"*, *"yeni kurtarılan bölgeler"* vb. türündeki açıklamalara sayfalarında bolca yer veriyor, emperyalistler *"Kürdistan'da neler oluyor?"* diye soruyorlardı. Hatırlayabildiğimiz kadarıyla 1979 yılında Ankara'ya giden Hakkari valisinin etrafını çeviren bazı bakanlar, milletvekilleri ve bürokratlar heyecanlı bir biçimde kendisine *"sizin orada durumlar nasıl, Apocular ne yapıyorlar?"* diye sormuşlardı. Vali ise, *"vallahi bizim orada Apocular şimdiye kadar görünmediler. Fakat biliyorsunuz, buna pek güvenilmez. Diğer yerlere bakıyorsunuz, birden türeyivermişler. Bizde de aynı şeyin olabileceğinden korkuyoruz."* demişti. Bu konuşmalar olaya tanık olan gazeteciler tarafından da o zaman basına yansıtılmıştı.

KÜRDİSTAN TOPLUMUNDA ÖRGÜTLENMENİN ÖNEMİ ve İŞÇİ PARTİSİ ÜZERİNE

2.

BAŞTARAFI GEÇEN SAYIDA

Şüphesiz ki, Arap hakimiyetinin islamiyet adı altında geliştirmek istediği feodal sosyo-ekonomik şekillenme de tüm halkların direnmelerine yolaçmıştır. Roma'nın bir devamı olan Bizans İmparatorluğuyla savaşım devam ederken, siyasal birliği yıkılan Sasanilerden sonra bu egemenliğin olumsuz etkisini üzerlerinde en fazla hisseden Fars ve Kürt halkları, milli dinleri olan Zerdüştlük dinine bağlı olduklarından buna karşı direnirlerken, Hıristiyanlık dinini kabul etmiş olan Ermeniler de, büyük direnme örnekleri göstermişlerdir. İslamiyetin ve onun da ötesinde Arap dil ve kültürünün günümüze kadarki bu gelişmesi kolay sağlanamamış, bu, ancak güçlü direnmelerin en sert biçimde ezilmesiyle mümkün olabilmiştir. Dağların en kuytu yerlerinde bile insanların avlanarak teslime zorlanması sonucu böyle bir durum ortaya çıkmıştır.

İslamiyetin işgal ve istilâ dönemlerinde, daha 650 yıllarında, Hindistan'dan Fırat ve Kafkasya'ya kadar olan alanları hakimiyeti altına alan Arapların, egemenlik dönemi başlamıştır. Elbette ki bu egemenliğin en önemli bir alanını da, Kürdistan oluşturmaktadır.

Daha önce Romalılar, Persler ve İskender döneminde sürekli işgal görmüş olan Kürdistan, bu sefer yaklaşık 300 yıl, güçlü bir Arap istilâ ve işgaline karşı kendi ulusal varlığını sürdürme durumuyla karşı karşıya gelmiştir. Bu kez, köleci sosyo-ekonomik şekillenme yerine, feodal sosyo-ekonomik şekilenme ve bunun yanında Arap dil ve kültürünün asimilasyonist gücü devreye girmektedir. Belli gerilemeler pahasına da olsa aşiret yaşantısı içinde bulunan Kürt halkının, bu güçlü sosyo-ekonomik şekillenmeye karşı daha önce Asur'a, Roma'ya ve Pers'lere karşı olduğu gibi güçlü bir direnme göstermesi beklenemezdi. Sürekli işgal ve istilâların bıraktığı olumsuz etkilerin yanısıra, daha Roma-Sasani çatışması bitmeden böyle bir saldırının boy vermesi, siyasal birlikten yoksun, varlığını dahi ancak dağlarda sürdürebilen Kürt halk topluluklarının, başarılı bir direnme ile sonuç almalarını olanaksız hale getiriyordu. Nitekim, belli bir direnme ve verilen kayıplardan sonra, genellikle Arap egemenliği altına alındıkları görülmektedir. Direnme her ne kadar dağlık alanlarda devam etmişse de, Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları Mezepotamya ve ovalık alanlar boydan boya siyasal, dilsel, kültürel, töresel olarak Arap egemenliğinin geliştiği alanlar olmuştur.

Arap egemenliğine bağlı feodal sosyo-ekonomik şekillenme geliştikçe, bu temelde Arap sultanlıklarına bağlı Kürt emirlikleri de gelişmiş, Kürt aşiret topluluklarının da islamiyete, Arap dil ve kültürüne açık bir hale gelmişlerdir. Direnmenin daha kolay kırıldığı ovalık alanlarda, islamiyetin o dönemdeki hakim mezhebi olan sunnilik geliştikçe, Arap dil ve kültürünün etkisi de kendini daha fazla duyurmuştur. Bu durum milli gelişim açısından son derece olumsuz bir evreyi başlatmıştır. Kürdistan'daki ulusal gelişme açısından bir yıkım, teslimiyetçilik ve uşaklık evresi, feodal sosyo-ekonomik şekillenme içinde sınıfsal gelişme içine giren Kürt aşiret reislerinin, Arap dil ve kültürünü de gönüllü kabullenmeleri ile başlayarak günümüze kadar devam etmiştir.

Arap yayılması direnmelerin ezilmesi temelinde olmuştur. Kürt aşiret reislerinin, bu direnmelerin ezilmesi temelinde ve Arap milliyetçiliğinin egemenliği altındaki feodal sosyo-ekonomik şekillenmeye bağlı olarak feodalleşme süreci içine girmeleri, bu işbirlikçi feodalizm üzerinde ulusal toprakların bağımsızlığına, Kürt dili ve kültürüne ve ulusal gelişmenin diğer ögelerine de ihanet ederek yabancı dili-kültürü benimsemiş olmaları, ufusal yapıyı, yabancı bir etkiye ardına kadar açık tutmuştur. Yabancı bir kültürün yabancı feodalizme bağımlı olarak topluma bu tarzda dayatılması, mirlik, emirlik, hanlık, şeyhlik ve Kürt aşiretleri üzerinde türeyen işbirlikçi katmanın buna gönüllü olarak katılmaları, ulusallıktan uzaklaştırıcı bir etki yaratmış ve yabancı ideoloji ve politikanın, egemen olmaya başlamasını sağlamıştır. Yüzyıllardan beri süren direnme ile dil, din, kültür ve uluslaşma alanında güçlü bir evreye ulaşan Kürt halkı, feodal egemenlik altında bu işbirlikçilerin de eliyle bu alanlarda büyük darbeler yemiş, tarihsel gelişmede başaşağı gidiş böyle bir dönemde başlamıştır. Feodal sosyo-ekonomik yapının şekillenmesi yabancı karakterde olduğundan, yerleşik halkın diline, kültürüne ve eski dini özelliklerine karşıt olarak geliştiğinden bu durum, toplumun ulusal nitelikteki örgütlenişini ve özgürlükçü değerleri büyük oranda koruyan aşiretlerin sosyo-ekonomik örgütlenişini çözmüş, bu da örgütsüzlüğü doğurmuştur. Bu örgütsüzlük de ardından, teslimiyeti ve uzlaşmayı getirmiştir. Kürt aşiret reislerinin, yabancı hakimiyetin pekişmesi ile birlikte yabancı çıkarlara hizmet temelinde oluşturulan şeyh, mir, han gibi adlar altında işbirlikçiliğe yönelmeleri ve bu işbirlikçiliğin bir ajanlaşma kurumuna dönüşmesi, milli nitelikteki gelişmeleri ve dayanışmaları yıkmıştır. Bunun yerine, daha çok yabancıların ve kendilerinin işbirlikçi çıkarlarına hizmet eden bir sosyo-ekonomik örgütlenme dönemi başlamış, daha sonraki gelişmelerde özellikle bu temelde olmuştur. Feodal sosyo-ekonomik şekillenme, Kürdistan'da, bu biçimler altında ve bu özelliklerıyle yaygınlık kazanmıştır.

M.S. 750 yıllarından itibaren Abbasî hanedanının egemenliği altında, yeni bir dönemin başladığı görülmektedir. Emevî sülalesi, İran'daki ve özellikle de Kürdistan'daki halkların kendi kültürlerine ve özgürlük anlayışlarına son derece yabancı olan Arap egemenliğine karşı toptan bir direnme içine girmeleri sonucu yıkılmıştır. Bu direnmenin başını çeken Ebu Müslüm'ün, Kürt kökenli olduğu bilinmektedir. Emevî sülalesinin egemenliğinin yıkılışından sonra, Abbasî hanedanının egemenliği dönemi başlamıştır. Abbasî sultanlarının, koyu Arap milliyetçiliğini temsil etme yerine, geniş imparatorluk sınırları içindeki tüm halkların eşitliğe yakın tarzda sultanı olma durumu vardır. Abbasî sultanları, Arap yarımadasının uzak bir yeri olan Bağdat'ta yerleşmiş bulundukları, koruyucularının tümü ve ordunun büyük bir bölümü Arap olmayan halklardan teşkil edilmiş olduğu, Emevîlerin teşkil ettiği sunnî mezhebine karşı daha çok şiî kökenli halklara dayandıkları için, hakim hanedana karşı başarılı bir direniş göstermişlerdir.

Bu hanedanın egemenliği döneminde, halkların feodalizmi adeta kendi iç sosyo-ekonomik şekillenmeleri ve milli üretim biçimi haline getirdiklerini ve bu temelde bir millileşme dönemine girdiklerini görmekteyiz. Bu durumun, özellikle Kürdistan, İran ve daha sonra Anadolu'da Türklerde geliştiği rahatlıkla ileri sürülebilir. Abbasîlerin, herhangi bir milliyete ağırlık vermeme ve halkların ortak sultanı olma durumları, Kürt ve İran-Fars prensleriyle daha sonra da Türk boy reisleriyle yakın bağlar içinde bulunmaları, hatta zaman zaman bunlara bağımlı olmaları, halkların özgür gelişmesi açısından olumlu bir evreyi başlatmıştır.

Bu dönemde, tüm bu alanlarda olduğu gibi, Kürdistan'da da siyasal hakimiyet zayıflamış ve feodalizm yerleşik bir düzen haline gelmeye başlamıştır. Feodalizmin ideolojik-politik biçimlenişten ekonomik bir biçimlenişe dönüşmesi ve bu biçimlenişin de halkların yaşadığı toprak alanında olması, yerleşik feodal hanlıkların ortaya çıkmasına yolaçmıştır. Bu feodal mirlikler, Arap dili ve kültürü etkisi altında da olsa feodalizmi daha yaygın olarak başlatmak zorunda olmalarından ve bu feodalleşme sürecine çok sayıda aşiret üyesinin alınmasının zorunluluğundan ötürü, M.S. 700-800 yıllarından itibaren sınırlı da olsa, olumlu bir gelişme başlamıştır. Arap egemenliği zayıfladığı oranda Emevîlerin tamamen yıkılması, Abbasîlerin de kukla sultanlar durumuna düşmesinden itibaren, bu hanlık ve mirliklerin millici yanı gelişme göstermiştir. Zaten, yerel siyasal birliklerin oluştuğu ve bu yerel siyasal birlikler altında halkın kendini dış istilâlara karşı koruyabildiği, aşiretler arası çatışmalardan ve dıştaki istilâlardan biraz uzak olunduğu dönemlerde, hanlık sınırı ne kadar genişlemiş ve ömrü ne kadar uzamışsa, bunun egemenliği altındaki feodal sosyo-ekonomik örgütlenmeye bağlı olarak ulusal dil ve kültürün gelişmesinde de o kadar olumlu bir evrenin başlaması da mümkün olabilmiştir.

Arap egemenliğinin zayıfladığı, Oğuz ve Selçuk boylarına dayalı Türk egemenliğinin ise henüz gelişmediği 800-1.100 yılları arasındaki dönemde, Kürdistan'da gerek yerli siyasal birliklerin gelişmesi, gerekse bu temelde toprağa yerleşmenin artması ve dil ve kültürün gelişmesi bakımlarından önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bunun en açık örneği de Mervanî Kürt Devleti'dir. Sınırları Van'dan Urfa'ya kadar uzanan Mervanî Kürt Devleti'nin 100 seneyi kapsayan egemenlik dönemi, ulusal gelişme açısından olumlu bir evreyi gösterir. Türk boylarının istilâlarının henüz zayıf olması, Arapların geriye çekilmeleri, sultanların kukla sultanlar haline gelmeleri, Bizans'ın da daha çok Fırat'ın kuzey ve batısında bir alana çekilmiş olması gibi evrişli dış koşullar, başta Mervanî Kürt Devleti olmak üzere, güçlü Kürt beyliklerinin ve devletlerinin doğmasına yolaçmıştır ki, bunun sağladığı siyasal koşullara bağlı olarak dil ve kültür alanında da gelişme sağlanmıştır. Molla Cizri, Feqi Teyran gibi ozanların o dönemde yetiştikleri ve güçlü yazılı eserler bıraktıkları bugün bilinmektedir. Bu tip beylikler Hakkari, Cizre ve Kürdistan'ın diğer yörelerinde hızla çoğalmış, feodal sosyo-ekonomik şekillenme de, bu birlikler altında olumlu bir tarzda gelişmiştir. Henüz gericileşmemiş ve yabancı etkilerden uzak olan feodalizmin bu olgunluk döneminin, gerek sosyo-ekonomik yapının, gerekse ulusal alanın örgütlendirilmesinde Kürdistan tarihinde olumlu bir evreyi başlattığı söylenebilir.

b) XI. yy. ile XVI. yy. arasındaki dönem:

XI. yüzyıl, batıda Bizans'ın sürekli gerileme içinde olduğu, Bağdat'ta Abbasi halifesinin halkların başkaldırmalarıyla zayıf düştüğü, fakat doğuda yeni bir istilâcı gücün yükseldiği dönemdir.

Aşiret örgütlenmesinin yukarı evresi olan barbarlık aşamasında bulunan Türk boyları, elverişsiz coğrafya yapısının ve sürekli nüfus artışının bir zorlaması olarak IX. yy'dan itibaren İran içlerine doğru akın etmeye başlamışlardır. İslamiyet ideolojisinin yayılmacı ve talancı karakteri, barbarlığın yukarı aşamasında bulunan Türk aşiret reisleri için elverişli bir ideoloji olduğundan, bunu hemen benimsemişlerdir. Bu ise, yeni bir temelde bir istilâ dalgasının doğudan batıya doğru esmesine yolaçmıştır. Özellikle İran'da gelişen bu istilâ hareketi, Büyük Selçuklu İmparatorluğunun kurulmasını sağlamıştır. Fakat, aslında bir İran imparatorluğu olan bu imparatorluğun, sadece hanedanı değişmiştir. İmparatorluğun daha önceki egemen hanedanları Fars ve Arap kökenliyken, bu sefer Türk kökenli bir sultan olmuştur.

Ama asimile ettirici bir özelliğe sahip olmaktan çok uzak ve zayıf olan Türk dili ve kültürü, güçlü olan Fars dili ve kültürü ortamında, buranın yerleşik yapısı içinde erimiş, Selçuklu sultanı, kısa bir sürede Fars sultanı haline gelmiştir. Bu avantajlı bir durum da yaratmış, Türk boylarının serbest bir biçimde batıya doğru yayılmasına yolaçmıştır. Selçuklu sultanı, bu boylarla yakın akrabalık ilişkileri içinde olduğundan ve hatta zayıf düşmemek için bunları zorunlu olarak batıya geçirmiştir.

Bunun bir sonucu olarak, Kürdistan boydan boya bu boyların istilâsına maruz kalmıştır. Fakat, aşiret sosyo-ekonomik şekillenmesini aşmış olan, feodal sosyo-ekonomik şekillenmenin başlangıcında bulunan ve bunu güçlü bir şekilde yerleştiren Kürt beylikleri, hanlıkları, emirlikleri bu boylarla kıyasıya bir savaşım içine girmişlerdir. Yaklaşık olarak 1100 yıllarından Osmanlıların Kürdistan'ı yeniden egemenlikleri altına alacaklarını Yavuz zamanına kadar 300-400 yıl, her iki taraf içinde devlet diyemeyeceğimiz, feodal devletçikler biçimindeki Kürt boy beyleriyle Türk boy beylerinin bir çatışma dönemi olmuştur.

Türk boyları, bu dönemde göçebe bir yaşantı içinde bulunmaktadırlar. Türk aşiret reisleri feodalleşmek istemelerine rağmen, daha önce toprağa yerleşik olan ve feodalleşen Kürt aşiretleri daha avantajlı durumdadırlar. Yani feodal sosyo-ekonomik şekillenmeyi daha çok onlar başlatmıştır. Bu duruma ulaşma ve bu alanlara yerleşmek isteyen Türk boyları, geldiklerinde kendilerinden daha üstün bir sosyo-ekonomik şekillenmeyle çatışmak zorunda kalmışlar ve bu da onların aleyhine sonuçlanmıştır. İslamiyet de, Türkler için, Anadolu'da olduğu gibi fazla bir avantaj sağlamamaktadır. Çünkü, Kürtler de islamiyeti benimsemiş ve bu kültürü kendi milli özlerine taşırmışlardır.

Yalnız bir avantaj vardır. Toprağa yerleşik olanlar, genellikle savaş gücünü kaybederler. Savaş, ganimet, yağma amacıyla askeri konfederasyonlar biçiminde örgütlenen Türk boyları, askeri alanda güçlü olmalarına karşılık, Kürtlerin askeri yapıları eskiye oranla daha zayıftır. Adeta, Kürt topluluklarının eski örgütleniş tarzını bu sefer Türkler devam ettirmektedir. Fakat, bu elverişli askeri durumları, Türklere askeri yönden daha fazla bir üstünlük sağlamasına rağmen, ekonomik, sosyal, kültürel üstünlük daha çok Kürtlerde bulunmaktadır. Bu nedenle de Türkler, sosyo-ekonomik örgütleniş alanında daha çok Kürt milli yapısı içinde erimişlerdir. Bugüne kadar da Türk aşiret toplulukları, Kürt milli oluşumları içinde erimiş. Türkler Kürtleşmişlerdir. Karakoyunlular, Akkoyunlular ve daha sonra Safaviler gibi siyasi birlikler, Türk kökenli sultan ve beylerin elinde bulunmasına rağmen, bunlar, sosyo-ekonomik ve ulusal örgütlenme açısından fazla bir önem taşımamaktadır. Sultanların sadece köken olarak Türk olmaları, buraları yapı olarak da Türkleştirmeye imkân vermemektedir. Tam tersine bunlar, Türklüklerinden vazgeçmişler ve yerleşik kültür içinde erimişlerdir. Büyük Selçukluların İran'daki bu durumu, daha sonra Safavilerin egemenliği döneminde, Kürdistan'daki Akkoyunlar, Karakoyunlular, Artukoğulları ve İrşidoğulları gibi irili ufaklı sayısız beyliklerde de devam etmiştir. Köken olarak Türk olmalarına karşılık, sosyo-ekonomik ve milli örgütlenmeleri daha çok Kürt halkının etkisi altında gelişmiştir. Ve artık, bir Türk feodali gibi değil, daha çok bir Kürt feodali gibi davranmak zorunda kalmışlardır.

Feodalizmin olgunluk çağındaki bu durum, kısaca şöyle özetlenebilir: Arap işgal ve istilâ döneminde sert baskı ve katliamlar nedeniyle bir gerileme olmasına karşın, Arap egemenliğinin zayıflaması ve feodalizmin olgunluk dönemine girmesiyle sosyo-ekonomik gelişmede ileri bir evreye ulaşılmış, buna bağlı olarakta milli değerlerin, sınırlı da olsa geliştiği bir evreye girilmiştir. XI. yy'da başlayan Türk akınları bu gelişmeyi engelleyememiş, tersine istilâcılar yerleşik toplum içinde erimişlerdir. 1500 yıllarına kadar devam eden bu evre, milli gelişim açısından yarattığı kazanımlarla, diğer halkların yaşadığı durumdan fazla bir gerilik göstermemektedir. Kürtler bu dönemde, milli gelişim ve sosyo-ekonomik örgütlenme açısından bir çok komşu halktan daha ileri bir durumda yaşamışlardır.

Fakat bu evrenin olumsuz yanları da vardır. Kürtler, MÖ. 500 yıllarından MS. 1500 yıllarına kadar süren yaklaşık 2000 yıllık dönemi işgal, istilâ ve yabancı egemenlik altında yaşamışlardır. Sürekli ve güçlü siyasal birlikler yaratamadıklarından da ne sosyo-ekonomik yapıda, ne de milli oluşum açısından, daha güçlü ve örgütlü bir durum sağlayamamışlardır. Eğer siyasal alanda böyle bir birlik yaratılmış olsaydı, mevcut oluşum hem sosyo-ekonomik örgütlenmede ve hem de ulusal biçimlenişte çok daha güçlü bir duruma ulaşabilecekti. Fakat, sürekli bir işgal ve istilânın oluşu ve böyle bir siyasal birliğin yaratılamayışı, bu dönemin önemli oranda da elverişsiz geçmesine, Kürtlerin yabancı etkiler altında yaşamasına yolaçmıştır. Sosyo-ekonomik gelişme yabancı etkiler altında olduğundan, bu milli oluşumu olumlu bir tarzda etkileyememiş, zayıf bir ulusal gelişme yaşanmıştır.

Bu durum köleci dönemde biraz daha farklıdır. Yabancı köleciliğin sosyo-ekonomik şekillenmesi Kürtlerde fazla gelişmemiştir. Köleleşme daha çok askeri ve bazı özel amaçlarla olmuş, aşiretler varlıklarını büyük oranda korumuşlardır. Feodal dönemin başlangıcında da güçlü bir etkilenme yoktur. Kürtler feodalizmi daha çok olgunlaşma döneminde yaşamışlardır. Bu bazı olumlu öğeler taşımakla beraber olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Herşeyden önce feodal sosyo-ekonomik şekillenmede toplumun iç dinamikleri sonucu değil, dış etkilerle gelişmiştir. Toplumun iç dinamikleriyle gelişmeyen, daha çok yabancı etkiler altında oluşturulmaya çalışılan feodal sosyo-ekonomik şekillenme ile yabancı güçler, toplumu özgürlüklerinden yoksun kılmayı ve ulusal değerlerinden uzaklaştırmayı amaçladıklarından, bu durum aşiret tipi örgütlenişin ve aşiret tipi düşüncenin güçlenmesine ve bu temelde direnmelere yolaçmıştır. Fakat bu örgütleniş biçimi, daha gelişmiş sosyo-ekonomik örgütlenişleri temsil eden yabancı istilâlar karşısında toplumsal varlığı korumaya yetmediğinden, Kürt halkının ulusal ve toplumsal örgütlenme sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Yabancı egemenliğin toplumu örgütsüzleştirme ve parçalama faaliyetlerine karşı koruyucu bir fonksiyon görevini görememiştir.

Bu durum en yıkıcı etkilerini ise XV. yüzyıllardan itibaren gösterecektir. Feodalizm dünya çapında gericileşme dönemine girdiğinde ve kapitalizm ileri bir üretim biçimi olarak doğmaya başladığında, Kürdistan'daki bu yetersiz sosyo-ekonomik ve ulusal örgütlenme, kapitalizme dayalı sosyo-ekonomik örgütlenme karşısında dayanaksızlığını açıkça sergilemiştir.

Yeni sosyo-ekonomik biçim devrimci bir tarzda değil, teslimiyetçi ve işbirlikçi karakterde geliştiğinden ötürü, bunun da sağladığı örgütlenme gerek uluslaşma gerekse sosyo-ekonomik alanda geliştirici bir yapı kazandırmamıştır. Tersine, daha gelişmiş sosyo-ekonomik hakimiyetlere dayalı işgalcilik ve sömürgecilik yıllarında bu işbirlikçilik temelindeki örgütlenmeler giderek ajanlaşmaya doğru dönüşmüşlerdir. Aşiret yapısı ise bunda bir maske rolü oynamıştır. XVI. yy'la kadar komşularına göre hiç de geri olmayan Kürtler, bu yüzyıldan itibaren hem sosyo-ekonomik gelişme ve hem de ulusal şekillenme açısından derinliğine bir çöküş dönemine girmişlerdir.

c) XVI. yy ile XIX yy. arasındaki dönem:

XVI. yy'dan itibaren feodalizm, olgunluk döneminden çöküş dönemine girmiştir. Feodalizmin çöküş dönemine girmesi Ortadoğu'daki feodalizmin özelliklerinden değil, Avrupa'da kapitalizmin yükselmesinden ötürüdür. Dünya çapında feodalizmin en güçlü olduğu Avrupa'da kapitalizm yeni bir üretim biçimi olarak doğmaya başladığında, feodalizmin bir gerileme ve çöküş dönemine girmesi kaçınılmaz olmuştur. Avrupa'da doğan kapitalizm, yanlız Avrupa sınırları içinde kalmamış daha XVI. yy'da başlayan okyanus seferleri ve Ortadoğu'ya meta sürümüyle, kapitalizmin feodalizme karşı üstünlüğü ortaya çıkmıştır. Bu durum, feodalizmi gerileme süreci içine itmiştir.

Feodalizm dünya çapında aşılmış bir biçim olmasına rağmen, Kürdistan'da ve Kürdistan'ın komşu olduğu yörelerde henüz olgunluk dönemini yaşayan güçlü feodal devletler vardır ve bunların Kürdistan üzerindeki çatışmaları devam etmektedir. Bunlardan birisi, Anadolu'da gelişip güçlenen Osmanlı Türk beyliği, diğerleri ise, İran'da kurulan şii mezhebine bağlı Safevi devleti ile Mısır'da Arap etkisi altında gelişen Memlûk Sultanlığıdır. Farklı mezhepsel ve milli temelleri olan bu devletler arasında, emperyalist amaçlar için bir savaşım sözkonusudur. Bu savaşımın ana gelişim halkası ise yine Kürdistan'dır.

Safeviler, Diyarbakır ve Fırat'a kadar olan alanı egemenlikleri altına almak isterlerken, Memlûklular da güneyden Mezopotamya, Adana, Konya, Malatya'ya kadar yayılmak istemektedirler. Bunların bu iç içe geçen çıkar çelişkileri, Kürdistan'ı kendi çıkarlarına en uygun bir üs haline dönüştürme isteklerine yolaçmıştır. Bunda en avantajlı durumda olansa Osmanlı Türk sultanları olmuştur.

Kürt beylerinin Safevi devletinden fazla yüz bulamaması ve bunların baskısını görmüş olmaları, bu beylerden çoğunun sunni mezhebine bağlı olması, Kürt beyliklerine yarı devlet denilebilecek çok geniş muhtariyet tanımada anlaşmış bulunmaları gibi etkenler, Kürt egemenlerinin Osmanlı sultanlarının yanında yeralmalarına yolaçmıştır. Özellikle bu politikanın seçkin adamı olan İdris-i Bitlisi, Kürt beyliklerini önce kendi aralarında örgütleyip daha sonra Yavuz'a bağlamak için, para ve diğer avantajlar karşılığında yıllar süren bir çaba içine girmiştir. Bu çabalar sonucu Kürt beylerinin desteğini alan Yavuz, Safevi devletini İran içlerine kadar kovup, bu alanlara hakim olma zamanının geldiğini düşünerek, doğuya seferler düzenlemiştir. 1514 yılında gerçekleştirilen bu seferde, Safevi devleti yenilerek İran içlerine kadar sürülmüş ve Kürdistan'ın büyük bir bölümü anlaşmalı bir biçimde Osmanlı egemenliği altına girmiştir.

Bu dönemde, Osmanlı devleti içinde en büyük özerkliğe sahip olan yer, Kürdistan'dır. Adeta devlet içinde devletlerin kurulması temelinde sağlanan bu gelişmeler, Kürt beylikleriyle, Osmanlı Türk feodallerinin ittifakına yolaçmıştır. Bu durumu kısa vadeli çıkarlarına uygun bulan Kürt beylikleri, savaşlarda asker gönderme ve yılda bir vergi verme temelindeki böyle bir bağımlılığı kabul ederek, bu statükoyu meşrulaştırmışlardır. Bu statüko altında, doğudan gelecek Safevi yayılmasına ve güneyden gelecek Memlûk tehlikesine karşı bir uç beyliği hizmetini görmüşlerdir.

Yavuz, bu seferden sonra güneye yönelerek Memlûk devletini ortadan kaldırmış ve böylece Kürdistan, hem güneye hem doğuya karşı Osmanlıların en güçlü kalelerinden birisi olmuştur. Kürt beyliklerinin desteğini alan Osmanlı beylikleri doğu sınırları için sonderece emin bir üs olarak burayı muhafaza etmişler, bunun karşılığında ise, Kürdistan'daki feodallerin sınıf çıkarlarını sağlama bağlamışlardır. Kürt beyliklerinin o dönemde hâlâ bir siyasal hakimiyeti, siyasal örgütlenişi ve buna bağlı olarak askeri gücü vardır. Şerefname'de de görüldüğü gibi bir çok beylik, mevcudu 10.000'i bulan sürekli bir askeri kuvvete sahip bulunmaktadır. Siyasal birlikleri gelişmiş beylikler sözkonusudur. Kısaca bu feodal biçim altında, Kürt beyliklerinin siyasal güçleri yanında askeri güçleri, siyasal örgütlenmeleri yanında askeri örgütlenmeleri hâlâ çok güçlü durumdadır. Fakat bu, sadece görünüşte bir güçlülük ve örgütlülük durumudur.

Bu kadar geniş özerkliklere sahip olan bir gücün, merkezi otorite için büyük bir tehlike teşkil edeceğinin bilincinde olan Osmanlı sultanları, bu süreç içerisinde, bu beylikleri usta bir politikayla önce kendi aralarında birbirine düşürerek birliklerini engelleme, daha sonra bunların egemenliği altındaki siyasal birliklerinin oluştuğu alanı sancak ve vilayetler gibi daha küçük birimlere bölerek zayıf düşürme, bunların geniş siyasal ve askeri güçlerini parça parça etme politikaları içine yönelmişlerdir. Merkezi feodal-askeri bir devlet olan Osmanlı imparatorluğu bunu gerçekleştirecek güçtedir ve geniş imparatorluk içinde bir azınlığı oluşturan Kürt beyliklerinin askeri ve siyasi yönden Osmanlı beyliklerini altetmeleri mümkün değildir. Bunun sonucu olarak Kürt beylikleri, Osmanlı merkezi gücünün siyasal ve askeri alanda parçalama çabalarına karşı koyamamışlar, direndiklerinde de, Kanuni ve IV. Murat döneminde olduğu gibi her zaman ezilmişler, buna bağlı olarak askeri ve siyasal güçlerini de giderek kaybetmişlerdir.

XVII. ve XVIII. yy'da yaşanan süreç özünde budur. Kürdistan'da Osmanlı merkezi otoritesi gelişirken, Kürt egemenlerinin siyasal ve askeri otoritesi sürekli azalmıştır. Bu süreç, XIX. yy'a gelindiğinde ise tümüyle Kürt beyliklerinin aleyhine dönmüş, adeta varlıklarını yitirmekle karşı karşıya gelmişlerdir.

d) XIX. yy'da durum:

Feodal Osmanlı emperyalizmi tarafından XVI. yy'da geliştirilmeye başlayan yarı-sömürgecilik, XIX. yy'ın başına gelindiğinde artık tam sömürgeciliğe dönüşmüştü. Öncelikle yarı-sömürgeciliğe dayalı siyasal birlikler parçalanıp, yerlerine Osmanlı beylerbeyleri ve sancak beyleri atanarak siyasal bağımlılık giderek geliştirildi. Yine bu temelde, Osmanlı yeniçeri ve hassa ordusu başta Diyarbakır, Erzurum ve Van vilayetleri olmak üzere Kürdistan'a yerleştirilerek, Kürt beyliklerinin etkinlikleri kırıldı. Bu vilayetlerden başlayarak en ücrâ köşelere kadar sancak beylerinin atanmasıyla birlikte, tümüyle Osmanlıların askeri ve siyasal denetimi gerçekleştirildi. Özellikle XVI. yy'daki tam bağımsız siyasal birlik için elverişli şartların, başını İdris-i Bitlisi'nin çektiği ihanet sonucu değerlendirilememesi ile doğan bağımlılık, bu süreç içinde tamamlandı. Buna karşı direnmeler ezilerek, başka ittifaklara yönelmenin de imkanı kalmadı. Safevi devleti örneğinde görüldüğü gibi, ittifaklara yönelmede durumu değiştirme açısından artık yetmiyordu. Osmanlı sultanlarının, yalnız askeri ve siyasal güçlerine değil, onların ekonomik çıkarlarına da darbe vurmaya kalkışmalarıyla Kürt beylikleri, XIX. yy'da sınıf olarak tümüyle imha olma durumuyla karşı karşıya geldiler. Bu durumsa onları direnmek zorunda bıraktı.

XIX. yy'daki direnmelerin temel ekonomik nedenlerini izah ederken, esas olarak şunları belirtmek gerekir:

Osmanlı imparatorluğu, dışta, özellikle Avrupa kapitalizmi karşısında sürekli yenilgiler içine girmiş, batıda yağma-talan dönemi tamamen kapanmış, Polonya'dan başlayarak Balkanlara kadar sömürü alanlarını kaybetmiş, Mısır ve Afrika yavaş yavaş elinden çıkmaya başlamıştır. Bütün bu alanlar üzerinde Avrupa kapitalizmine dayalı egemenliğin gelişmesi ile batıdaki sömürü kaynaklarını kaybeden Osmanlı sultanlarının artık doğuya yönelerek, sömürüyü Anadolu'nun içinde ve buna en yakın olarak da Kürdistan ve Ermenistan'da yoğunlaştırmaları kesin bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu sömürünün gelişmesi siyasal ve askeri gücü önemli oranda kaybetmelerine rağmen ekonomik sömürüyü ve ticareti büyük oranda ellerinde tutan Kürt egemen sınıflarının çıkarlarını tehdit ettiğinden, bunların sınıfsal sömürülerinden vazgeçmeyerek Osmanlı sultanlarının bu yoğun sömürü isteğine karşı direnmeleri kaçınılmaz olmuştur. Hiçbir egemen sınıfın uğrunda imha olsa bile kendi sömürü olanaklarından vazgeçmediği gerçeği de gözönüne getirilirse, bunun bir tarihsel zorunluluk olduğu anlaşılacaktır.

Bu direnmelerin temelinde ekonomik nedenlerin yanısıra, askeri nedenler de vardır. XIX. yy'dan itibaren asker kaynağı kıtlaşmıştır. Ekonomik sömürü vergilendirme adı altında geliştirilirken; sürekli yenilen Osmanlı ordularının da yenilenmesi gerekmektedir. Asker kaynağı olarak sadece Anadolu ve Kürdistan kalmıştır. Çekinildiğinden, hıristiyanlar ordu içine alınamamaktadır. O dönemdeki askerliğin 15 sene sürdüğü ve bir daha ailesine, ülkesine dönemediği gerçeği de düşünülürse, Kürt halkının yoğun olarak askerileşmeye tabi tutulmasını toplumun kolay kolay kabul edemeyeceği anlaşılır birşeydir. Kürt beyleri, sömürü olanaklarını ellerinden kaybetmek istemediklerinden ötü-

Kürdistan Toplumunda Örgütlenmenin Önemi ve işçi partisi üzerine

rü bu duruma karşı çıkarken, halk da böylesine zorbaca askere alınmayı kabul etmemiştir. Bu durum, Moltke ve diğer seyyahların anılarında son derece açık olarak belirtilmektedir.

Batı etkisi nedeniyle geliştirilen askerileştirme ve vergilendirme, Kürdistan'ı bu yüzyılda boydan boya bir ayaklanma dönemine itmiştir. Ancak, daha yüzyılın başından itibaren batı karşısında bağımsızlığını yitirmeye başlayan ve bağımsız bir feodal devletten bağımlı bir feodal devlete doğru dönüşen Osmanlı imparatorluğu, batının da desteğiyle bu ayaklanmaları ezmiştir. Hıristiyan olmalarından ötürü batıyla yakın ilişkiler içinde olan ve batı kapitalizmine kompradorlukta daha elverişli durumda bulunan Ermeni ve Nasturi tüccarlarının da çıkarları, Kürt beyliklerinden zarar görmekteydi. Batılı kapitalist devletler, ticaret güvenliğini en çok Kürtler bozduğundan, Asya ve Ortadoğu ticaret yolunun güvence altına alınması için isyanların bastırılmasında sultanları desteklemişlerdir. Batının bu konuda sürekli uyarıları olmuş, nitekim Bağdat, Erzurum ve Diyarbakır'a yerleşen batılı konsoloslar, imparatorluktan bu beyliklerin susturulmasını istemişlerdir. Sultan Mahmut'un yaptığı da, bu isteğin yerine getirilmesinden başka birşey değildir.

İmparatorluk, 1840'ta İngilizlerle yapılan ticaret anlaşmasından sonra hızla yarı-sömürgeleşme sürecine girmiştir. İmparatorluk içindeki Rum, Ermeni, Süryani ve diğer hıristiyan kökenli halklar batının kompradorları haline gelmişlerdir. Türk, Kürt ve diğer müslüman halkların bu gelişmelerden zarar görmelerine ve tepki duymalarına rağmen, sultanların daha çok müslüman halklara karşı batı yanlısı bir tutum içine girdikleri görülmektedir. Öyleki, Sultan Abdülaziz ve Abdülmecit batının bürokratları haline gelmişlerdir.

Biraz daha farklı bir politika izleyen Abdülhamit dönemine kadar Kürdistan'da uygulanan politika, sultanların batıyla işbirliği halinde ve batı çıkarlarını korumaya yönelik, sert baskı ve katliam politikası olarak değerlendirilebilir. Vergilendirme ve askere alınma işlemlerine tabi tutmak, ticarete engel olma durumlarını ortadan kaldırmak için, batı tarafından 1800'lerden itibaren başlatılan ve tanzimat döneminde daha da yoğunlaştırılan bu Kürdistan seferleriyle, Kürt ayaklanmaları acımasızca ezilmiştir. Bu durum, Osmanlı sultanlarının Kürdistan'ı yalnız askeri ve siyasi alanda değil, ekonomik alanda da gelişen bir sömürgeleştirmeye tabi tutmalarına ve Kürdistan'ı batıyla işbirliği içinde, tam bir sömürge statüsü içine almalarına götürmüştür.

Burada örgütlenme açısından söylenmesi gereken şudur: kendi iç siyasal ve askeri örgütlenmesini egemen sınıflarının şahsında kaybeden Kürtlerin, kendi öz feodal ve hatta aşiret sosyo-ekonomik şekillenmesi içinde de olsa, ekonomik ve sosyal alandaki örgütlenmeleri de darbelenmeye maruz kalmıştır. Özellikle aşiret üyelerinin zorla askerliğe alınmak istenmesi, kapitalizmin ekonomik gelişmesi ve kompradorluğun daha çok hıristiyan halkların elinde geliştirilmesi, ekonomik örgütsüzlüğü, aşiretlerdeki daralmayı ve dağılmayı beraberinde getirmiştir. Gerek feodal sosyo-ekonomik örgütlenmenin dağılması, gerekse aşiret örgütlenmesinin parçalanması, toplumun egemenleri olan aşiret reisleri ve feodal beyliklerin siyasal ve askeri güçlerinin ayaklanma süreci içinde tamamen ezilmesiyle, en yaygın şekilde XIX. yy'da başlar. Üyelerinin büyük bir kısmı zorla askere alınan, toplumun maddî ve manevi olanaklarını elinden alan vergilendirme ve yağmanın geliştirilmesi karşısında ekonomik çıkarlarını koruyamayan aşiretlerin, artık kendi varlıklarını da ayakta tutamadıkları görülmektedir. İsyanların ezilmesi de bunun için daha elverişli bir zemin yaratmıştır.

Gerek Kürt egemen sınıfları açısından, gerekse Kürt aşiretleri açısından bu dönem karakterize edilecek olursa şöyle bir durumla karşılaşılır: Feodalleşme genellikle aşiret reislerinden başlamıştır ve feodal beyler aynı zamanda aşiret reisleridir. Daha önceleri askeri ve siyasi temele sahip ve güçlü bir ekonomik temeli olan önderliğin yıkılmasıyla sömürgeciliğin en ücrâ köşelere kadar yerleştirilip, ekonomik sömürünün de Osmanlı imparatorluğunun denetimi altına alınması, feodal aşiretçi yapının güçlerini giderek bir ajan durumuna getirmiştir. Özellikle de direnmelerin ezilmesinden sonra, bunlara sancak beylerine, kaza kaymakamlarına ve kadılara hizmet etmekten başka bir iş kalmamıştır. Bunlar daha önceleri doğrudan sultana bağlıydılar ve aralarında herhangi bir halka bulunmamaktaydı. Süreç içinde beylerbeyine bir bağımlık oluştu ki, bu da yine üst düzeyde bir bağımlılıktı. Fakat bu bağımlılık giderek daha da daralmış, sancak beylerine ve kaza kaymakamlarına olan bağımlılığa dönüşmüştür. Açıktır ki, bu, Osmanlı bürokrasisinin bir ajanı olma durumuna düşmektir. Bağımlılık statüsü yerini, Kürt aşiret-feodal beylerinin bürokrasiye ajanlık bağlarıyla bağlı olma durumuna terketmiştir. Bu durum, toplumun iç örgütlenmesi açısından daha yıkıcı olmuştur. Herşeyden önce, feodal aşiret önderlerinin toplum üzerindeki kontrolleri daralmıştır. Ayrıca bu birliklerin çok küçük Osmanlı bürokratlarına bağımlılığa dönüşmesi de, toplumu her alanda Osmanlı sömürgeciliğinin örgütlenmesine açık hale getirmiştir. Ayaklanmaların ezilmesinden sonra ise, bu çok daha açık bir duruma gelmiştir. Kürt aşiret-feodal beylerinin bundan böyle yaptıkları şey, toplumun örgütlenişi ve önderliğinden vazgeçerek, toplumu bu etkilemelere alabildiğine açık tutmak ve kendilerine Osmanlı bürokrasisinin kapılarında bir çıkar aramak olmuştur.

Daha sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin etkisi altına alınan bu yapının temelleri, ağırlıklı olarak XIX. yy'da isyanların ezilmesinden sonra atılmıştır. Kürdistan'da daha önce böyle bir durum yoktur. Feodal aşiret reislerinin geniş çaplı siyasal-askeri otoritesi altındaki aşiretlerin dil, kültür ve toplumsal alandaki iç örgütlenişi sonderece güçlü olduğu gibi, Osmanlı ordularının ve bürokrasisinin varlığı da çok zayıftır. Bu durum XIX. yy'a kadar ortadan kalkmış ve XIX. yy'da artık askeri, siyasi ve ekonomik alanda Osmanlı otoritesi egemen hale gelmiştir. Toplumun önderleri olması gereken güçler ajanlar durumuna düştüğünden, bu durum, toplumun ulusal şekillenmesinin alabildiğine zayıflamasına yolaçmıştır.

XIX. yy'ın bütün bu olumsuzluklarına, bir de kapitalizmin çözdürücü etkisi eklenmiştir. Komprador burjuvazinin Ermeni, Süryani gibi hıristiyan halklardan derlenerek ortaya çıkarılması, yani kapitalizmin uluslaştırıcı etkisinin komprador nitelikli burjuvalar vasıtasıyla da olsa Kürdistan'a ulaştırılmaması, hıristiyan halkların sürekli olarak batı desteğini aramaları ve bu nedenle kırımların olması, Kürdistan'da feodal sömürgeciliğin olumsuzluklarına ek olarak bir de kapitalizmin olumsuzluklarının gelişmesine yolaçmıştır. Bütün bu gelişmelerde, Osmanlı sultanları, azınlıklardan oluşan kompradorlar ve batı ortak çıkar temelinde hareket etmişlerdir.

Abdülhamit dönemindeki politika, gerek Kürdistan'daki feodalizmin yeniden örgütlenmesinde ve gerekse uluslaşma açısından yenilikler göstermektedir. Abdülhamit içerde, hıristiyan halklara karşı müslüman halkları kendisine sosyal temel alırken, dışarda da İngiliz, Fransız ve Rus çarlığına karşı daha yeni gelişen Alman emperyalizmine dayanmıştır. Osmanlı sultanları açısından Alman emperyalizminin daha elverişli bir konumu vardır. Alman emperyalizmi henüz Osmanlı sınırına dayanmamıştır ve daha çok ticari ve ekonomik hakimiyetini geliştirme aşamasındadır. Oysa İngiliz ve Fransız sömürgecileri, imparatorluğun bir çok bölgesini parçalamış, koparmış ve diğer birçok kısmına da göz dikmişlerdir. Tüm Arabistan, Akdeniz kıyıları, hatta Anadolu'nun batısına kadar olan alanları koparmayı, yine Ermenistan'da Ermeni hareketini destekleyerek imparatorluğu tümüyle dağıtmayı amaçlamaktadırlar. Bunun için de, müslüman halkların durumunu zayıf düşürme gibi bir faaliyet içinde bulunmaktaydılar.

İçte ve dıştaki bu koşullardan yararlanan sultan, İngiliz ve Fransız egemenliğini biraz sınırlayabilmek, Ermeniler üzerinde amaçları olan kuzeyden gelecek çarlık tehlikesini engellemek için, bir yandan bunları birbirine karşı kullanma, diğer yandan da imparatorluğu Alman emperyalizmine bağlı tutma politikası içine girmiştir. İçte, hıristiyan halklara karşı müslüman halkların desteğini almak için pan-islamizm'i körüklemiş, bütün bu süreç içinde de, yeni bir sınıf olarak Türk burjuvazisinin doğuş olayı ortaya çıkmıştır.

Bu politikanın Kürdistan'daki yansıması ise şöyledir. Feodal bir sultan olan Abdülhamit'in, feodal halkların önde gelenlerine gereksinimi vardır. Ayakta kalması buna bağlıdır ve bunun için de feodal müslüman halklardan derlenmiş askeri ve siyasi bir güç oluşturma durumundadır. Abdülhamit, bu örgütü bir yandan dışarda kendisiyle çelişki içinde olan İngiliz ve Fransızlara karşı kullanırken, içerde de hıristiyan halklara karşı kullanmak istemektedir. Bu amaçla, Çerkezler, Arnavutlar ve Kürtlerden oluşan hassa özel alayları, Hamidiye Alayları, ve bu alayların önderlerinden derlenmiş bir siyasal güç oluşturmaya çalışmıştır.

Kürdistan'da böyle bir gücün derlenmesinin daha sonraki gelişme açısından sonderece önemli rolü vardır. Ezilmiş Kürt hanedanları için adeta yeniden dirilme ve eski günlerine tekrar kavuşma gibi bir dönem açılmıştır. Elbette ki bu, daha farklı temellerdedir.

Abdülhamit'in Kürdistan politikasının temelinde, Kürdistan'da iç içe olan Ermenistan'daki kurtuluş hareketini ezmek ve Kürdistan'ın Ermeni ulusal hareketinden etkilenmesini önlemek amacı yatmaktadır. İki halk arasında gelişebilecek olan bir dostluğu düşmanlığa dönüştürmek için, böylesine ard niyetli amaçlarla kendisine bağladığı Kürt beyliklerini diriltip güçlendirerek, Kürdistan'da gelişecek olan ulusal hareketi bu beylikler vasıtasıyla engellemek istemiştir. Ve, bu işbirlikçi ve milli bilinçten yoksun beylikleri, özellikle de güney Kürdistan'daki Kürt ulusal hareketlerine karşı kullanmak için Hamidiye alayları biçiminde örgütlemiştir. Yine bu beyliklerden derlenmiş 200-300'e yakın çocuğu İstanbul'da aşiret okulları açıp, eğiterek, subay, paşa vb. görevlere atadığı bu kişileri imparatorluğun sağlam bir güvencesi haline getirmeyi ve böylece bunlar vasıtasıyla kendi feodal temellerini güçlendirmeyi amaçlamıştır. Hamidiye alayları vasıtasıyla oluşturulan kuvvetleri yalnız Ermenilere ve Balkanlara karşı değil tüm halk hareketlerine karşı kullanmak da, amaçlanan diğer bir durumdur.

İşte, Abdülhamit'in bu stratejik amaçlarına bağlı olarak 1880'lerden itibaren katliamcı eski Osmanlı politikasını değiştirerek, onları beylerin çıkarını kollayıcı, ulusal özlerine ihanet ve halklara düşmanlık temelinde geliştirip, örgütlendirdiği, askeri ve siyasal bir güç haline getirdiği görülecektir. Milli özlerinden boşaltılan ve Kürdistan'da bulunmalarına dahi olanak tanınmayan, İstanbul'da eğitilip örgütlendirilerek daha çok karşıdevrimci amaçlarla diriltilip, teslim alınmış bu beylikler, Kürdistan açısından bir talihsizlik olmuştur. Hamidiye alaylarının oluşturulması, Kürdistan'daki toplumsal ve ulusal gelişme, örgütlenme açısından büyük bir engel teşkil etmiştir.

Çok çeşitli aşiretlerden derlenen ve binlerce kişiye ulaşan bu Hamidiye alaylarının elinde, Kürdistan tam bir kargaşa ortamına sürüklenmiştir. Kapitalist gelişmeden ve diğer halkların ulusal kurtuluş hareketinden de etkilenmesi zorunlu olan Kürdistan'daki ulusal direnme öğeleri, bir de yalnız aşiret çıkarlarına hizmet eden ve bu çıkarları genişletmek için sultanın silahlarıyla diğer halklara saldıran bu güçlerin yarattıkları karmaşa ortamı içinde gelişme olanağı bulamayacaktır. Elbette ki, din ideolojisine dayanan ve sultana bağlılık temelinde gelişen, tümüyle ard niyetli amaçlarla oluşturulan bu birlikler olumlu bir işlev göremezlerdi. Kürdistan, 1890'lardan 1920'lere kadar bunların siyasi ve askeri etkinliğinin olumsuzluğu altında kalmıştır. Bu yüzdendir ki, Osmanlı imparatorluğu 1918'de yıkıldığında, Hamidiye alaylarının Ermenilerle Kürtler arasında yarattığı düşmanlığın çok güçlü olmasından ve Kürt beylikleri arasındaki yaygın çelişkilerden ötürü, ne Ermeni halkının hareketi bir gelişme olanağı bulabilmiş, ne de dönemin elverişli şartlarına rağmen Kürdistan'daki hareket gelişme şansı bulabilmiştir. Bu durum, Abdülhamit'in Kürdistan'a bakış açısından ve kendi açısından uzun vadeli politikasını uygulamaya geçirmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu dönemde kayda değer diğer bir durum da, İstanbul'da bazı Kürt dernekleri, cemiyetleri ve gazetelerinin kurulmasıdır. Bunlarda yine, Abdülhamit'in Hamidiye Alayları politikasından kaynaklanmıştır ve aşiret okullarında yetişen beylerin çocuklarının elinde gelişmiştir. Uluslaştırıcı etkisi olmadığı gibi, feodallerden gelme aydınların hareketi olmaktan öteye de gitmemiştir. İmparatorluğun bu zayıf döneminde tüm halklar ulusal kurtuluşları için dişe diş bir mücadele verirken, bunlar Kürdistan'dan kopuk bir durumda, İstanbul'da yerleşmiş ve Kürdistan'a da ancak kendi kollarını veya ajanlarını yollayabilmişlerdir. Feodal sınıfın yeniden örgütlenmesine yakından bağlı olan bu dernek ve cemiyetler, son derece reformist temellerde ve merkezi otoriteyle uzlaşarak bazı ulusal haklar elde edebileceklerini sanan, ihtilalci olmayan, böylesine şekilsiz, hedefsiz kuruluşlardır. Bunlar, özellikle Kürdistan'da yeniden otonomiye kavuşarak güçlenen feodallerin siyasal, ekonomik amaçlarına daha bilimsel bir içerik kazandırmak için, feodal sınıftan gelme aydınlar tarafından kurulmuşlardır. İçlerinden ulusal nitelikte olanlar çıksa da özde durum budur.

Aşılmış bir feodal imparatorluk olan Osmanlı imparatorluğu, bu yıllarda yıkılışa doğru giderken, egemenliği altındaki halkların ulusal kurtuluş sorunu da kendisini dayatmıştır. Ulusal-toplumsal örgütlenme kapitalizmin gelişmesi oranında daha da artmış, başta Balkan halklarının yaşadığı bu süreç giderek müslüman halklara da yayılmıştır.

Bu yıllar, aynı zamanda Türk halkının da hızlı bir şekilde uluslaşma sürecine girdiği dönemdir. Türk burjuvazisinin devleti elinde tutma avantajından da yararlanarak, feodal devleti bir burjuva devlete dönüştürme çabaları hızla artarak bir milliyetçilik hareketi gelişmiştir. Devlete hakimiyet temelinde kapitalizmi ve burjuvalığı geliştirme, diğer halklar üzerindeki feodal hakimiyeti kapitalizme dayalı hakimiyete dönüştürme ve bu amaçla devlet ve ordunun yeniden örgütlendirilmesi sözkonusudur.

Nitekim, imparatorluğun emperyalist paylaşım savaşı sürecinde yıkılmasının kaçınılmaz olduğunu çok

Kürdistan toplumunda örgütlenmenin önemi ve İşçi Partisi Üzerine

önceden hisseden Türk burjuva temsilcileri, siyasi güçlerine dayanarak devleti ele geçirmişlerdir. Devletin birliğini bütünlüğünü korumak için, devleti feodal temelden kapitalist bir temele dönüştürme çabalarını, Osmanlıcılık ve İslamcılık biçimindeki feodal ideoloji yerine, Turancılık ve Türkçülüğe dönüş biçiminde somutlaşan burjuva ideolojisini geliştirme seyri izlemiştir. Devletin parça parça ele geçirilmesinden, giderek sultanlığın devrilmesine ve yerine bir burjuva devlet kurulmasına kadar varan bir süreç izlenmektedir. Hıristiyan halkların mallarının ellerinden zorla alınarak, kapitalizmin, suni şirketlerin ve Türk kompradorlarının elinde geliştirilmeye çalışıldığı, Türkçenin resmi dil haline getirilerek diğer dillerin yasaklandığı bir program uygulanmıştır. Savaşın yarattığı elverişli koşullardan da yararlanan Türk burjuvazisi, ekonomide, siyasette ve ideolojide etkinliğini daha da geliştirmiştir. Fakat, devleti istediği gibi tam bir kapitalist devlete dönüştürmeden ve devletin hakimiyeti altındaki halklar üzerinde kendi sınıf egemenliğine dayalı bir baskı geliştirmeden, devletin yıkıldığına tanık olmuştur. Emperyalist sömürgeci amaçlarla bezenen bu imparatorluğun yıkılması, ekonomik ve sosyal olarak güçsüz olan bu sınıfın ortadan kalkmasına ve varlığının tartışma götürür hale gelmesine yolaçmıştır. Bu sınıf, sınıf olarak kendini kurtarma durumunda, herşeyden önce ulusun kurtarılması sorunu ile karşı karşıya gelmiştir. Bilindiği gibi, M. Kemal hareketi de böyle bir temelde ortaya çıkmıştır.

Türk burjuvazisine dayalı egemenlik döneminin eşiğine gelindiğinde,.Kürdistan'daki durum kısaca şöyledir:

Osmanlı feodal hakimiyeti, Kürdistan'ı XVI.yy'dan XIX.yy'a kadar feodalizme dayalı yarı bağımlılıktan tam bağımlılığa dönüştürmüş, daha sonra iç ekonomik ve sosyal örgütlenişine el atmış, bütün bu süreç içinde ortaya çıkan ve özellikle de XIX.yy'daki direnmeleri ezerek ekonomik, siyasi ve askeri alanda kendi egemenliğini geliştirmiştir. Abdülhamit'in suni beylikleri yeniden canlandırma politikasının bu durumu özde değiştirmediği görülmektedir. Herşeyden önce, Osmanlı ordusu Kürdistan'daki en örgütlü güçtür. Bağdat'tan Halep'e, Van'dan Erzurum'a kadar heryerde, burjuva temellerde yeniden örgütlenen ordu birlikleri egemendir. Osmanlı bürokrasisi, stratejik noktalarda, şehir ve kazalarda gelişmiştir. XIX.yy'a gelindiğinde, bu çok daha gelişmiş durumdadır. Kürdistan'ın iç örgütlenişinde bir zayıflık sözkonusudur. Aşiretçi feodal öğeler, ideolojik ve politik olarak teslimiyeti ve uzlaşmayı çoktan kabul etmişlerdir. Çıkar alanları son derece daraltılmış olan bu öğeler, daha fazla otorite için devlete bağımlılıkta kusur etmemekte, bu durumlarıyla da ajan olmaktan öteye gitmemektedirler. İslamiyetin uluslaştırıcı olmaktan uzak etkisi, feodal dönem boyunca devam etmiş, şeyhlik kurumu, tarikatlar, mezhepler altında, çözücü ve yabancılaştırıcı etkisini sürdürmüştür. Aşiret şeflerinin satın alınmasıyla birlikte, giderek topluma ters düşen aşiret örgütlenmesi, Hamidiye alaylarının teşkil edilmesinden sonra da, toplumu kargaşaya, yıkıma sürükleyen bir ajanlar teşkilâtı durumuna gelmiştir. Artık aşiretçilik, toplumun birlik ve düzeninin sağlandığı kurumlar olmaktan çıkarak, toplumun herhangi bir çıkar gurubunun elinde kullanılan organlar durumuna dönüşmüştür. Din ideolojisi bunun ideolojik temelini sağlamış, ilkel aşiretçilik bilinciyle din ideolojisinin bu bileşimi, ulusal bilincin gelişmesini daha da kösteklemiştir. XX.yy'ın başında tüm dünya halkları ulusal kurtuluş sürecine girmeye başladıkları halde, bunun Kürdistan'da çok cılız olması, bir yandan imparatorluk askeri ve bürokrasi kurumlarının Kürdistan'daki örgütlü yapısından ileri gelirken, toplumun siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda kendi öz çıkarları doğrultusunda örgütlenmesinin imparatorluk ve işbirlikçileri tarafından engellenmiş olması da, bu durumu yaratan diğer olumsuz etkenlerdir. Kürt halkı, bütün bu nedenlerden dolayı, diğer halklar gibi kendi ulusal ve politik çıkarları doğrultusunda yoğun bir örgütlenmeye girememiştir. Herşeyden önce, böyle bir örgütlenmeye önderlik edecek modern bir sınıf yoktur. Tamamen fosilleşmiş ve Osmanlı sultanlarının elinde bir kukla durumuna gelmiş olan feodal şeyhler, gözlerini tüm modern gelişmelere kapatmışlardır. Bunlar, modern gelişmeye karşıt bir ideoloji ve politika, bu temelde askeri ve siyasi örgütlenmeyle karakterize edilmişlerdir. Modern sınıf olarak burjuvazi ve proletaryanın ortaya çıkmayışı da, toplumun tümüyle böyle bir kaos, örgütsüzlük direnmesiz ve durgun bir dönem içinde olmasına yolaçmıştır. İmparatorluk savaşta yıkılmış, yüzyıllardan beri süren feodal egemenlik merkezi tahrip olmuştur. Bu temelde gelişmek isteyen Türk burjuva egemenliği de yıkılmıştır. Ekonomik temeli çok zayıf olan bu gücün, şurda burda parçaları olsa bile, fazla bir iş yapacak durumda değildir.

İngiliz ve Fransız emperyalizmi de, savaşın galipleri olmalarına rağmen güçlerini büyük oranda yitirmişlerdir. Kürdistan gibi bir kara parçasını direkt ordularıyla denetim altına almaları zordur ve dolayısıyla, Kürdistan'ı dıştan baskı ve hakimiyeti altına alacak fazla bir kuvvet yoktur. Fakat, 1920'lerde dış şartlar son derece olumlu olmasına rağmen, bunu içte kurtuluş doğrultusundaki bir çabaya dönüştürecek sınıf da yoktur. Mevcut sınıfların, olumlu şartlardan yararlanacak ideolojileri, politikaları ve bu temelde bir parti örgütlenmeleri ve ittifakları sözkonusu değildir. Adeta, bağımsızlık kendiliğinden gelse bile bunu geliştirecek, koruyacak bir sosyal temel yoktur. Ulusal bilinçten uzak, modern ulusal ve toplumsal örgütlenme ile çelişki halinde bulunan, özellikle Abdülhamit tarafından teslimiyet temelinde canlandırılmış olan fosilleşmiş feodal güçlerin kaosu altındaki bir toplumun, bu elverişli şartları kullanamayacağı açıktır. Emperyalist paylaşım savaşından büyük bir yıkım ve nüfusunun en değerli kısmını kaybederek çıkan bir halkın, kendiliğinden direnmesi de beklenemez.

Bu duruma modern bir sınıf da sahip çıkmayınca, başlangıçta çok zayıf olan Türk burjuvazisi, Abdülhamit politikası temelinde yaratılan Ermeni ve Kürt halkları arasındaki düşmanlıktan yararlanarak zayıflığını güce dönüştürmüştür. Ve hatta, Türk burjuvazisinin kendi burjuva hareketini Erzurum'dan başlayıp, bu aşiret reislerinin ve şeyhlerin gücünden yararlanarak yükselttiği tarihsel bir gerçektir. Gerçekte Kemalist hareketin başarıya ulaşmasının temel etkenlerinden biri de, eski devlet yönetimindeki tecrübesinden de yararlanan İttihat Terakki'nin uzantısı durumundaki bu kadronun, aslında kendisinden kurtarılması gereken Kürdistan'ı, kendi gelişmesi için temel yapabilme kurnazlığıdır. Çok zayıf olan örgütlenme Müdafa-i Hukuk Cemiyeti'nin örgütlendirilmesiyle geliştirilmiş, dağıtılmış bulunan ordu yeniden örgütlendirilmiş, sivil bürokrasiyi hızla kendine bağlamıştır. Tahrip edilen askeri-siyasi merkezi, Mustafa Kemal'in önderliğinde yeniden kurabilmek ve özellikle Ermeni-Rum kompradorlarının etki alanlarına ve mal varlıklarına yeniden sahip çıkmak için, bu hareketin sosyal ve siyasal temelinin, Türk kompradorlarının, Yunan işgali altındaki toprak sahiplerinin ve hemen hemen bunların önderliği altındaki diğer tüm kesimlerin katılmasıyla genişletildiği ve bu temelde de başarıya ulaşıldığı görülecektir.

Burada önemli olan bir nokta da şudur. Türk burjuvazisi, milliyetçi bir temelde tüm kesimleri örgütleyip, güçlendirirken; tam tersine, Kürdistan'da direnmeyi değil, teslimiyeti kabul etmiş olan egemen sınıflar, bu elverişli şartlara rağmen toplumu tam bir örgütsüzlük içine itmişlerdir. Uluslaştırıcı yönde ciddi hiçbir faaliyet olmamış, kökenleri çok eskilere uzanan örgütsüzlük daha da geliştirilmiştir. Kürt egemen sınıfları, savaş sonrasında da Kemalist kadronun elinde bir araç haline gelmişlerdir. Ve Kürdistan açısından artık, kapitalist bir devleti kurmuş olan Türk burjuvazisinin egemenliğinde, yeni bir tarihi dönem başlamıştır. Bu dönemde, güçlü bir baskı ve egemenlik, ve bu temelde bir örgütsüzlendirme olayına tanık olunacaktır.

e) Cumhuriyet Dönemi:

Bu yeni dönemde, Kürdistan'daki sosyo-ekonomik şekillenmeyi, buna bağlı olarak da ulusal durumu değerlendirirken, tarihsel temelleri gözönüne getirerek Cumhuriyet yönetimi altında Türk burjuvazisinin, devlet içinde ve ekonomide de kendi sınıf çıkarlarını örgütlemek için geliştirdiği ideoloji, politika, kurum ve örgütleri ve bunların Kürdistan'a nasıl yansıtıldığını göstermek gerekmektedir. Günümüz Kürdistan'ındaki örgütsüzlüğü tam olarak anlayabilmek için; Cumhuriyet döneminin ekonomik ve sınıfsal özellikleri başka çalışmalarda ele alındığından, burada sadece, Türk burjuvazisinin Kürdistan üzerindeki egemenliği işlenmeye çalışılacaktır.

Bir burjuva devlet kuruluşu olan cumhuriyet, Türk burjuvazisinin yalın sınıf diktatörlüğüdür. Türk burjuvazisinin kendi gelişimi için, sınıfsal özelliklerine bağlı olarak geliştirdiği bir biçimleniştir. Bu dönemde Türk burjuvazisi , eski feodal biçimleri aşarak ekonomik, kültürel, ideolojik ve politik alanda sınıf olarak kendisini ve kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda da toplumu yeniden örgütlemek durumundadır. Fakat, toplumu ve daha sonra Kürdistan'ı örgütlemeye geçmeden önce de kendisini örgütlemek zorunluluğu kesindir. Ve ayrıca çok zayıf bir sınıf olmasından ötürü de, öncelikle askeri alanda örgütlenmesi kaçınılmazdır.

Türk burjuvazisi eski imparatorluk kalıntılarını toplayarak kendi sınıf çıkarları doğrultusunda bir ordu oluşturmuş, yine imparatorluğun kalıntılarından cumhuriyetin sivil-bürokratik kesimini yeniden örgütlendirmiştir. Din ideolojisi yerine, Kemalizm adı altında Türkçülük biçiminde karşımıza çıkan burjuva milliyetçiliğini, temel ideolojisi haline getirmiştir. Bu milliyetçiliğin, özellikle Fransız kapitalizminin ortaya çıkardığı milliyetçiliğin çok zayıf bir yansıması olduğu bilinmektedir. Türk burjuvazisi, herşeyden önce kendisini sınıf olarak örgütlendirmek ve sömürüsünü pekiştirmek için, kendi ideolojik ve felsefi anlayışını ortaya çıkarmış, burjuva uluslaşması için politikalar geliştirmiş, ulusal kültür ve dilin gelişmesi için yeni çabalar içine girmiştir. Türk burjuvazisinin bütün bunları, feodal öğelere yabancı azınlıklara ve Kürdistan'daki Kürt halkının ulusal ve toplumsal değerlerine karşı yaptığı bilinmektedir. 1925-40 dönemi, bu sınıfın kendisini örgütlendirdiği, toplum üzerinde burjuva bir egemenlik kurduğu ve kapitalizmin gelişimine bağlı olarak bunu geliştirdiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde devletçilik biçiminde geliştirilen kapitalizm, Türk burjuvazisinin gelişimini sağlayarak önemli boyutlara ulaştırmıştır.

Feodalizmin, bir toplumun iç özelliklerini çözme, asimile etme, sömürme ve siyasal baskı altına alma gücü sınırlıdır. Herşeyden önce kapitalizme göre gelişmemiş ve zayıf bir sistemdir. Dolayısıyla feodal Osmanlı egemenliği döneminde, Kürdistan'daki baskı, sömürü ve bununla orantılı olarak da toplumun sosyo-ekonomik yapısını dağıtma, ulusal gelişmesini engelleme sınırlıdır. Bu, hem Kürdistan'daki feodal yapının güçlülüğünden ve hemde egemen feodalizmin durumundan ötürüdür.

Fakat, Türk burjuvazisi kapitalist sosyo-ekonomik ve ulusal örgütlenmeyi geliştirdiğinde, durum son derece değişecektir.

En gerici dönemini yaşayan, toplumu örgütleme ve koruma durumu kalmadığı gibi, dağıtıcı bir konumda olan Kürdistan'daki feodalizm, Türk burjuvazisinin Türkiye'de yeni bir sosyo-ekonomik ve ulusal şekillenmeyi başlatmasıyla karşı karşıya kalınca, Kürdistan'daki örgütsüzlük daha da gelişip, pekişmiştir. Türk milliyetçiliğinin önderlik ettiği kapitalist sosyo-ekonomik şekillenme ve bunun yolaçtığı Türk uluslaşmasının çeperleri içinde dağıtılmış, yeni bir ideoloji, politika ve sosyal güçten yoksun halk yığınlarının ve feodalizmin, yüzyıllardan beri süren, son dönemlerde ise en olumsuz etkilemesini yaşayan bu sosyo-ekonomik yapısının fazla direnmeci güçler çıkaramaması, çıkardığında ise bunların yenilmesi, ve bu üstün gelişme içinde erime tehlikesiyle karşı karşıya gelmesi kaçınılmazdır.

1925-40 yılları arasında, Kürdistan'da bazı ayaklanmaların geliştiği görülmektedir. Abdülhamit'in oluşturduğu teslimiyet ve işbirlikçilik temelinde geniş özerkliğe kavuşmuş olan beyliklerin, imparatorluk dönemindeki çıkarlarına yeniden dönmek için önderlik ettikleri ve geniş halk yığınlarının da, yeni yükselen bu sosyo-ekonomik şekillenme içine alınarak yalnız ekonomik sömürü alanında değil, tüm ulusal varlığının da yutulma tehlikesi içinde olduğunu sezmesiyle katıldıkları bu ayaklanmalar, bu üstün kuruluş karşısında ezilmekten kurtulamamışlardır. Hiçbir ilerici ideoloji ve politikaya dayanmayan, sadece Abdülhamit dönemindeki avantajlı duruma geri dönmeyi ve Kürdistan'daki artık-ürün üzerindeki paylarını artırmayı amaçlayan feodallerin önderliğindeki bu hareketler, ulusal amaçlara ulaşmak için ciddi hiçbir çaba harcamadıkları gibi, olumsuz ve yıkıcı sonuçlara da yolaçmışlardır. İleri bir ideoloji, politika ve örgütlenmeyi temel alacak bir toplumsal gücün bulunmayışı, bu durumun başta gelen nedenidir.

DEVAM EDECEK

Em vê belavoka gihîştîye rojnama me, ku ji hêla Komîta Merkezî ya PKK hatîye nivîsandin û belavkirin di weşînin.

GELÎ ŞOREŞGERAN, DEMOQRAT Û WELATHIZAN GELÊ KURDİSTAN!

Roja 21 Adarê 1982a, roja daxûyankirina binnebûna tekoşîna serxwebûn û azadîyê ye. Ku, dibin hemû rengên hovberî, zorkar û dijwarîyan de ev tekoşîn ranewestîye. Gelê me vê rojê ji hezar salan ve bi Newrozê jîndar kirîye, bi pêl û bêlbûna berxwedanê îro navên Kawa û Newroz'ê manên nuh girtine.

Hemû çînên kedxwara yên ji dîroka civaka bi çînî ve sazûman girtine dest, ji sedemê tu tiştekî ku nemaye îro bidine civakê, li ber pêşketinên civaka radiwestin. Dixwazin ku hêza xwe ya paşverû bi zerp û zilmê, bi qetlîam û îşkencan bi meşînin, hebûna xwe bi domînin.

Hêzên şoreşger yên têgihîştine ku tenê ewê sazanên çînê serdest bi şoreşan bên pelişandinê; li hemberî paşverûtîyê tenên serhildana rêya rizgarîya xwe dibînin. Û **li dijî vê zilmê hemû hunerên xwe yên qewimandinê, hêza xwe ya serhildanê tînin zman û berxwedana şoreşgerî bilind dikin. Di van tekoşînan de, demên gihîştina** serfirazîya tekoşînên çîna û serkevtina gelên bindest, di dîroka gelan de, cîhên bê hempa digrin. Rêberên van tekoşîna rolên pêwîst dileyîzin. Û ta dawîyê di hiş û mejîyê gelan de rêber û qehremanên tekoşînê cîh vedigrin. Newroz'ên ji sedsalan ve têne pîrozkirinê û bi gelê Kurd tê bîranînê maneyên hewqas bi rûmet girtine. Û navên KAWA û NEWROZ'ê dibindestîyê tarî û nîrê qolonyalîstî de hêvî û daxwazên serxwebûn û azadîya gelê me tînin bîranînê. Û li ber civaka biçînî, gelê Kurd di nav hebûn û tunebûnê de ji bo xwe bi afirîne, bigihîje jîyana nuh, li hemberê koledarê demê, tekoşîn û berxwedana **gelê me yên ser-biserî bi bîr tîne. Di dema tarî û dijwar de** li ber tunebûna gellekî gelan, gihîştina serfirazîya gelê Kurd dide bîranînê.

Tekoşîna serxwebûn û azadîyê ku di rêberîya *Partîya Karkerên Kurdistan* de firehbûye, bihgeh girtîye, ji bo **ku hêza qolonyalîst vê tekoşînê bi xwîn û zorkarîyê vemirîne, ji nuh ve tevgera tunekirinê pêkbîne, ev rojên** dixwaze dengê serxwebûna gelê me bifetisîne ya rastî; binketine xwe aşkere daxuyan tînin.

Girtîyên şer ku ji sê salan zêdetire di girtîxanan de bi fedakarîyên giran bi biryarî tekoşîna berxwedanê bilind **kirine. Endamê KM ya PKK MAZLUM DOĞAN,** dûre ji kadroyên rêber yên PKK Ferhat KURTAY, Eşref ANYAK û Mahmut ZENGİN ku bi şewitandin û fetisandinê hatine kuştin. Bu bûyerê ji eşkere û xuyane ku; dijmin bi hemû hêrsa dîrokî û êrîşbazîyên dijwar li ber hêvîya serxwebûn û tekoşîna gelê me ketîye û bê fesal maye. Herçewa bi esîrî di destên dijmin da bin, dîsa dijminê hovberî dengê wan nebirîye û li hemberê biryarî û bîr û bawerîya wan dest avêtîye rêya zorbazîyên dîrokî û vê hovberîyê ji xwe ra rê dîtîye.

Ew dijminê ku bi amanca vemirandina dengê girtîxana, berxwedanên rêberên PKK bi qetlîama bide seknandinê, qîr û dengên serxwebûnê ji dadigehan tunebike bi afirandina berxwedana 21 ê Adarê 1982a û bi tekoşîn û berxwedanên salek piştre yên 21 ê Adarê 1983 li hemberî xwe berxwedanên bi hêz û fireh, tekoşînên bilintir dît.

Gelê Kurdistan 21 ê Adarê ya 1983a bi Newroz û Kawa yê nuh pîroz dike. Hê ji dema 1970yî tovê jînbûn û afirandina, tekoşîna serxwebûn û azadîya gelê Kurd dihate avêtin, afirandina nuh hê ji wan salan ve derbûye. Îro ev bi gihîştina qeysa tekoşînê ve roj-biroj bilintir dibe. Û digihîje rastîyê. Daxwaza serxwebûna netewî li **ser xwîna ku hatîye rijandinê, ew êşên ku hatine kişandinê,** û li ser fedakarîyên mezin pêk hatîye û gihîştîye qeysa jênayêvegerandinê.

Bi pêşketina bîr û bawerî, ezm û tekoşîna gelê me, gel ji rewşa kolê derketîye, gihîştîye rewşa gelên ji bo **serxwebûn û azadîyê şer dikin. Bi vî awahî di sefê gelên** aza de, cîhê xwe yê bi rûmet girtîye. Mizgîna jînbûna nuh daxûyan kirîye. Helbet ji qelişandina tarîyên qolonyalîstî, gihîştina tekoşîna serxwebûnê û têgihîştina serxwebûnê hêsan nebûye. Gellekî êşên giran hatine dîtin. Gelê me, lawên xwe yê xweşmêr di vê rêyê de şehîd daye. Mîna ji bo gelên servanên serxwebûnê re, ev rê ji bo gelê Kurdistan jî bûye rêya bive-neve. Xelatê hemû amanca hene. Xelata azadîyê jî, ji bo xwedîbûnê, xwîna tê rijandin, fedakarî û êşên têne kişandinê re. Ev ji bo gelê Kurdistan girantirin.

Lewra, gelê me, li ber ewên ku ne cangorîya rizgarîyê, ji bo mafên şexsî, û jîyanê "xweş", xwesiparî û xayintîyên hewqas mezin dibîne ku ew herdem dikarin ji bo maf û jîyana xwe ya şexsî welat bifroşin. Û ew bilindkirin û pêşbirina rêya rizgarîyê nadin ber xwe, vê rêyê nagrin. Û li hemberê dijminê zorkar, li dijî hovberî û zerpên dijmin berxwedana rizgarîyê ji xwer nakin rê, lê rêya rizgarî û felatîya xwe di xwesiparî û melisandinê de dibînin û vê rêyê dihebînin. Û ev tewrê xwe bi rûreşî bi navê polîtîka zane diparêzin. Hemû rûmetên mirovî, netewî û rûmetê şoreşgerî têdixin binê lingên xwe. Çêran, ji serxwarîya xwe ra dikine kiras. Bi hemû reng û bêteşebûnê canbazîya sîyasetê dimeşînin. Gelê Kurdistan van yekan hemû li ber xwe dîtîye. Ger di dema hemû gelên cîhanê digihîjin serxwebûna xwe, hê jî ev deqa reş û wêneya qirêj serê xwe dixwaze dirêj bike, paqijkirina vê şermê, di nav rastî û afirandinên dema me de, hilweşandina deqa reş û avêtina wê ta cîhê ku lê layîq be bi demeka kurt gihîştibe qeysa bibe-nebe, ev ji adana berxwedan û pêşvehatinên şoreşê ye.

Şerê gelê Kurdistan yê gihîştina demê, û serxwebûnê, bi tekoşîn û berxwedanê di nav hewqas dijwarîyên rengînî de pêkhatîye. Û gelê Kurdistan li hemberê hemû êrîşên dijwar û li dijî êrîşên pozberîya hebûna gelî sînga xwe vegirtîye. Li hemberê van dijwarîya rawestîye. Şoreşger, dî vê tekoşînê de bi pêşengî cîh girtine. Li hemberê êrîşên bi dizî û eşkere, şoreşgerên pêşeng û gelê Kurdistan mîna kelekî rawestine.

Xasîya berxwedanê ku gelê Kurd ji sedsalan ve bi domandinê jîndar kirîye, nîşana afirandin û berxwe**dana û bi hêvîya serxwebûnê ku gelê Kurd PKK afirandîye. PKK barên xwe yê dîrokî ji afirandinê û ta rojên me, vê daxwaza bi serbilindî jîndar kirîye û anîye cîh. Bi dost û dijmin hebûna xwe, rêberîya gel û temsîlkarê dengê Kurd, daye nîşandan.**

Gelê Kurd hê ji herikandina dema biçînî va, ji bo parastina hebûna xwe, di şerê hebûn û serhildanê de bangdarê serhildanê Kawa yê hesinkar derxistîye û vê tevgerê carek dî, li ser taybetên hemdemî û li ser hîmê rastîyên demê ji nuh ve Kawa yê hesinkar afirandîye. Û rêber û qehremanên gel derxistîye meydanê. Li hemberê serxwarî û xayintîyê, berxwedanê kemilandîye. Li dijî tirsa jîyana şexsî û dudilî û jîyana hêsan, di rêya serxwebûnê de mirina bi şeref kiriye pergalê jîyanê.

Di nav êrîşên ji du salan ve, bi hemû rengan têne domandinê û di nav dijwarîyên giran de PKK karbûna xwe ya demê pêkanîye. Di meha Tebaxê 1983a bi pêkhatina Kongreya PKK ya II. va destpêkîya dema nuh eşkere daxûyan dike. Dema daxûyan bûye; di alîyên siyasî, rêxistinî û tekoşîna leşkerî de, dema pêkanîna xeta şerê **gel û gavavêtinên ber bi şerê gellî ye. Di ev hoyên tê** jîyanê de, gelê me xwe karê şerekî wiha dike. Ji sedemên van yeka, dibî ku Newroz'a 1983a bi navê gelê şervanê gelê Kurd bang li gelên rojhelat û gelên cîhanê dike. Bê bîranîn û li sér vî hîmî bê hebandinê. Têgihîştin bi vî **awahî be. Ew liberxwedanên bê hempa, ko gihane tex**ma bandevû (engin) yên Kawa'yê hemdem MAZLUM **DOĞAN û gohirên wî bi çingînî qeys girtine.**

Li ser bingehê karbûnê û pêşbirina berxwedana, ewê sala 1983; ya bi bîr û bawerîya partî û tekoşîna dema berê, ji bo pêkanîn û pêşbirina tekoşînê hêza hiş û hunerên xwe kadroyên biryarvan ta dawîyê bi kar bînin. Û ewê ev sal bibe sala serfirazîya pêkanina û di hêlla yekîtîya gel ya siyasî de gavên pêwîst pêk werin.

Lê, dibî bê zanîn ku li ser vê yekê, di rêya bê gavandinê de pêkhatinê xweşmêr û canfedakarî gellek pêwîs**tin. Di vê rêya bi biryar gelê me lê meşîya ye, ji hovberî û wahşîtîyên ku dîtîye girantir ewê bibînê, û gellek la**wên de vê rêyê din ewê bide. Pêşîya serxwebûnê ku dijmin bi hovberi, qetlîam û xwînê û bi xayînî girtîye ewê gelê** me vê rêyê bi pêşxistin û bilindkirina tekoşînê û berxwedanê ji hev hilweşîne û rêya pêşketinê vebike. Gelê me bi vê têgihîştinê Newroz pîroz dike.

Di jîyana karbûna tekoşîna demê de dema 1982a **gelê me li hemberê zorbazî û îşkencên giran, bi pêşxis**tina tekoşîn û berxwedanê bersîva dijmin da. Di dema har de, di nav dema dijwar de karanîna pêşengê, mîna pola di alîyên siyasî û eskerî de tevgersazî û pêkanîna serfirazîyê û amanca kemilandina tevgersazîyê bingeh girt û gihîşte serî. Amanca têkilî bi dost û hêzên piştgirtekê tekoşîna serxwebûnê re bên girêdanê pêk hatîye. Em bi pergalê hêzî û tevgersazîyê ku li ser hîmê karbûnê pêkhatine pê gihîştine Newroz'a 1983. Û bi Newroz'a 1983 em bi amanca; rêxistina siyasî û eskerî di nava gel de pergal bigre, tekoşîna rizgarîyê ji her alî ve pêş de bikeve, di welat de tekoşîna rizgarîyê bi kemile **derî Newroz'ê dibin. Di hêlla netewî û navnetewî de bi** hêzkirina têkilîyên piştgirtîya û cîhtengbûna dijmin ya bi serkevtina Newroz'a salê bo me mana wê dîrokî heye. Newroz bûye pêvajoka vê yekê; ku hêza karbûnê di pêkanînan de ji neha pê de ewê cîh vegre. Berpirsîyarîyên pêkanîna hember rawestandîye.

Vê karbûna me bi hêz derbaskirîye, ne tenê êrîşên dijmin û tirsa dijmin giran dike, ji sedemê vê karbûnê jîyana burjuvayê biçûk, reformist teng dibe. Tirs û êrîşên wê jî girantir dibin. Bi pêşketin û bilindbûna berxwedana, êrîş hê girantir dibin.

Ev dema pêş ya dibî ku bibe dema pêşxistina tekoşîn **û berxwedanê. Lê, ji sedemê hêllê tê karbûnekî pêk nea**nînê, pêşxistin û tevgergirêdana tekoşîn û berxwedanê di hay û baya wan de derbas nabe. Êrîşan didin ser **tekoşîn û rêberê tekoşîn û berxwedanê. Ji kîjan hêl û** alîyan de êrîş bên ta neha bersîv çewa ku pêşxistina şoreşgerî û bûbe pêşxistina tekoşînê, ewê dîsa jî ev rê be. Pêşxistina tekoşînê çewa ku li ser kesên durust û welathiz tesîr avake, ewê rêya jîyana tengnetewekarê burjuvayê biçûk bê girtinê. Set girtina tekoşînê ku rêya pêşhatina azadîyê vedike, û gelê me ji koletîyê derdixe rêya serxwebûnê, hêzkirin û piştgirtina vê tekoşînê barê hemû welathiz û şoreşgerên Kurdistan e.

Şoreşgerno, Demoqratno, Welathizên Kurdistan!

Ji bo pêkanîna yekîtîya netewî ya gelê xwe, pêşxistina tekoşîna serxwebûnê li hemberê dijmin û zilm û zorbazîyên dijwar bersîva şoreşgerî bi bilindkirina berxwedana netewî pêk bînin, qolonyalîsta Tirk hilweşînîn, di Newroz'ê de piştgirtîya tekoşîna afirandina netewî bi cîh bînin, dibin ala tekoşîna PKK de yek bibin. Ji nav xwîn û nîrê koletîyê Kurdistanê li ser bingehên serxwebûn û azadîyê bigihînin sefê dilşa û aza yê gelên cîhanê.

*** Bijî Nîşana Serhatina Berxwedana Gelê Me NEWROZ!**

*** Bimre Emperyalîz û Qolonyalîstîya Faşîsta Tirk!**

*** Bijî Tekoşîna Serxwebûn û Azadîya Gelê Me Ya Di Rêberîya PKK de!**

*** Ji Bo Afirandina Yekîtîya Welathizê Gelê Kurdistan Pêşve!**

PKK-KM
Adar 1983

Bİ HEMÛ HÊZ Û RÛMETA EM RÊBERÊ BÊ MİRİN HOGİRÊ SERBİLİND MAZLUM DOĞAN BÎRTÎNİN

Ji rêberên Tekoşîna Serxwebûn û Azadîya Kurdistan endamê KM ya *Partîya Karkerên Kurdistan* Mazlum DOĞAN berî salekî di 21 ê Adarê 1982yan de ji hêlla hêzê faşîsta qolonyalîst, li girtîxana Diyarbekir hate kuştinê.

21 ê Adarê, li hemberê hemû dijwarîyên zorkaran, sembola serhildan û liberxwedanên gelê Kurdistan e. Temsîlkarê serhildan û domdarê torê, *Partîya Karkerên Kurdistan* bi berxwedanên hogir Mazlum DOĞAN, ev berxwedan; bê pêl û bêl bûne. Li ser van berxwedanan NEWROZ, mane û xasîya nuh sitendîye. Û li rêya Tekoşîna Rizgarîya Netewa Kurdistan ya hemdem mîna meşalê vêdikeve.

Karker û gelê Kurdistan, tekoşîna serxwebûna netewî û tekoşîna azadîyê bi berxwedanan kemilandine. Li dijî hemû dijwarî û amanca tunekirina rêya berxwedanê gelê Kurdistan li hemberê dijmin û rêya tunekirinê, rêya liberxwedan û hebûnê, vê rêya bi rûmet, gelê Kurdistan ji bo rêberê serbilind xwe dibin minetên giran de dibîne.

Karkerên Kurdistan û gelê me, dibin zerpên dijmin de bîr û bawerîya xwe ya Mazlum DOĞAN û hebandina tekoşîn û berxwedana wî bi hêztir dike. Bîr û bawerî lê tîne. Hemû hêza xwe, ji bo pêşxistina tekoşînê canfêdayîya xwe derî meydanê dike. Bu dehan lawên xwe dide sefên tekoşînê û bi dilxweşî piştgirtîya tekoşînê pêk tîne û xwe dike adan ji tekoşînê re. Her roj van mîsalên bi nîşan didomîne.

Di derheqê gihîştina serfirazîya mezin û tevgêra Mazlum DOĞAN ya dîrokî de ne pêwîste ku gellek tişt bêyî gotin. Lewra; ji neha ve tekoşîna rêberê bi rûmet di jîyana gel, û di jîyana PKK de bûye hêz û bawerîya serfirazîyê. Lewra; ji serfirazkirinê re bûye bingehên hemû yekan. Bûye, hêza bîr û bawerîyê.

Lewra ew; di nav bindestîya qolonyalîstîya emperyalîzmê de, bi zanistî û bi biryarî li hemberê amanca tunekirina gelê me û li dijî melisandina hêvîyên serxwebûn û azadîyê di nav tarî û dijwarîyên giran de tekoşînê pêkanîye. Hemû çekên destê dijmin pûç û betal hiştîye û daxistîye erdê.

Lewra; wî bi berxwedanên bê hempa temezîya ser melisandin û serxwarîyê rakirîye "jîyana" rûreş, xayintî û berxwedanê zelalkiriye rêya serxwarîyê, bi biryar û bi berxwedanên xwe yê bê emsal girtîye.

Lewra wî; ji hemû şervanên serxwebûn û azadîyê re nîşan kir ku, di nav hemû hoyên dijwar de taybet û mafên gel û partîyê têne parastinê û têne pêşvebirinê.

Lewra wî; rûmet û taybetên xebatê, canfedayî û bîr û bawerîya partî û gel, rûmet û taybetên berpirsîyarî û parastina berpirsîyarîyê bi jîyan û berxwedanên bê hempa daye nîşandan û ji hemû paşmayin û nexweşînan gel û partîyê parastîye. Rûmetên xas afirandîye. Û wî, hatina me bi serfirazî xemilandîye.

Ewê pêşenga karkerên Kurdistan û gelê me di rêya ku hemû rêberên serbilind jîyanê bi fedakarî lê danîne, ew rêya Mazlum DOĞAN vekiriye tê de bimeşin.

Rêberê tekoşîna gelê me (PKK) ji bo serketina Tekoşîna Serxwebûn û Azadîya Kurdistan ji hemû roj û deman girantir xwe bi biryar, bi ezm û zanistîyê girêdaye.

Bive-neve serfirazî ewê di rêberîya *Partîya Karkerên Kurdistan* de, ya karkerên Kurdistan û gelê me be.

MAHKEMÊN PKK Lİ BER BİRYAR STENDİNÊ NE

Mahkemên PKK yên Diyarbekir, Sêrt û Ûrfa ku ji nêzî 3 salan ve li dadigehên qolonyalîsta faşîst didomîyan, hatin ber biryar sitendinê.

Di mahkemên têne domandinê de girtîyên şer li dadigehê berxwedanên nuh û parastinên bi hêz di mehên bihurî de pêkanîne. Girtîyên ji refê Diyarbekir, Ûrfa û Sêrtê bi piranî di dadigehê de bi parastine eşkere dikin ku; xeta teorî û îdîolojîya PKK raste, doza wan li ser rastîyê ye. Bîr û bawerî bi îdîolojîya xwe tînin. Girtîyên şer di dadigehên faşîsta qolonyalîst de bîr û bawerîya xwe li vê yekêtînin û li dadigehê eşkere dikin ku rojek ewê ev dawe bi heq bigihîje netîcê, hemû bendê qolonyalîst ewê betal bivin. Bi tewr û parastinên xwe girtîyên şer li dadigehên qolonyalîsta, hêza faşîsta qolonyalîst mahkeme dikin. Di dadigehê de girtîyekî şer bi navê hemû hevalên xwe destûra peyvê digre û vê yekê daxûyan dike ku; ev qetlîamên ji 21 ê Adarê ve li ser hev têne domandinê protesto dikin. Hêza xwe ji bîranîna şehîdan distînin, taybet û rûmetên şehîdan dihebînin daxûyan dike ku ewê ji bo wan jî parastinê pêk bînin.

Karbidestên faşîst pê guman bûn ku bi zorbazî û qetlîamên girtîxanên dengê girtîya birrîne. Lê, bi derbûna berxwedanê tê agahdarkirin ku karbidestên faşîst li hev û du şaş mane, tirsa giran ketîye nava wan.

Mahkemên PKK yên refên Sêrt, Ûrfa û Diyarbekir bi afirandina berxwedanên bê hejmar bûne malê dîrokê. Di van dadigehan de xweşmêrên gelê Kurdistan, rêberên bê hempa têne angaştinê. Ji alîyê Tekoşîna Rizgarîya Netewa Kurdistan ve ev mahkeman gellek pêwîstin. Sedemê têgihîştina vê pêwîstîyê hêzên qolonyalîst hê ji destpêkê ve xwestin ku mahkeman li ser rêyên ne rast bi meşînin. Bo vê jî zilm û zorbazî, dek û leystikên xwe kêm nekirin ta vê hovberîyê gihandin qeysa kuştina rêbera.

Ev hemû pêşvehatin û pêkanîn bi zelalî nîşan didin ku li ber biryar sitendinê ewê bi cezayên giran cunta faşîsta qolonyalîst van dawaya bigihîne netîcê.

Lê, berxwedanên refê PKK yên dadigeha dawî jî nîşan daye ku, cezayên karbidestên qolonyalîst, fen û leystikên wan, zilm û işkencên giran bîr û bawerîya girtîyên şer nikare bişkîne. Ew daweyên ji zû ve bi xwîn û berxwedanên tekoşer û kadroyê rêber yên PKK gihîştîye netîcê. Hemû cezayên qolonyalîsta nabuhurin.

SEMBOLA AFİRANDIN Û SERHİLDANÊ Bİ DİLGEŞÎ TÊ PÎROZKİRİN

Lİ HÊLLA AWRÛPA; NÎŞANA SERHATİNA BERXWEDANA GELÊ KURDİSTAN, Bİ DİLGEŞÎ PÎROZ DİBE

Îsal, bi mane û hêza nuh, pîrozkirina NEWROZ'ê di 26 ê Sebatê 1983a bi şeva Nürnberg'ê dest pêkir. Diyarî dibe ku, bi pîrozkirina 5 ê Adarê li Köln'ê, bi 6 ê Adarê li Osnabrück, di 12 ê Adarê li Karlsruhe, di 19 ê Adarê li Hannover, di 20 ê Adarê li Hamburg, di 26 ê Adarê li Frankfurt, di 27 ê Adarê li Mannheim, di 2 ê Nîsanê li Den Haag/Hollanda û di 10 ê Nîsanê li Paris pîrozkirina Newroz'ê bi şevan ta dawîya meha Nîsanê ewê bêne domandinê. Di şevan de gellekî girseyên gel lihev kom dibin û girseyên biyana gellek bi baldarî pêşdarê şeva dibin. Ji sedemê proxrama şeva gellek fireye û bi nîzamî tène meşandinê, baldarîya girseyan pirrtir dibe.

Piştî axaftina (bi Kurdî, Tirkî û Almanî) maneyên Newroz'ê yê dîrokî û maneya ku di rojên me de girtîye daxûyan dibe. Piştre helbestên gel, marşên şoreşê, govend û leystikên gelê Kurdistan û bi dengbêjan şev tê domandinê. Tiyatroya ku berxwedanê girtîxana Diyarbekir tîne berçav, qetlîama 21 ê Adarê daxûyan dike, di şevan de tê pêşdarkirinê. Tiyatro, tesîreka mezin li ser hemû baldaran ava dike. Koma Berxwedan bi hemû huner û marşên şoreşê gellekî baldarî dikişîne û tê hebandin.

Ozanên welathiz Şivan û Gulîstan pêşdarî şeva dibin. Ji xeynî Zozan, Çiya, Sefkan û Mizgîn gellekî hozanên gel li van şeva pêşdar dibin.

Di şeva 26 ê Sebatê ku li Nürnberg'ê û 12 ê Adarê li Karlsruhe de, Avûkat Hüseyin Yıldırım –ku demekî Avûkatîya refê girtîyên PKK kiribû û demekî dirêj di bin işkencê da girtî mabû– pêşdarî şevê bû. Bi axaftinên xwe Hüseyin Yıldırım baldarîya şevê bi hêz kir.

Proxramên şevê bi hemû taybetên şoreşgerî li ser pergalê polîtikî têne dîyarî. Bîranîn û pîrozkirina Newroz'ê di bin pirekî digihên tekoşîna welat. Dîsa pîrozkirina Newroz'ê dibe agirê ku li hemberê dijmin girr û hêrsê geş dike. Û şevên Newrozê dibine rojên hebandin û bîranîna şehîdên şoreşê û bîr û bawerî di van şevan de bi hêz dibe.

LI FRANSA ENSTÎTUYA ÇANDA KURDÎ AVA BÛ

Ev pêkhatina mehên buhurî li Awrûpayê bala hemû kes û refên Kurdistanê kişande ser xwe. Ev pirsgirêka hewqas baldarî kişand, di netîcê de mîna ku gellek rojnamên Awrupî daxûyan kirine, Enstîtuya Çanda Kurd li Fransayê ava bû.

Balkişandina vê ne bê sebebe. Lewra, dema têde tê damezrandin, hêllên serî dikşînin û him ji cîhê ku lê hatîye avabûnê, nê xwestin jî dîsa baldarîya vê yekê tê kişandinê.

Di van rojên têne jîyanê ku; li hemberê pêkanînên tunekirinê ku gelê me li ser rêya hebûnê li hemberî dijmin bi her hêlli tekoşînên ser-biserî dimeşîne. Hebûna gelê Kurd di bin gefên giran de maye. Bi hemû rengên zilm û zorbazîyê hêza qolonyalîst jîyana gelê me bê fesal xistîye. Di vê rewşa dijwar û bê eman de xebatên hemû alîya eşkereye ku di tekoşîna rizgarîya netewî ve bêne girêdan. Hemû pirsgirêkên gel ji hev bê qetandin, bêne dest. Ev rastîyeka zelale û gotin li vê rastîyê nabuhure.

Çewa di hemû tekoşînên rizgarîya gelan de mîna pirsgirêka çand bi hemû pirsgirêkên tekoşîn û netewî va, bi hemû pirsgirêkên civak û çînî ve hatine dest û li ser zelalîya proxrama tekoşînê û bi pêşvebirina tekoşînê pirsgirêka çand maneyeka rast girtibe û gihîştibe rêya rast hewqas rolên pêşverû û şoreşgerî leyîstîye. Dîroka mirov û danezanên tekoşînê gelan nîşan daye ku, tu gel tenê bi xebata çand û zman negihîştîye rizgarîyê û azad nebûye.

Lewra tekoşînên netewa hebûnên wilone ku, li ser tekoşînên bingehî yên bi pêkanîna tekoşînên aborî, çand û civakî li ser hîmên bingehî pêk tên. Serfirazîya gelan li ser tekoşînên bingehî çêdibe. Lê, ev rastîya vê herçuqas bi gellek caran berçavbûbe jî, hê ji destpêkê ve, ev karê ne esasê tekoşîna çand û hwd. tekoşîna çand hin hêlla ji xwe re mîna tekoşîna bingehî reh girtine. Herçuqas di bingehê vê pergalê de hebûn û hilma burjuvazîyê serdest bê berçav jî dîsa pirsgirêkeka wilo heye. Ji bo vê pirsgirêkê Kurdistan mîna welatekî nîşane be.

Hêllên ku, ji ber giranî û dijwarîyên hoyê wolonyalîstî xwe nadin ber tekoşîna siyasî û eskerî, nexasim amanca rizgarîya netewî kêrî maf û amancên wa yê çînî nayê û vê rêya amancên xwe nabînin jî, ji van sedeman gellek hêz û hêll vê rêya dijwar rêyeka vala û betal dibînin.

Van hêza ji bo parastina mafên şexsî, hêllî û gurûbî, û ji bo mafên xwe yên çînî, hebûnê tekoşîna welatê me, li ser adanê tekoşînê mafên xwe diparêzin, pêşxistina maf û xelasîya jîyanê xwe li ser adana tekoşînê dimeşînin.

Ji dîroka tekoşîna gel ve, mîna ev kar li ser dijmin hêzeka gefê be, dest avêtine çanda gel, bi pergalên rengîn û di hoyên guhartî de dîtina xwe berdewan dikin. Lê, hewqas di kefteleftên girandene ku ji "Kurt Tealî Cemîyetî" ve tevgera wan bi xeta tekoşîna çand ve girêdayî mane. Û tewr û xebata xwe ya vî alî hê negihandine proxramekî bê nîzamî û ne zelalî, ji xwe ra rê girtine.

Bi kurte-birî, piştgirteka bingehê vê yekê burjuvazîyê biçûk û burjuvane. Ev çînên Kurdistan vî tewrê xwe herdem li hemberê tewr û tekoşîna serxwebûnê mîna berberîyê derxistine. Lê, navên xwe yê resmî lê nekirine. Tu caran tekoşînên bingehî û yên bi tekoşînê bingehîva girêdayî zelal nîşan nedane. Neximandî hiştine û tevî-hevdu kirine. Vî tewr û pergalê bêteşe li hemberê tekoşîna rizgarîya netewî danîne û ev tewr, tewrê çînî ye. Dibin xebata çand vî tewrê çînî bikar anîne. Ew komel û navçên ji bo vê hêllê avakirin, xistine şûna partîya û belavokekî van komelan mîna "manifestoyê siyasî" her tevgerê wan mîna ku derbên giran li nîrê qolonyalîstîyê dabe, bi vî awahî nîşandan. Berîya 12 ê Êlûnê mîsalên van yekan bi pirane li Kurdistanê berçav diketin. Ji sedemê avabûna enstituya çanda Kurd, kifşkirina van yekan gellek giringî ji nuh ve girtîye.

Lewra; ji hemû alîyan ve xuyaye ku, ew hêllên tu tiştekî wan ji bêkêrî û pûçîyê ku nemaye bidine gel, ji bo ku hebûna xwe bi sitirînin û bi domînin xwe disipêrin vê hêlla balkêş. Lewra kombûna van hêllên ku bêkêrîya wan eşkere bûye bi tu awayekî dinê mumkin nîne ku bê îzah kirinê. Nexasim xwe bi temsîlkarîya Kurda dane nîşandan civandina van hêlla bi rêyeka dinê nayê bişkaftinê. Lê, dibî ku, ev hêll pê zanebin ku, ev rêya wan ji sedemê taybetên demê tucaran cîh nagre. Ne rêye ka raste. Tenê li ser karbûna hîmê tekoşîna rizgarîyê ger ku xwe bikar bînin, rêya domandina hebûna wan heye. Ger ne ev yek be, tu tewr û civ û leystik wan nikare ji aqûbetên çînê ku di dîrokê de hatine serê wan vebiqetîne. Ew tev ji vê aqûbetê li ser vê rêyê xelasnake. Nêrîn û pêşnîyarên min ev'in ku; ev yek li ser adana tekoşîna rizgarîya netewî çêbûdistanê berçav diketin. Ji sedemê avabûna enstituya çanda Kurd, kifşkirina van yekan gellek giringî ji nuh ve girtîye.

Lewra; ji hemû alîyan ve xuyaye ku, ew hêllên tu tiştekî wan ji bêkêrî û pûçîyê ku nemaye bidine gel, ji bo ku hebûna xwe bi sitirînin û bi domînin xwe disipêrin vê hêlla balkêş. Lewra kombûna van hêllên ku bêkêrîya wan eşkere bûye bi tu awayekî dinê mumkin nîne ku bê îzah kirinê. Nexasim xwe bi temsîlkarîya Kurda dane nîşandan civandina van hêlla bi rêyeka dinê nayê bişkaftinê. Lê, dibî ku, ev hêll pê zanebin ku, ev rêya wan ji sedemê taybetên demê tucaran cîh nagre. Ne rêye ka raste. Tenê li ser karbûna hîmê tekoşîna rizgarîyê ger ku xwe bikar bînin, rêya domandina hebûna wan heye. Ger ne ev yek be, tu tewr û civ û leystik wan nikare ji aqûbetên çînê ku di dîrokê de hatine serê wan vebiqetîne. Ew tev ji vê aqûbetê li ser vê rêyê xelasnake. Nêrîn û pêşnîyarên min ev'in ku; ev yek li ser adana tekoşîna rizgarîya netewî çêbûdistanê berçav diketin. Ji sedemê avabûna enstituya çanda Kurd, kifşkirina van yekan gellek giringî ji nuh ve girtîye. Ji sedemê vê, karbidestên Fransayê vê îmkanê nîşandane. Bi vê, îmkanên tekoşîna hêllê wê fireh bibe. Ger li ser dîtinê rast xwedî derketina vê hêllê û di bî ku bi tekoşîna rizgarîya netewî va bê girêdanê.

Lê, çewa ku li jorê min bi rêz kir, ev yek bi zelalî xuyan dibe ku; ew hêl û kesên ji xwe pêştir temsîlkarîya tu tiştan nikarin bikin û temsilkarîya wan tuneye. Tewrê wanê ku vê ji bo kêrî xwe bînin, û ji amancên xwe ra bikine pêplûk tevgerên wan li ber çav têne dîtin.

Ji sedemê leystik û keysbazîyên vê hêllê, gellekî komel û sazûmanên demoqrat yên çand, komelên Kurdistan bi hevre bi belavokê vî tewr û keysbazîya burjuvazîyê biçûk û yên ji wan re dibine destik, rûkê vê yekê dane nîşandan û vê yekê bi gel da xûyan kirin.

Silav û serfirazî ji we re
Paris / K.A.

DÜNYADA BU AY

NİKARAGUA YİNE YENECEK!

ABD emperyalizminin bir Orta Amerika ülkesi olan Nikaragua devrimci yönetimine karşı yeni saldırı planları giderek daha da açığa çıkıyor.

4 Yıl önce Somoza diktatörlüğünü yıkarak iktidara gelen cephe yönetimi, daha ilk günden ABD'nin saldırı ve tehditleriyle boğuşmak zorunda kalmıştır. ABD'nin Orta-Amerika üzerindeki hegemonyasında önemli bir gedik açan Nikaragua devrimini, Orta-Amerika halklarının mücadelesinin

Gerillalar bir saldırı sırasında.

daha da gelişmesinde ve zafere ulaşmalarında önemli bir dayanak olduğunu bilen ABD, kendisi için bir tehdit oluşturan böyle bir kaleyi yıkmak için bugüne değin çok yönlü uygulamaları hayata geçirdi. Honduras'ta eğitilen gerici milislerin sınırdan saldırtılmasından, yönetim üzerinde uyguladığı ekonomik, siyasal baskıların yanısıra doğrudan askeri tehditler de dört yıl içerisinde hemen her dönemde gündemde olan olaylardı.

Orta-Amerika ülkelerinden El Salvador, Guetemala ve Honduras'ta devrimci halk muhalefetinin giderek yükselmesi karşısında, ABD destekli diktatörlüklerin yaşayamaz duruma gelmeleri ise, Nikaragua üzerindeki tehditleri daha da artırdı. Arka bahçesini bütünüyle kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalan ABD, bir yandan uşaklarına yaptığı yardımı ekonomik, siyasal ve askeri planda arttırırken, diğer yandan da Küba ve özellikle de Nikaragua'nın genç devrimci iktidarına açık tehditlerini hızlandırdı. Bölgedeki gelişmelerin daha da boyutlanması karşısında bölgeye doğrudan askeri müdahalenin yapılacağı yolundaki haberler bizzat ABD başkanı tarafından duyurularak, bölge halklarına karşı beslenen saldırgan amaçlar açıkça sergilendi.

Son günlerin gazetelerinde "CIA yeniden işbaşında" gibi başlıklar altında yer alan haberler ise, Nikaragu'ya yönelik ABD planlarının daha da hızlandırıldığını göstermektedir. Bir Amerikan dergisi olan Time'de yayınlanan haberlere göre "Nikaragua'ya üç koldan saldıran milislerin beynini Panama'da üstlenmiş bulunan Amerikan ordusunun Güney Komuta Merkezi'nde görevli CIA uzmanları ve temsilcileri oluşturmaktadır." Dergide, "Nikaragua devrimci yönetimini devirmek için 11 milyonu gizli fondan sağlanmak üzere 30 milyon dolar harcandığı ve bütünüyle CIA tarafından organize edildiği" açıklanmaktadır. Yine aynı dergide yer alan açıklamalara göre, CIA desteğindeki bu karşı devrimcilerin Amerikan yönetimince eğitilip yönetildikleri geçen yıl 50'den çok İspanyol kökenli Amerikan uzmanının üniforma giyerek Honduras'ta karşıdevrimci milisleri eğittikleri belirtilmektedir.

Bu komplocu faaliyet ve planların, bir Amerikan dergisinde açıkça yayınlanmasından da anlaşılmaktadır ki, gelişen devrimci halk hareketleri karşısında çılgına dönen ABD emperyalizmi halklar üzerindeki kanlı amaçlarını artık gizleme gereğini dahi duymadan açıktan ilân edebilecek kadar çılgına dönmüştür. Fakat, başta Nikaragua ve Orta-Amerika halkları olmak üzere tüm dünya halkları emperyalizmin çığırından çıkmış saldırılarını boşa çıkartacak, kazanımlarını koruyup mücadeleyi daha da geliştirerek emperyalizmin sonunu biraz daha yaklaştıracaklardır.

EL SALVADOR: Yeni bir Vietnam mı?

Bir devrimler kuşağı olan Orta-Amerika ülkelerinde birbiri ardına gelişen halk muhalefetleri, ABD emperyalizmini tam bir çıkmaza sürüklerken, El-Salvador'da şehirler birer birer gerillaların denetimine geçiyor. Bütünüyle ABD desteğiyle ayakta duran mevcut kukla yönetimin yıkılması ve iktidarın devrimci güçler eline geçmesi ise bir an meselesi olarak değerlendiriliyor.

Nikaragua'da iktidara giden devrimin ardından, El-Salvador, Guatemala ve Honduras gibi Latin-Amerika ülkelerindeki devrimci mücadeleler daha da hız kazanarak, ABD emperyalizmini tehdit eder boyutlara ulaştı. ABD emperyalizminin doğrudan saldırı ve tehditlerine maruz kalan bu ülke devrimlerinin tüm saldırı ve şantajlara rağmen güçlenmesi ve iktidarı almalarının bir an meselesi haline gelmesi, ABD'yi derinden korkutan ve telaşlandıran bir durumdur. ABD, hemen arka bahçesinde gelişen bu mücadelelerin, zafere ulaşması durumunda tüm Latin-Amerika'nın peş peşe devrimler dönemine ulaşacağını bilmekte ve bundan son derece korkmaktadır. ABD, Reagen'in "sınırsız devrim" olarak adlandırdığı bu gelişmeleri giderek azgınlaşan bir saldırı ve olağanüstü bir destekle yaşattığı kuklaları vasıtası ile önlemeye çalışıyor. Bir yandan açık saldırıyla devrimci gelişmeyi ezmeye çalışırken, öte yandan da Papa'nın bu ülkeleri ziyaret etmesine kadar varan baskı ve propaganda araçlarıyla uzlaşmacılığı geliştirmek istiyor.

Gelinen noktada El-Salvador devrimci güçlerinin devrimi geliştirmedeki kararlı mücadeleleri bu ülke üzerindeki tüm umutları ve oyunları boşa çıkmış olan ABD'yi kanlı planlarını açıklamaya zorlamaktadır. Kukla yönetime verdiği her türlü desteğe, askeri danışman ve uzmanlarına rağmen halk güçlerinin direnişini ezemeyen ABD emperyalizmi, bu ülkelerdeki devrimci mücadelelerin nasıl boğulabileceği konusunda yoğun tartışmalar içindedir. Vietnam devriminden aldıkları yenilginin acısını hala unutmamış olan ABD emperyalistleri, boğmakta çok istekli olmalarına rağmen bunun yöntemi üzerinde görüş birliğine varamamakta, El-Salvador'un ABD'nin yenilgiyle çıktığı yeni bir Vietnam olacağından korkmaktadırlar. Halkların katilleri, yeni cinayetlerini nasıl işleyeceklerini tartışırken, El-Salvador'daki kukla ordunun donatılmasını da ihmal etmemekte 110 milyon dolarlık ek yardımla ömrünü biraz daha uzatmaya çalışmaktadır.

Ancak devrimin eşiğine gelmiş olan bu ülkeler, ABD'nin yakın saldırı ve açık santajlarına rağmen hızla ilerlemekte ve dünya halklarının desteğinde zafere hergün biraz daha yakınlaşmaktadırlar.

• *CIA cinayetlerini sürdürüyor: FPL lideri M.A Montes katledildi!*

Alınan son haberlere göre, El-Salvador Halk Kurtuluş Hareketi (FPL)'nin önemli yöneticilerinden birisi olan Melida Anaya Montes, 6 Nisan 1983 günü Nikaragua'nın başkenti Monagua'da bir suikast sonucu evinde katledilmiştir.

El Salvador kurtuluş hareketinin liderlerinden olan M.A. Montes, uzun bir süre ANDES (Öğretmenler Sendikası) genel sekreteri olarak mücadele etmiş ve yine FPL onun önderliğinde 1970'li yıllarda halk hareketinin en güçlü örgütü haline gelmişti. Montes, uzun tutukluluk ve işkence döneminden sonra 1980'den itibaren yeraltı faaliyetlerine katılarak; Kumandan Ana Maria ünvanını almıştır.

Olay günü bir açıklama yapan FMLN, suikastın CİA tarafından planlanıp, uygulandığını belirtmiştir. Melida Anaya Montes'ten önce, ANDES üye ve yöneticisi 309 öğretmenin katledildiği, 27 kişinin kaçırıldığı ve 24'ün ise cezaevinde bulunduğu bildirilmektedir.

El Salvador halkının mücadelesini hiç bir biçimde durduramayan ABD, devrim önderlerine yönelik suikast ve katliam uygulamalarını hızlandırmıştır. Ancak bunun en son durağı olarak Montes'in katliamı da Salvador halkının mücadelesini durduramayacaktır.

YUNANİSTAN MUHALEFET EDİYOR!

Amerika Birleşik Devletleri emperyalistlerinin Avrupa'yı sosyalizme karşı silah deposu haline getirme çabaları kamuoyunda büyük protestolara yolaçarken, devletler düzeyinde de tepkiler gelişiyor.

Her türlü atom silahının yerleştirilmesine karşı çıkan Yunanistan, bu konuda ABD'nin başağrısı durumunda. Geçtiğimiz günlerde toplanan Cenevre Konferansı'nda sürdürülen görüşmelerde de Reagen'ın ara çözüm önerisini eleştirerek orta menzilli füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı çıkan Yunanistan Dışişler Bakanlığı Devlet Sekreteri Y. Kapsis, Yunanistan'ın tutumunda bir değişikliğin olmayacağını söyleyerek açık muhalefetlerini belirtmiştir. NATO'nun güneydoğu kanadında önemli bir çatlak yaratan bu muhalefet, başta ABD olmak üzere emperyalizmi rahatsız eder duruma gelmiştir.

Yunanistan'ın tutumundan duydukları rahatsızlığı açıktan ifade eden Reagen, bunu, Batının pozisyonunu güçleştirici davranışlar olarak değerlendirmiş ve bundan kaçınılmasını istemiştir. Reagen, özellikle Avrupa üzerindeki propagandaların Atlantik bütünlüğü içinde çatlamalara yolaçacağı kuşkusunu dile getirerek, atom silahlarına karşı kampanya yaygınlaştırmanın Cenevre görüşmelerinde Amerikan temsilcisini Sovyetlere karşı güç durumda bıraktığını belirterek, Cenevre'den mutlaka kendi lehlerine bir sonuç alınması için çaba göstereceklerini söylemiştir.

Emperyalizmin giderek derinleşen bunalımına bağlı olarak artan savaş tehditi ve şantajlarıyla sosyalizme ve dünya halklarına gözdağı vermeye çalışan ABD, emperyalizmin metropollerinden yeni sömürgelere kadar her alanda silahlanmayı geliştirmeye, sistemi silahlanma zırhıyla korumaya çalışmaktadır. Fakat, halkların geliştirdikleri mücadelelerle sosyalizm giderek daha da güçlenirken, emperyalist devletler ise sistemin kendi içindeki çatlakların büyüdüğüne tanık olmaktadırlar. Başta Avrupa olmak üzere emperyalist metropollerde halk kitleleri emperyalizmin tehditleri karşısına dikilmekte, sosyalizme ve dünya halklarına kendi topraklarından yönelecek saldırılara göğüs gereceklerini ortaya koymaktadırlar.

Halk kitlelerinin artan tepkisi, Yunanistan gibi bazı Avrupa yönetimlerini de etkilemekte ve onları silahlanma karşısında tavır almak durumunda bırakmaktadır. Görülen odur ki, Reagen planının Avrupa'ya uygulanması çabaları giderek daha da ciddi tartışmalara yolaçacaktır. Planın uygulamaya geçirilmesi için öncelikle Avrupa ülkelerinin onayını almak zorunda olan ABD, bu nedenle güç durumda kalmakta, bu ise onu daha çok şantaja ve tehdite başvurmak zorunda bırakmaktadır.

CİA PARMAĞI

Yunanistan hükümetinin NATO içinde muhalefet göstermesinden rahatsızlık duyan ABD ve Yunanistan'daki işbirlikçileri, son günlerde yönetime karşı faaliyetleri daha da hızlandırmışlardır.

ABD ve işbirlikçileri, özellikle bazı komplo ve suikastlerle tanınmış şahsiyetlerin öldürülmesi ve diğer bazı ajan faaliyetlerle karışıklıklar yaratarak hükümeti yıpratmaya çalışmaktadırlar.

Kendi politikasını itirazsız uygulamak isteyen ABD'nin, Nikaragua'da açığa çıkmış olan CİA oyunlarıyla mevcut hükümete karşı yeni komplolar peşinde olduğu gelişmelerden açıkça görülmektedir.

Fakat bir Albaylar Darbesi'ni yaşayan ve darbe ve komplo girişimleri konusunda uyanık olan Yunanistan halkı, bu girişimler karşısında sessiz kalmayacaktır. ABD ve işbirlikçilerinin darbeci ve komplocu tutumu karşısında, mevcut hükümetin tavırsız kalmaması da beklenen olaylardan biridir.

YÜZBİNLER EMPERYALİST TEHDİTLERİN KARŞISINA DİKİLDİ

Avrupa, Nisan ayının ilk haftasında yüzbinlerce insanın katıldığı büyük yürüyüşler yaşadı.

Almanya, İngiltere, Fransa, Hollanda, İtalya, İsveç ve ABD'de haftanın çeşitli günlerinde yapılan barış gösterilerinde, kitleler başta ABD olmak üzere emperyalizmin savaş tehditi ve dünyayı silah deposu haline getirme girişimlerini protesto ettiler.

NATO'nun 34. kuruluş yıldönümüne rastlayan bu yılki barış yürüyüşlerinde, 1983 yılı sonuna kadar Batı Avrupa'da beş ülkeye Amerikan atom roketlerinin yerleştirilme kararını da protesto eden göstericiler, çeşitli yerlerde Amerikan üslerini ve askeri tesislerini işgal girişimlerinde bulundular.

70'in üzerinde örgüt ve kuruluşun katıldığı ve 90 ayrı yerde yapılan F.Almanya'daki barış yürüyüşlerinden önemli bir bölümü, özellikle silah depoları ve ABD'nin atom roketlerinin yerleştirilmesinin planlandığı alanlarda gerçekleştirildi. Çeşitli din adamları ve kiliselerin de desteklediği F.Almanya'daki barış yürüyüşlerine 800.000'in üzerinde kişinin katıldığı bildirilmektedir.

Yüzbinlerce insanın katıldığı İngiltere barış yürüyüşlerinde de kitleler Avrupanın dünya halklarına karşı bir silah deposu haline getirilmesine karşı çıktılar. Londra yakınlarında Amerikan askeri tesisleri önünde gösteri yapanlarla polis arasında yer yer çatışmaların çıktığı belirtilen İngiltere barış yürüyüşlerinde, bunun dışında da çatışmaların olduğu haberleri verilmektedir.

Avrupa'da kitleler savaşa hayır dedi.

Avrupa'nın diğer merkezlerinde yapılan yürüyüşlerde de, çeşitli işgal, protesto eylemlerine ve polisle göstericiler arasında çıkan bazı çatışmalara tanık oldundu.

1 milyon'un üzerinde insanın Avrupa çapında ve ABD'de yaptığı barış gösterileri ve protesto eylemleri de açıkça göstermektedir ki, Sosyalizmi ve dünya halklarını savaşla tehdit eden emperyalist devletler, başta kendi halklarını karşılarında bulmaktadırlar. ABD'deki ve Avrupa'daki halk kitleleri, emperyalizmin saldırgan politikası karşısına dikilerek yüzbinlerle gerçekleştirdikleri gösterilerde kendi burjuvazilerini mahkûm etmişlerdir.

"EMNİYET BÖLGELERİ"

Bastarafi S: 9'da

için bir ulusal yayılma alanı olarak ele alan Türk burjuvazisinin ulusal imhacı politikasının çirkin yüzü çok daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Örneğin, kurduğu baskı rejimi ile herkesçe nefretle anılan faşist Şahlık monarşisinin ve Irak Baas yönetiminin bile Kürt ve Kürdistan gerçeğini inkâr edecek kadar ileri gidemediklerini bilen sınır boyları halkı, Türk burjuvazisinin, dünyanın hiç bir gerici yönetiminin uygulamaları ile kıyaslanamayacak olan bu seviyesiz politikasını daha erkenden kavramakta ve nefreti artmaktadır. Kürdistan'ın bütün parçalarındaki mücadeleler en çok bu alanları etkilemektedir. Buralarda yaşayan halk kitleleri çoğu kez kendilerini diğer parçalarda gelişen mücadelenin içinde bulmaktadır. Türk sömürgecilerinin toplu saldırı ve operasyonları ile karşı karşıya kaldıklarında ise, sınırın diğer tarafına çekilerek kendilerini çoğunlukla koruyabilmektedirler. Şimdiye dek ağırlıklı olarak ilkel milliyetçi önderlikli hareketler tarafından yeterince değerlendirilemeyen bu engin direnişçi potansiyel güç, Kuzey Kürdistan'da yeni koşullarda gelişen devrimci direniş mücadelesi açısından ciddi olarak ele alınması gereken bir güçtür. Ayrıca yıllardır sürekli bir direniş eylemi içinde bulunan bu güç, zengin bir mücadele deneyimine de sahiptir. Kendi gerçek dostlarını yakından tanıdığı an, onların saflarında derhal yerini alacaktır. Bu yüzden sömürgeciler, bu alanda yaşayan kitlelerin direniş potansiyelinin devrimci önderlikle bütünleşmesini önlemek istemektedirler.

Sınır bölgelerinin sosyal yapısı da yine farklı özellikler arzetmektedir. Bu alanlarda aşiret yapısı ağırlıklı olarak varlığını sürdürmektedir. Aşiret reisleri, kendi aşiretlerini hem sömürgeci güçlerin, hem de diğer aşiretlerin saldırılarına karşı korumak için aşiretlerini sürekli olarak direnişçi bir konumda tutmaktadırlar. Yine iç bölgelerden farklı olarak, aşiret reislerinin kendileri de çoğunlukla üretimle uğraşmaktadırlar. Feodal sömürünün bu alanlarda iç bölgelerdeki kadar acımasız boyutlara vardırılması da sözkonusu değildir. Geçmişin bir kalıntısı olarak varlığını sürdüren bu yapı ise, Türk sömürgecileri tarafından ciddi bir tehdit unsuru olarak görülmekte ve dağıtılmak istenmektedir.

Sınır boylarındaki bütün bu özgül ayrılıklar yüzünden, daha öncede belirttiğimiz gibi iç kesimleri de kapsayan talan, saldırı ve savaş planları, bu alanlarda daha erkenden ve daha dolaysız olarak ortaya çıkabilmektedir. Yine buralarda yaşayan insanların fiziki olarak imha edilmesi de amaçlanmaktadır. Halbuki iç bölgelerde halkın elindekini zorla gaspetme, sömürü, talan, ulusal ve fiziki imha sınır boylarından farklı olarak, mümkün olduğunca daha dolaylı yoldan yapılmak istenmektedir. Kürdistan'da sessizliğin egemen olduğu koşullarda bu durum özellikle geçerliydi. Türk sömürgecileri bunda başarılı da olmuşlardı. Ama devrimci mücadelenin gelişmesi ile birlikte bu yanıltıcı görünüm de yerlebir edildi. Bu alanlarda da sınır boylarında olduğu gibi sömürgeci zor bütün açıklığı ile devreye girdi.

Bu durumu biraz daha açıklamakta yarar vardır.

Bilindiği gibi sömürgeci Kemalist yönetim Kürdistan'daki direnişi tamamen kırdıktan sonra, Kürt feodalleri kraldan daha çok kralcı oldular. Sömürgeci güçlere daha çok uşaklık etmek için adeta yarışa girdiler. Sömürgeci Türk burjuvazisi bu durumdan da yararlanarak, başta direnmeler sırasında kendi yanında saf tutanlar olmak üzere feodallerin en irilerini politik ve askeri planda destekleyip güçlendirdi. Yanıbaşında yeralan bu hainler güruhu aracılığıyla Kürdistan halkı üzerinde görülmemiş baskı, sömürü ve hatta katliam uygulamalarını sürdürdü. Feodaller ve aşiret reisleri, çeşitli yollarla halk kitlelerini bölerek biribirlerine karşı kullandılar. Halktan gaspedilenlerin önemli bir bölümü Türk burjuvazisine aktarılırken, topraklarını genişleten feodaller de hızla kompradorlaştılar. Doğal olarak bu acımasız sömürü ve talan sömürgeci devletin himaye ve desteği ile yapılmaktaydı. Sömürgeci gasp ve talanın önemli bir bölümü de bürokrat burjuvalarca rüşvet şeklinde gerçekleştiriliyordu. Durum böyle olduğu halde sömürgeci devlet tarafsız bir güç olarak lanse ediliyor ve hatta yerli hainlerce sürdürülen talan ve baskıları engellemeye çalışan bir güç olarak gösterilmek isteniyordu. Kürdistan'da hızla oluşturulan Türk burjuva partileri arasında kördöğüşün basit birer aracı haline getirilen emekçi kitleler, ulusal ve sınıfsal örgütlenmelerinden tamamen yoksun ve çaresiz bir duruma sürüklenmişler ve biribirinden ayrı gibi görünen iki zorba gücün arasında adeta sıkışıp kalmışlardı. Bu koşullarda boy veren ilkel milliyetçilik Kürdistan halkını *"yurtseverlik"* adına yerli zorbaların saflarına çağırırlarken, küçük-burjuva reformistleri de *"devrimcilik"* adına sömürgeci burjuvazinin *"liberal"* kesimlerini desteklemeye davet ediyorlardı. Doğal olarak bu karmaşık ortam kitleler için yanıltıcı bir durum arzediyordu.

Bu ortamda ortaya çıkan proleter devrimci önderlik, bu anlayışları acımasızca eleştirdi ve öz örgütlenme doğru düşüncesini savundu. Başta işçi sınıfının örgütlenmesi olmak üzere, bağımsız ulusal örgütlenmelerin yaratılmasının gerekliliğini temel aldı. İki zorba güç, Türk sömürgecileri ve yerli uşakları, arasında ezilip kalan Kürdistan halkına çıkış yolunu gösterdi. Burjuva ve küçük-burjuva reformistlerine ve sosyal-şovenlere karşı sürdürülen kararlı ideolojik mücadelenin yanında, Türk sömürgecileri ve yerli işbirlikçilerinin halkımız üzerindeki gerici sömürü ve baskısının yaygın bir teşhirine girişildi. İşbirlikçi güçlere karşı kitleler arasında yapılan propaganda ve ajitasyon ile sınırlı pratik mücadele, yıllarca sürdürülen bu ters görüntüyü yok etti. Yerli hainlere karşı geliştirilen mücadele bir yandan bu güçlerin halk kitleleri üzerindeki etkinliğini önemli oranda kırarken, öte yandan bu temelde halkın birliği hızla oluştu. Devrimci-yurtsever mücadele kabararak, Kürdistan'ın her tarafına hızla yayıldı.

Bu gelişmeler karşısında, Türk sömürgecileri, başta ordu gücü olmak üzere bütün kurumları ve güçleri ile yerli hainlerin yanında yerlerini aldılar. Bu durumda kitleler yerli egemenlerin Türk sömürgecilerinin gönüllü işbirlikçileri ve suç ortakları olduklarını kavramakta hiç de zorluk çekmediler. Yerli hainlerin otoritesi sarsılır sarsılmaz, sömürgeci devletin baskı ve şiddeti katliam boyutlarına ulaştı. Yüzlerce aile hain feodallere karşı çıktığı için sürgün edildi. Binlercesinin toprağı ve evi sıkıyönetim komutanlıkları tarafından zorla ellerinden alınarak hainlere verildi. Onbinlercesi, feodallere ve feodal-komprador eşkiya çetelerine karşı mücadeleye katıldığı için kovuşturmaya ve insanlık dışı işkencelere tâbi tutuldu. Yüzlercesi bu gerekçe ile ağır hapis cezalarına çarptırıldı. Önemli bir stratejik konuma sahip olan onlarca köy boşaltılarak askeri saha içine alındı.

Feodalizmin güçlü olan etkinliğinin sarsıldığı bölgelerde faşist Türk sömürgecileri bu ve benzeri insanlıkdışı uygulamalara yönelirken, diğer bölgelerde farklı gerekçeler göstererek benzer uygulamalara giriştiler. Başta Antep olmak üzere Urfa, Mardin, Siirt ve Kars gibi yerlerde onbinlerce küçük dükkâna, küçük ve orta işletmeye elkoydular. Doğal olarak bu uygulamalar çok değişik ve değişik olduğu kadar da uyduruk gerekçelerle sahneye kondu. Örneğin, at arabaları şehri kirlettiği; Afyon, İstanbul, Samsun vb. lastik fabrikalarında benzerleri üretilerek Kürdistan pazarına sürüldüğü halde, lastiğin giyenlerin sağlığına zarar verdiği; küçük tekstil atölyelerinin büyük sanayiyi zarara soktuğu; kaçakçılık yapıldığı veya kaçak mal bulundurulduğu; devrimcilere ait olduğu ya da onlara yardım ettiği, vb. sudan bahanelerle yüzlerce küçük işletme ve dükkân üretim ve satıştan alıkonuldu. Salt bu tür uygulamalarla bile, faşist cunta yüzbinlerce insanı açlığın ve sefaletin girdabına attı.

Ama aynı bölgelerde farklı görünümler altında gerçekleştirilse de, Türk sömürgecilerinin sömürü ve talanının, baskı ve katliamlarının özü hiç bir zaman değişmez. Farklı gerekçeler gösterilse de amaç ve plan aynıdır. Onların amacı, Kürdistan halkına karşı uyguladıkları yoğun baskı ve sömürü ile en vahşi talanı gerçekleştirmek, ekonomik ve sosyal alanlarda halkımızı tamamen çökerterek onu siyasal direnme gücünden yoksun bırakmak, ulusal ve moral değerlerine saldırmakla bitiremediği topluma fiziki imha ile yönelmek ve tüketmektir.

Faşist cuntanın ister sınır boylarında, ister iç bölgelerde olsun, yaptığı hazırlıklar ve giriştiği uygulamalar genelde izlenen politikanın yerel koşullara uyarlanmasıdır. Bu uygulamalardan sadece birinin veya birkaçının ele alınması bile, sömürgeci-faşist yönetimin gelişecek ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında alacağı ekonomik, siyasi ve askeri tedbirlerin neler olacağını görmek için yetecektir. Bugünün politikası ve uygulamaları gelecekteki politikanın ve uygulamaların basit bir maketidir.

Sömürgeci-Faşist Yönetimin Savaş Hazırlıkları

Faşist Türk sömürgecileri, bir yandan bu uygulamaları ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini engelleme, plan ve hazırlıklarıyla da kaçınılmaz hale gelen ulusal kurtuluş savaşını anında bastırma doğrultusunda yoğun bir çabanın içine girerlerken, öte yandan ülkemizi emperyalizmin saldırgan askeri örgütü olan NATO'nun sağlam bir üssü haline getirmek istemektedirler. Bu durum, Kürdistan'da gelişecek olan uzun süreli halk savaşının çok zorlu süreçlerden geçeceğini, ulusal kurtuluş hareketinin sadece TC'ne değil, onun dışındaki gericiliğe de yönelmek zorunda olduğunu ve bu özellikleriyle uluslararası ve bölgesel planda devrimci dönüşümün hızlandırılmasında önemli bir görev üstleneceğini göstermektedir. Türk sömürgecilerinin Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesine, devrimcilere ve emekçi halkımıza amansızca saldırmasının, tek yanlı bir saldırgan savaş yürütmesinin nedeni budur. Bu yüzden, sadece 12 Eylül faşist-askeri darbesinden bu yana yüzlerce devrimci, işçi ve köylü kahpece katledilmiştir. Onbinlercesi zindanlarda en iğrenç işkencelerle ölüme terkedilmiştir; onlarcası işkencelerde can vermiştir. Yüzbinlerce insanımız gözaltına alınmış, işkence ve baskılara uğratılmıştır. Yüzlercesi mecburi iskâna tabi tutulmuş, Türkiye'de faşistlerin yoğun olduğu bölgelere sürülmüştür. Onbinlercesinin toprağına, evine dükkânına ve küçük işletmesine elkonulmuş; halktan milyonlarca lira zorla gaspedilmiştir. Bütün bu vahşet ulusal kurtuluş mücadelesini ve bu mücadelenin temel biçimi olan halk savaşını boğmak için yapılmaktadır. Sömürgeci zulüm ve katliamlar dozajı arttırılarak sürdürülmektedir. Ama bütün bu baskı ve katliamlara rağmen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini engelleyemeyeceklerini bilen faşist Türk sömürgecileri, halk savaşının hem başlangıç dönemi, hem de önümüzdeki döneme göre çok daha ileri aşamaları için hazırlıklarını şimdiden hızlandırarak sürdürmektedirler. Bu hazırlıklardan bazılarını şöyle sıralamak mümkündür:

a- Türk burjuvazisi 1972'lerden itibaren Kürdistan'daki askeri birliklerinden üçte biri gibi önemli bir bölümünü karşı-gerilla eğitimine tabi tutmuştur. Bu birliklerin eğitimi, başta Vietnam Devrimi olmak üzere, emperyalistlerin ve sömürgeci güçlerin ulusal kurtuluş hareketlerini bastırmada kullandıkları yöntemler ve kazandıkları deneyimler temel alınarak yapılmaktadır. Kürdistan'ın kentlerinde ve kırsal kesimlerinde yapılan tatbikatlar, Kürt halkının toplumsal, siyasal, psikolojik vb. yapıları gözönünde bulundurularak ve karşı-devrimin deneyimleri varolan koşullara uyarlanarak gerçekleştirilmektedir.

b- Yine aynı yıllardan sonra Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini engelleme ve bastırma harekâtlarına cevap verebilecek tarzda askeri yolların yapımına ağırlık verilmiştir. Askeri birliklerin yerleştirilmesi, manevra ve harekât alanları buna uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

c- 1976 yılından itibaren ordunun reorganizasyonuna özel bir ağırlık verilmiştir. Ordunun silah, araç ve gereçleri Kürdistan'da gelişecek halk savaşını engelleyip ezebilecek, gerilla birliklerine ve kimi alanlarda patlak vermesi muhtemel yerel ve bölgesel ayaklanmalara hızla müdahale edebilecek şekilde değiştirilmiştir. Bu temelde sürekli düzenlemeler yapılmaktadır.

d- 1977 yılından sonra yoğunlaştırılan askeri tatbikatlara ağırlık kazandırılmıştır. Tatbikatlar arazinin seçiminden, halkın mahalli kıyafetleri ve şivelerine kadar bütün özelliklerine azami dikkat gösterilerek ve Kürdistan Kurtuluş Savaşının maketi temel alınarak yapılmaktadır. (*"Düşman"*ın eline geçen köy ve kasabaların kurtarılması, stratejik yollar ve köprülerin korunması, köy ve benzeri yerleşim yerlerinin tahrip edilmesi, çeşitli bölgeler arasındaki bağların tümden keserek aralarındaki ilişkilerin koparılması ve böylece tecrit edilmiş bölgelerin sırasıyla düşürülmesi, vb. vb.) Tatbikatlarda kimyasal silahlar da dahil olmak üzere gerçek mermiler ve bombalarla yapılmaktadır.

e- Kürdistan'da silahlı mücadele dönemine uygun özel hava indirme birlikleri teşkil edilmiş ve güçlendirilmiştir. Bu birliklerin eylem provaları, karayollarının sömürgeciler tarafından kullanılamaz hale gelmesi durumunda nakil ve ulaşım işleminin gerçekleştirilmesi hali temel alınarak yapılmaktadır.

f- İlk etapta sınır boyları ile mücadelenin kitleselleştiği alanlar ve bazı stratejik noktalar başta olmak üzere, Kürdistan'ın çok geniş toprakları insanlardan arındırılmaktadır. Örneğin Siverek, Diyarbakır, Siirt, Bingöl, Elazığ ve Muş gibi iç bölgeler ile hemen hemen bütün sınır boylarında onbinlerce hektar tarıma elverişli toprak askeri alan içine alınmıştır. Bu alanların miktarı son zamanlarda giderek artırılmaktadır. Yine bütün sınır alanları boyunca *"emniyet bölgeleri"* içine alınan çok geniş alanlarda uygulanmak istenen bazı *"hayvanları, ürünlerini, mal ve eşyalarını sınırlandırma"* kanun ve kararları da bu uygulamaların çok daha geniş boyutlu olarak gerçekleştirilmesinin ön hazırlığıdır. Türk sömürgecileri şimdiden örnekleri Şemdinli ve Siverek'te görülen *"stratejik köyler"* oluşturmaktadırlar. Daha çok Vietnam'da gördüğümüz *"stratejik köycükler"* oluşturma politikası, bilindiği gibi Vietnam'ın büyük bir bölümünün ulusal kurtuluş güçlerinin denetimine geçtiği aşamada ABD emperyalistleri tarafından gündeme getirilmiş ve uygulanmıştı. Türk sömürgecilerinin, devrimci gelişmenin bir tehlike olmaktan çıktığını ilan ettikleri bir dönemde bu tedbirlere başvurmaları bile, onların vahşetini ve zayıflığını göstermek için yeterlidir.

g- Faşist Türk sömürgecileri hem kendilerini, hem de bazı önemli tesislerini korumada halkımızı siper olarak kullanmaktadırlar. Örneğin, Kürdistan'dan geçen Irak petrol boru hattının güvenliğini sağlamak için çevre köylüleri nöbet tutmaya zorlamaktadır. Bu uygulama yaygın olarak sınırlarda da yapılmaktadır. Ama onlar, zorla iş yaptırdıkları bu insanlara karşı da tam bir güvensizlik ve kuşku duymaktadırlar. Bu yüzden, av tüfekleri de dahil, bu insanların kendilerini korumaları için de olsa silah taşımalarına izin verilmemektedir. Sömürgeci kolluk kuvvetleri çocuk, kadın ve yaşlı insanları kendilerine siper ederek savunma konumunda bulunan devrimcilerin üzerine gitmekte ve böylece onların silah kullanmasını engellemeye çalışmaktadırlar. Kadın ve çocukların etrafında bir-iki saf halinde siper kurup onların arasından ve omuzlarının üzerinden ateş ederek ilerleyen askeri timler, başta PKK partizanları olmak üzere onlarca devrimciyi imha etmiş veya ele geçirmiştir. Türk sömürgecileri bu yönteme yaygın olarak başvurmaktadırlar.

h- Sömürgeci-faşist yönetim mücadelenin geliştiği alanlara ekonomik ambargo uygulamaktadır. Örneğin daha 1979 yılında Hilvan, Siverek, Batman ve Pazarcık'a en zorunlu maddelerin girişi sömürgeciler tarafından engellenmiştir. Özellikle küçük üreticilerin ürünlerini başka yerlere götürerek pazarlamaları olanaksız kılınmıştır. Ekonomik ambargo şimdiye dek *"yasadışı"* olarak yapılmaktaydı, ama sömürgecilerce bundan böyle yasallaştırılacaktır. 13 Mart 1981 tarih ve 8/2543 sayılı faşist yönetimin kanun hükmündeki Bakanlar Kurulu kararı da bundan başka bir şey değildir.

i- Faşist Ankara yönetimi Kürdistan'da sürdürdüğü savaş hazırlıklarına rağmen, kendisine hiç de güvenmemektedir. Bölge halklarına karşı kullanma amacı da olsa, ağırlıklı olarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşına karşı kullanılmak üzere, ABD emperyalizminin özel saldırı gücü olan *"çevik kuvvetler"*i Kürdistan'a yerleştirmektedir. Bu amaçla Kürdistan'da hava alanları, dinleme tesisleri, askeri depolar inşa edilmekte, varolanlar genişletilmektedir. Yine faşist Türk cuntası ile ABD emperyalistleri arasında varılan antlaşmaya göre, ordunun sevk ve idaresi *"Ortak Askeri Üst Komutanı"* tarafından yapılacaktır. Bu anlaşma ile sömürgeci Türk ordusunun sevk ve idaresi ABD uzmanlarının denetimine verilmektedir. vb. vb...

.....

Bütün bunlardan sonra şu soruyu sormadan edemiyoruz; peki, başta ABD emperyalizmi olmak üzere bellibaşlı emperyalist devletlerin ekonomik, siyasi ve askeri desteğini alan Türk sömürgecileri, bunca güce ve savaş hazırlığına rağmen, neden bu denli ölüm korkusu içinde bulunmaktadırlar? Neden bu denli barbarca uygulamalara başvurmaktadırlar? Neden yoksulluğun bellini büktüğü sınır boyları insanının bir kaç hayvanına veya malına gözdikecek kadar açgözlü ve talancı olmaktadırlar?

Cevabını yine biz verelim. Çünkü onlar, ömrünü çoktan doldurmuş, çürüme ve dağılma sürecine giren, çağla ve günümüz gerçekleri ile çelişen, üretimi ve üretim araçlarını geliştirmeyen, tersine engelleyen ölü bir sömürgeci sistemi yaşatmaya çalışıyorlar. Çünkü onlar tarihin ileriye, proleter devrimleri ve ulusal kurtuluş hareketleri lehine işleyen hızlı gelişim çarkını geriye çevirmek istiyorlar. Çünkü onlar, sömürgeci konumundan uzaklaşmalarının kendi ölümleri ile aynı anlama geldiğini çok iyi biliyorlar. Zalimlikleri, hırçınlıkları, alçaklıkları ve korkaklıkları bu yüzdendir.

Buna karşılık, Türk sömürgecilerinin en alçakça talan, baskı ve katliamlarına rağmen, gelişmesini sürdüren Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi çağdaş gelişmelerle tam bir uyum içinde, geliştirici, güçsüzlüklerini büyük bir güce dönüştürebilecek nitelikte olan bir harekettir. Çürüyen sömürgeci egemenliği vuracağı darbelerle dağıtacak olan bir güçtür. Kürdistan Devrimi bu özellikleri ile tarihsel gelişmeyle çelişmemekte, tersine konumu ve rolü oranında bu gelişmeyi hızlandırmaktadır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi sahip olduğu konumu ve üstlendiği rolle gerçek anlamda soylu bir mücadeledir. Soylu davalara yüklenen görevler ise elbette ağır olacaktır. Böyle davaların başarısı büyük fedakârlıkları gerektirecek, acı ve coşku ile içiçe gelişecektir. Halkımız içine girdiği bu süreçte mucizeler yaratacak, büyük kahramanlık örneklerini gösterecektir. Bağımsızlık ve Özgürlük sürecini her geçen gün daha da güçlendirerek sürdürecek ve mutlaka zafere ulaşacaktır. Ne ABD uzmanlarının sevk ve idaresini üstlendiği NATO'nun ikinci güçlü ordusu, ne de ülkemizde üstlendirmek istediği *"çevik kuvvetler"* bu süreci durdurmaya yetmeyecek; ABD emperyalizmi ve uşaklarının bu gün El Salvador'da içinde bulundukları çıkmaz, yarın daha kötü bir biçimde Kürdistan'da yine ABD'nin ve işbirlikçileri Türk sömürgecilerinin başına gelecektir.

Ulusumuzu Bekleyen Tehlikeleri Altetmenin Yolu Birlik ve Direnmeden Geçer.

Bugün, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin gelişmesini engellemek için baskılarını bütün şiddetiyle sürdüren Türk sömürgecilerinin, askeri, siyasi ve ekonomik alanlarda gelişmesi kaçınılmaz olan halk savaşına karşı hazırlıklarını yoğunlaştırdıklarını belirttik. Girişilen hazırlıklar ve geliştirilen planlar ise tamamen aleni olarak yapılmaktadır. ***"Emniyet bölgeleri"*nde canlı hayvan, yiyecek, giyecek ve daha pekçok kullanım mallarının sınırlandırılması, Kürdistan'daki askeri tatbikatlar, askeri bölgeler, mecburi iskân vb. bütün uygulama ve hazırlıklar bu amaçla yapılmaktadır.** Bütün bunlar Kürdistan halkının bir imha tehdidi ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir. İmha planlarının sadece bazı bölgeler, yöreler veya kesimlerle sınırlıymış gibi görünmesi basit bir aldatmacadır. Bazı bölgelerde gayet açık ve çok erkenden ortaya çıkmış olsa da, bu uygulamalar temelde bütün Kürdistan insanını hedeflemektedir. Ülkemizin hiç bir yöresi, hiç bir aile ya da kişi bunun dışında tutulmamaktadır.

Bu durumda her yurtsever Kürdistan insanını bekleyen tek çıkar yol, ulus olarak düşmanın karşısına topyekûn bir bağımsızlık ve özgürlük savaşı ile dikilmektir. Bu savaş bütün insanlarımızı ayağa kaldıracak; genç, ihtiyar, kadın, erkek istisnasız herkes bu savaşta onurlu yerini alacaktır. Tarihimizin öteki dönemlerinden farklı olarak bugün, böyle bir savaşı yürütecek ve başarıya ulaştıracak politik önderlik yaratılmıştır. Kürdistan proletaryası ve halkının politik örgütü olan PKK önderliğinde halkımız uzun süreli bir halk savaşına hazırlanmakta; Türkiye devrim güçleri, dünya ve bölge devrimci hareketleri ile ittifaklarını daha da geliştirip güçlendirmektedir.

Yine halkımızın bugün bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini zafere götürme, çağdaş uluslar topluluğu içinde layık olduğu yeri alma olanakları tarihinin her döneminden daha fazladır. Tarihi baştan başa bir direnmeler tarihi olmasına, büyük kahramanlık örnekleri göstermesine, savaşçı yeteneklerinin güçlülüğüne rağmen, daha düne kadar bu olanaklar mevcut değildi. Halkımızın içinde bulunduğu ekonomik, sosyal, siyasal yapı ve bölgesel koşullar bir hayli elverişsizdi. Bunun doğal sonucu olarak çağdaş bir ulusal kurtuluş hareketinin düşüncesi, örgütlenmesi, kurumları, mücadele yöntemleri ve buna uygun araçlar yaratılamıyordu. Elbette bu

Devamı S: 18'de

"EMNİYET BÖLGELERİ"

Baştarafı S: 17'de

olumsuzlukları bazı subjektif niyet ve nedenlere bağlamak doğru olmayacaktır. Bu olumsuz yapıdan ulus olarak kendimizi sorumlu tutmamak hatalı bir yaklaşımdır.

Günümüzde ulusal kurtuluş mücadelemizi zaferle taçlandırmamız için objektif koşullar son derece olgunlaşmış ve bu durum subjektif plana da yansımıştır. Artık başta devrimciler olmak üzere uluşça göstereceğimiz fedakârlık, direnme ve örgütlenme sonucu tayin edecektir.

Kürdistan devrimi yeni bir döneme girmiştir. Bu dönemde, birey ve ulus olarak bizi bekleyen görev, faşist Türk sömürgecilerinin *"kan ve ateş kanununu yürütmelerinin imkansiz olduğunu"* tanıtlamak ve onlara anlayacakları bir dille cevap vermektir. Halkımızın soylu direnme geleneğinin, bilimsel sosyalizmin örgütleyici niteliği ile birleştiğinde engin bir maddi güce dönüşeceğine ve harikalar yaratacağına kuşku yoktur. Geçmişin olumsuzlukları ve bu olumsuzlukların günümüze yansıyan etkileri mutlaka aşılacak; ihanetin ve hataların üstesinden gelinecektir. İhanetlerinde ve hatalarında ayak diretenlerin hak ettikleri tek şey 'alçak' damgasını yemek olacaktır.

Elbette Kürdistan Devrimini planlı, proğramlı ve adım adım örgütleyerek yükseltmenin önünde dikilmiş olan büyük zorlukların ve ciddi engellerin varlığını da görmemezlikten gelmiyoruz. Ama halk olarak bu zorlukların üstesinden gelmeye, engelleri parçalamaya ve ulusumuzu çağdaş bağımsız ve özgür uluslar düzeyine çıkarmaya kararlıyız. Fakat burada herkesin yadırgaması gereken iki içsel zorluğa da (ya da anlayışa) değinmeden geçemeyeceğiz. Öznel niyetleri çok farklı ve devrim karşısındaki konumları ayn olsada her iki anlayışın temsilcileri halkımızın ulusal birliğinin oluşmasını engellemekte ve devrime zarar vermektedirler.

Birinci anlayışın sahipleri, temsil ettikleri elit tabakayı, ailelerini, hatta sadece kişi olarak kendilerini *"kurtarmak"* için Türk sömürgecilerine uşaklık eden, onlara yaltaklanarak yaşamaya çalışan zavallılardır. Bunlar kendi ulusal değerlerine, hatta kendilerine ihanet etmektedirler. Geçmişte, 1970'-ler öncesinde bu eğilim epeyce yaygındı; devrimci mücadelenin gelişmesi bu eğilimi önemli oranda etkisiz hale getirdi. Karşı-devrimin gemi azıya aldığı son yıllarda ise, bu eğilimin yeniden canlandırılmak istendiğini görüyoruz. Ama bir solucan yaşamı sürdürmek isteyen bu zavallılar, Türk sömürgecilerinin kendi seleflerine karşı takındığı tutumu unutuyorlar. Türk sömürgecilerine hizmet ederek yaşamlarını güvenceye almak isterken, aslında ölüm fermanını boyunlarına geçirdiklerini anlamıyorlar. Çünkü Türk sömürgecilerinin bu kesimlere karşı tarihsel tavırları onları ihanetleri karşılığında ödüllendirmek değil, iyice kullanıp posasını çıkardıktan sonra acımaksızın cezalandırmak olmuştur. Kaldı ki, halkımız da bunlara karşı öfkesi ve nefretini gizleyememekte, onları sürekli hedef olarak göstermekte ve lanet yağdırmaktadır. Bu durumda, bir avuç hain feodal-komprador kesim dışında, Kürdistan'da herkes için gerçek kurtuluşun Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesine katılmak ve ona aktif destek sağlamaktan geçtiği açıktır.

İkinci anlayışın sahipleri ise, halkımızın ancak faşist Türk sömürgeciliği ile kıyasıya bir savaş içinde kurtuluşa gidebileceği gerçeğine yanaşmayan, kitleler arasında reformist hayaller yaymaya çalışan tabansız küçük-burjuva çevreciklerdir. Ama işbirlikçi-tekelci Türk burjuvazisinin faşist diktatörlüğe geçmesi ile birlikte, bu çevrelerin reformist hayalleri de yerle bir oldu. Buna rağmen hâlâ bu tür hayallerle zaman geçirmek, halkımızın kurtuluş davasına büyük zarar vermektedir. En sıradan Kürdistan insanının bile günümüzde bu tür hayallerle avutulması artık mümkün değildir. Şurası da bilinmelidir ki, her iki anlayış arasında bir Çin Seddi yoktur. Dönemin özgül karakteri gereği birinci anlayış ulusal birliğin gerçekleşmesinin önünde çok daha ciddi bir tehlike teşkil etmesine rağmen, ısrar edilmesi halinde ikinci anlayışın düşeceği konumda aynı olacaktır.

Düşmanın saldırıları ne denli vahşi ve acımasız olursa olsun, insanlarımıza karşı ne denli iğrenç ve canavarca suçlar işlemeye hazırlanırsa hazırlansın, Kürdistan halkı çağa ulaşmaya, tarihin hızlı gelişim seyri doğrultusunda emin adımlarla ilerlemeye, özgür dünya halkları ailesi içerisinde onurlu yerini almaya kararlıdır. O, bu önüne geçilemez tutkusunu gerçeğe dönüştürmek için her türlü fedakârlığı ve cesareti gösterecek, bağımsızlık ve özgürlüğün bedelinin ağır olduğunu ve bu nedenle savaşı göze almak yerine daha az tehlikeli yolların bulunması gerektiğini vaazedenleri küçümseyecek, ölümü hor görecektir. Savaşma ve kazanma azmi ve cesareti ile dolu olan halkımızın haklı davasına omuz vermek Kürdistanlı her devrimcinin, yurtseverin, demokratın, bulundukları her yerde haksızlıklara karşı mücadele etmeyi insanlığın en yüce meziyeti olarak bilen herkesin görevidir. Bütün bu güçleri, sömürgeci-faşist cuntanın Kürdistan'daki günlük uygulamalarına, genelde ve uzun vadede halkımıza karşı şimdiden hazırlandığı imha savaşına karşı mücadele etmeye; bu uygulamaları en geniş bir biçimde teşhir ederek, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi lehinde güçlü bir kamuoyunu oluşturmaya; faşist cuntanın demogoji ve yalanlarını açığa çıkarmaya çağırıyoruz. Türk sömürgeciliğinin devamına karşı çıkan her Kürdistanlıyı, faşist Türk cuntasının bazı uşaklarının halk kitlelerinin arasına nifak tohumları ekmek için girişecekleri sömürgeci burjuva partilerinin yeniden örgütleme çabalarını boşa çıkarmaya, kitlelerin devrimci muhalefetinin yanlış yollara kanalize edilmesi girişimlerini mutlaka başarısızlığa uğratmaya çağırmayı devrimci sorumluluğumuzun bir gereği olarak kabul ediyoruz. Ve diyoruz ki; Mücadeleci birlik zaferin garantisidir. Zafer ise Kürdistan halkının olacaktır.

KAHROLSUN FAŞİST TÜRK SÖMÜRGECİLİĞİ ve EMPERYALİZM!
KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ ve HALK SAVAŞI YOLUNDA İLERİ!

15 Mart 1983

Mücadele zor fakat...

Baştarafı S: 2'de

kurulmuş, Türkiye'de devrimci-demokrat muhalefetle FKBDC'si hayata geçirilmiştir. Sosyalist ülkeler, ulusal kurtuluş mücadelesi veren haklar, sınıf mücadelesi veren ülkelerin örgütleriyle kurulan ilişkileri, dostlukları yayınlarımızdan anlamaktayız. Bunda da, geçmiş mücadele pratiğimizden dersler çıkarılarak, yaratılan ve yaratılacak olan birliklerde çok dikkatli ve uyanık olunmalıdır.

Bu elverişli şartlarda, Partimiz, kendi örgütlenmesini sağlamlaştırarak, halkla bütünleşerek güçlü bir Ulusal Birlik Cephesi yaratmalı, ulusal kurtuluş mücadelesi için tüm sınıf ve tabakaların birliğini oluşturmalıdır. Kürdistan tarihinde ister egemen sınıfların, isterse diğer sınıf ve tabakalar olsun, zaman zaman bir çok olumlu şartlara sahip olmalarına rağmen bir türlü bir birlik yaratamadıklarından ve hatta giderek bu şartları kendi aile, aşiret, mezhep ve sınıf çıkarları için kullanmaya kalktıkları içinde, ulusal kurtuluş mücadelesi doğrultusunda ciddi bir çaba içine girmemişlerdir. Elbette bu onların tarihsel oluşumlarından ve sınıfsal özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Bugün bizler, işçi sınıfı bilimiyle yoğrulmuş bir şekilde mücadeleye sahip çıkıyorsak; kişisel hesaplar, kariyerizm..vb hastalıkları bünyemizde yaşatmamak için yoğun bir savaşım içinde olmamız gerekmektedir.

Gurup çıkarları öne alınmadan, bugünkü şartlarda, gerçek anlamda bir ulusal cephe kurulmazsa -bunda herkes kendi sınıf konumunu iyice anlamalı, varoluş nedeni olan ilkelerinden taviz vermemeli, ama ulusal kurtuluş mücadelesi önünde de engel olmamalı-, yarın çok geç olacaktır. Bu bakımdan tarihsel sorumluluğumuzu duyarak, ulusal cephe'yi yaratmak için yoğun çaba içerisinde olmalıyız.

Kurulacak Ulusal Cephe, her önüne gelenin katılması anlamında olmayıp -çünkü, bu mevlana dergahı değildir-, sorumluluk taşıyabilen, halkına ulusal kurtuluş savaşına inanan kişilerin, örgütlerin birliği olacaktır. Bundan ötürü, halkına, ulusuna ve mücadelesine inanan herkes, her gurup, her Parti iyi düşünmeli ve yerini iyi tayin etmelidir.

Bu ulus, bu halk, ezilenler, emekçiler bu hesabı tarihleriyle soracaklardır. Bundan ötürü, sorumluluklarımızı iyi bilmek zorundayız. Parti, cephe'ye kendisini yeterince hazırlamıştır kanısındayım. Geriye kalan, diğer tüm güçleri bu göreve katmaktır.

3- Kürdistan'da yayınlar, ancak çok az kesim tarafından takip edilebiliyor. Bu gecikmeler nedeniyle, olayları, gelişmeleri, sorunları çok geç öğrenip, geç karşılaştırma yapabiliyoruz. Bir zaman kaybı sözkonusu, bu toplumda propaganda ve değerlendirmeyi de etkiliyor. Kısaca, halk yayınlardan, değerlendirmelerden zamanında haberdar olamıyor. Bu günümüz şartlarında normal sayılabilir, fakat, ilerisi için bir yöntem bulunmalıdır. İdeolojimizin, mücadele biçiminin halka kavratılabilmesi için daha elverişli bir yöntemin bulunması zorunludur.

Emek-sermaye çelişkisinin boyutları gün geçtikçe genişlemekte; ekonomik durum, zenginleri daha zengin -fakat sayıları azalırcasına-, emekçileri daha kötü yaşam içine iterken, orta halli insanlarda hergün dar gelirliler kapsamına, emekçiler safına itilmektedirler. Hayat pahalılığı alabildiğince yükselirken, işsizlik dev boyutlara ulaşarak, lümpenlik, ahlaksızlık, yani toplumda çözülmüşlük hadsafhaya varmaktadır. Tüm bunlar örgütlenmenin yaratılması için kendini dayatmaktadır. Ayrıca, düşmanın güçlü askeri hazırlıkları da gözönüne alınmalıdır. Baskı çok yoğun, demokratik haklar ise masal olmuştur. Toplumun örgütlenebilmesi için, şartlar çok elverişlidir, ama bu bir örgütlenme yaratma sorunu, kadro sorunudur. Askeri zor'a dayalı sistemin, karşı-örgütlenmesi yaratılırsa, çözülmesi an meselesidir. Parti'nin dışarda yarattığı olumlu ve önemli mevzilere dayanılarak; örgütlenme Kürdistan'da güçlü bir şekilde geliştirilmeli, bu yapılırken ise dağlardan başlanarak, ülkemizde en önemli işçi sınıfı bağlaşığı köylüyü, işi sınıfı bilimiyle örgütlemeliyiz. Dağlarda yaratılacak gerilla yuvaları ve bunların ideolojik, politik eğitimi, gerilla savaşları, halkın katılımının örgütlenmesi ve giderek halk savaşımıyla oluşacak bir anti-sömürgeci savaş ve bunu yönetecek ulusal cephe, sorununun can damarıdır.

Bütün bunlara, toplumumuzun bünyesinde varolan türlü türlü sosyal hastalıkları da ekleyerek gözönüne almalıyız (yeniden gündemleşen hırsızlık, resmi ve gayri-resimi çapulculuk, kan davaları, ihanetler, yerli-işbirlikçilerin ihbarcılık ağları, sömürgecilerin oluşturmuş olduğu ajan-muhbir yapı.

Devrimcilerin ailelerine baskılar yoğundur ve yaşam durumları hiç iç açıcı değildir, fakat bu yapı onları daha fazla bütünleştirmektedir.

Tüm bunlara rağmen; yoldaşlarımızın tarihe mal ettikleri Kürdistan Ulusal Bağımsızlık mücadelesi engellenemez. Fakat bahsedilen tüm bu hususlar gözönünde tutularak, mücadeleye hayatlarını, alınterlerini verenlerin umutlarının boşa çıkmaması için, Bağımsız, Birleşik, Demokratik ve Özgür KÜRDİSTAN için; daha titiz, daha anlamlı, maddi gerçeklere uyan yeni mücadele biçimlerinin yaratılmasının zorunluluğu da ortadadır. Biz, bütün bunların Partimiz önderliği tarafından yaratılacağına inanıyor ve güveniyoruz. Biliyoruz ki, mücadele zor fakat meyveleri verimli olacaktır. Unutmayalım *"Teori, kitlelere mal olmadıkça, maddi bir güç haline dönüşemez"* diyor Marks. Söz zamanın ve mücadelenindir. Önümüzdeki dönemde Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine damgasını vuracak olan maddi şartları iyi değerlendirip, gerekli örgütlenmeyi gerçekleştirenler olacaktır.

Mardin'den

bir Sexwebûn taraftarı

Sömürgeci-faşist cunta...

Baştarafı S: 3'de

leri atlatabilmek ve işsizlik meselesini çözmek için Arap ülkelerindeki fırsatları değerlendirmemiz gerekiyor. Bu ülkelere 200-300 bin kişi göndermek mümkündür."

Türkiye'de ve Avrupa'da iliklerine kadar sömürüldükleri yetmiyormuş gibi işçiler, burjuvazinin borçlarını ödetmek için bu kezde yoğun olarak Arap çöllerine gönderilmek istenmektedir. Devlet borçlarının, hiç bir güvenceye sahip olmaksızın Arap ülkelerine gönderilen işçilere yüklendiğini açıktan söyleme hayasızlığını da gösteren bu yetkili, işçilere hizmetçilik yaptırır, bina yüzleri boyatır, köle olarak çalıştırır ama ekonomimize döviz getiririz demektedir. Şu sözler bunu en iyi biçimde ifade etmektedir: *"Yatırımlara doymuş zengin Arap ülkelerinde bakım, onarım ve müteahitlik dışında hizmet sektörü bizim için yeni iş alanlarıdır. Kum fırtınasından etkilenen bina yüzlerini boyamak bile bize para ve istihkam imkanı sağlar."*

Sömürgeci Faşist Türk burjuvazisi için para ve istihkam imkanı yaratacağı açık olan bu olay, işçiler için elbette çok farklıdır. Açıklandığına göre, Birleşik Arap Emirlikleri büyük iş adamlarına karşılıklı yatırım ve işçi değişimi teklifinde bulunmuştur. Bakım, onarım ve hizmet sektörü gibi kalifiye olmayan basit işgücünün yeterli olduğu bu tür iş alanlarında Türkiye ve Kürdistanlı işçiler boğaz tokluğuna çalıştırılmak istenmektedir. Petrol ve döviz karşılığında Suudi Arabistan'a gönderilen emekçilerin yaşam koşulları dikkate alınırsa emekçileri yeni kölelik zincirlerinin beklediğini görmek fazla zor olmasa gerektir. Çeşitli firmalar aracılığıyla toplu olarak götürülen emekçiler, bu ülkelerde tam bir köle olarak görülmekte iki kişinin bir araya gelmesi, gazete, kitap okumaları yasaklanırken, pasaportlarında ellerinden alınarak adeta hapsedilmektedirler. Birleşik Arap Emirliklerine gönderilecek işçilere de "Blok vize" verileceği yolundaki açıklamalar bu akibeti şimdiden haber vermektedir.

Dev boyutlara varan işsizlik ve pahalılık nedeniyle açlık ve sefalet içinde bulunan halk kitlelerinden, açlıktan ölmek istemiyorlarsa köleliğe boyun eğmelerini istemektedirler. Türk burjuvazisinin emekçilere dayattığı koşullar açıktır. Onlar:

- -Devlet borçlarını emekçilerin ödemesini
- -Emekçilerin Türk burjuvazisine yeni kârlar ve pazar alanları sağlamasını
- -Emekçilerin aza kaanat getirip, çalıştıkları ülkelerin burjuvazisinede kölece boyun eğmelerini istemektedirler.

Eğer köleliği kabul etmiyor, sömürüye karşı çıkıyor en azından yaşam güvencelerini dahi soruyorlarsa yaşam hakları yoktur. Emekçiler açlık, işsizlik ve faşist baskıların yanısıra birde bu köle ticaretine boyun eğmeye zorlanmaktadırlar. Elbette burjuvazi emekçilerin kanı ve emeği üzerinde palazlanır. Bu onun sınıf karekteridir; işçilerden boyun eğmelerini, sessiz köleler olmalarını ister. Ama, işçilerin de sömürüye, baskıya ve köleliğe karşı başkaldırmak gibi bir sınıf karakterleri vardır. Sömürgeci faşist cunta, devleti kurtarmak için giriştiği tüm bu uygulamalarda emekçilerin cevabını almakta fazla beklemeyecektir. Türkiye ve Kürdistanlı emekçiler, faşist cuntanın bu gayretkeş emellerini kendi nasırlı elleriyle boğacak, ailelerinden, köylerinden ve ülkelerinden koparılarak dünyanın dört bir tarafına savruluşlarının hesabını da verdikleri mücadelelerle soracaklardır.

Afganlı karşı-devrimciler...

Baştarafı S: 2'de

Halkımızın elinde bulunan herşeyi alan, alamadıklarını ise, daha değişik yöntemlerle almaya çalışan sömürgeciler, bunlarla da yetinmeyip, kitleleri açlıkla karşı karşıya bırakmaktadır. Çünkü, bir insanın 500 bin veya 1 milyon verebilmesi günümüz şartlarında mucize sayılabilecek bir olaydır. Bunu verebilenler yaşamlarını, yıllarca borç altında sefalet içinde sürdürmekte, hem sömürgecilerin bu işyerlerinde iliklerine kadar sömürülmekte, hemde borcunu ödüyebilmek için yaşam gereksinimlerinden feragat etme zorunda bulunmaktadırlar. Rüşvet veremeyenler ise işsizlik nedeniyle hepten açlıkla karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Böylesine bir yaşamın varolduğu Batman'daki bu umut kapıları herşeye rağmen, yaşamlarını sürdürebilecekleri bir gelecek vaadettiğinden onlarca insanla dolup taşmaktadır. Bütün bunlara rağmen, Türk sömürgecileri gerici Afgan milislerden 400 tanesini imtihansız, rüşvetsiz, kayıtsız, şartsız TPAO'ya yerleştirmiştir ve daha da yerleştirmeye çalışmaktadır.

Çünkü; 12 Eylül öncesinde Batman'da, proleterya partisi önderliğinde Kürdistan proleteryasının ulusal ve sınıfsal mücadelesi yaratılmış, önemli boyutlarda sendikal mücadelelerden (rafinerideki sendika seçimlerinde ezici çoğunlukla, belediye seçimlerinde büyük oylarla kendi önderlerini seçmeleri) silahlı direnişlere (sömürgecilerin tüm baskı ve provakasyonlarına ve feodallerle birlikte geliştirdiği çatışmalara karşı) kadar varan mücadeleler yaşanmıştı. Çünkü, Batman Kürdistan proletaryasının Ulusal Kurtuluş mücadelesinin önder gücü rolünü oynayacağını en açık bir şekilde sergilediği, mücadeleye onlarca proleter önder kazandıran ve gelecekte de kadro ve önderlerin kaynağı olacak olan bir alandır. Bundan ötürü de, düşman, Batman proletaryasının mücadelesini boğmayı bu sınıfın, kendi öz partisi tarafından sınıfsal ve ulusal örgütlenmesini gerçekleştirmesini engellemeyi, önüne en acil görev olarak koymuştur. Bunun içinde şimdiden, çok önemli olan bu alanı elde tutabilmek, dinamo güç durumunda olan Batman proletaryasını etkisizleştirmek için Afganlı gericiler vasıtasıyla geleceğini garanti altına almaya çabalamaktadır. Giriştiği tüm uygulamalar bunu açıkça sergilemektedir.

SERXWEBÛN

ABONE FİŞİ

Yazışma Adresi
SERXWEBÛN Verlags- und Handels- GmbH
Postfach 10 16 83, 5000 Köln 1

Adı: .....
Soyadı: .....
Adresi: .....
.....

6 Aylık	12 Aylık
Almanya İçi DM 15,00 ☐	Almanya İçi DM 30,00 ☐
Almanya Dışı DM 18,00 ☐	Almanya Dışı DM 36,00 ☐

Abone parasının gönderileceği yer:
SERXWEBÛN Verlags- und Handels- GmbH
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 12 82 805
BLZ 370 700 60

Not: Bu fişi doldurarak ödeme Makbuzu ile birlikte yazışma adresine postalayınız.

El salvador'dan sonra Guatemala . . .

Baştarafi S: 20'de

Daha önce varolan ayrılıklara rağmen yeniden başlayan mücadele, bazı teorik farklılıkları ortadan kaldırdığı gibi, örgütler arası yakınlaşmayı da sağladı. Hiç bir örgüt tek başına mücadeleyi götüremeyecekti ve silahlı mücadele konusunda da hiç bir ayrılık yoktu.

SORU: *Ülkenizde dört örgüt tarafından kurulmuş bir cephe var. Cephenin oluşturulmasındaki anlayış, işleyiş ve cephe hakkında bilgi verirmisiniz?*

CEVAP: Bu dört örgütün (EGP, FAR, ORPA, PGT) birbirine yaklaşmasını sağlayan, onları cephesel birliğe yönelten en önemli nedenleri kışaca şöyle sıralayabiliriz.

Birincisi; Uzun vadeli bir silahlı mücadele çizgisi benimsenecek mi, sorusuna olumlu yanıt verilmiş, bu çizgi yani halk savaşı stratejisi benimsenerek, savaşın uzun bir süre devam edeceği üzerinde anlaşma sağlanmıştır.

İkincisi; Devrim halkın eserimi olacak, yoksa iktidar dar silahlı gurupların komplosu ile mi alınacaktır? Bu soruda da, devrim halkın eseri olmalı, bu savaş tüm halk güçlerinin katıldığı bir devrimci savaş olmalıdır yanıtında birleşilmiştir.

Üçüncüsü; İktidar alındıktan sonra burjuva ordusunun lağvedilmesi, onunla herhangi bir anlaşmaya kesinlikle yönelinmemesi ve halkın devrimci ordusunun kurulması yolunda düşünce birliğine varılmıştır.

Dördüncüsü; Her örgütün karşılıklı saygı ve birbirini tanıma temelinde kendine özgü çalışma metotlarını sürdürmesi, halk için birliği güçlendiren çalışma tarzını öne çıkarması kabul edilmiştir.

Adı geçen dört örgüt, bu anlayışlar çerçevesinde Ocak 1982'de U.R.N.G (UNION REVOLUCIONARIA NACIONAL GUETEMALECA - Guetemala Ulusal Devrimci Birliği'ni) kurdular. Bunların dışında varolan diğer bazı örgütlerin de cephe içinde yer almalarını sağlamak için çalışmalar yürütülmektedir.

Her hangi bir konuda karar alınacağı zaman toplantı yapılıp ortak karara varılmakta ve bu kararı her örgüt kendi kanalları vasıtasıyla duyurarak gerçekleştirmektedir. Gerilla birliklerinin eğitiminde ve araç-gereç temininde karşılıklı dayanışmalar yapılmaktadır. Bölgesel güçlü eylemler yapılacağı zaman, örgütler birbirini haberdar etmektedirler. Bu ilişki, örgütleri birbirine daha çok yakınlaştırmaktadır.

SORU: *Türkiye ve Kürdistan devrimci güçlerinin oluşturduğu FKBDC'si hakkında sizleri daha önce bilgilendirmiştik. Bu cepheye yapılan eleştirilerden biri de Parti kurulmadan cepheye girilemeyeceği şeklindedir. Oysa, sizde cepheyi oluşturan örgütlerden yalnız bir tanesi partidir. Bize de ışık tutması açışından bu konuda bilgi verirmisiniz?*

CEVAP: Cephenin oluşturulması için, devrimci çalışmayı yürütecek asgari bir örgütlenmenin oluşması yeterlidir. Önemli olan hedefin belirgin olmasıdır. Örneğin ORPA parti değildir, ama bir partiden daha güçlüdür. Diğer örgütlerde (FAR, EGP) parti kadar güçlü örgütlerdir.

SORU: *Mücadelenizin bugünkü düzeyi hakkında bilgi verirmisiniz? Kurtarılmış bölgeleriniz var mı?*

CEVAP: Gerilla mücadelesini yürütmekteyiz ve giderek saldırı gücümüz artmaktadır. Gerillalara karşı geliştirilen ordu harekatları başarısız kalmakta ve bu nedenle köylülere azgınca saldırmaktadırlar. Bazan köylerin toptan ortadan kaldırıldığı bile görülmektedir.

Kurtarılmış bölgeleri ilan etmiş değiliz. Gerçek gücümüzü düşmana sezdirmek istemiyor, şimdilik gücümüzü gizli tutuyoruz.

SORU: *Son olarak, gazetemiz Serxwebûn aracılığıyla okuyucularımıza ve halkımıza iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?*

CEVAP: Kürt halkının mücadelesinde başarılı olması ve bağımsızlığını elde etmesi bizimde arzumuzdur. Emperyalizme karşı yürütülen mücadelelerimizde hedeflerimiz aynıdır. Bu bakımdan ilişki kurulmalı, tecrübe alışverişi yapılmalıdır. Şuna eminim ki; biz savaşı önce kazanırsak size, siz önce kazanırsanız bize en büyük desteği vereceksiniz.

ABD JANDARMALIĞI ROLÜ ÖNE ÇIKIYOR . . .

Baştarafi S: 1'de

Gerek Kürdistan'da ve gerekse Türkiye'de toplumun tüm katlarında içten içe bir kaynaşma hüküm sürmekte; bu durum, kararlı adımlarla, cuntanın kontrolü kaybetmesi anlamındaki taşma noktasına doğru tırmanmaya devam etmektedir. Yaşadığımız günlerde gelişen olaylarda, bunun onlarca belirtisini görmek mümkündür. Onca baskı, işkence, idam, katliam ve açık soygun düzeyine varan sömürüye rağmen halk kitleleri, hemen her fırsatta sömürgeci-faşist yönetime karşı kin ve nefretini şu veya bu nedenle de olsa ortaya koymaktan çekinmemektedir.

Buyüzdendir ki cunta şefi Evren, çeşitli gezilerinde artık halk kitlelerinin tepkilerini açıkça belirttikleri hususlarda, kendilerini çok güç duruma soksa da, onlara açıklamalarda bulunma zorunluluğunu duymaktadır. Evren'in son Aydın konuşması bunun tipik bir örneğidir. Devletin sivil ve resmi güçlerinin zorbalık ve soygunculukları karşısında, neredeyse patlama noktasına gelmiş olan halklarımızın içinde bulunduğu bu öfke karşısında Evren, kitleler önünde kendi beslemelerine *«devletin yetki ve olanaklarını kişisel zenginlik aracı olarak kullanmamalarını»* hatırlatarak, onları bundan vazgeçmeye çağırmıştır. Elbette ki mülk edinme hırsı ile satınalınmış ve gözleri döndürülmüş devlet uşaklarının, bunu en başta kendileri yapan devlet büyüklerinin sözlerine inanacak ve uyacak kadar enayi olmadıkları bilinmektedir. Ve bu temel üzerine kurulmuş olan sömürgeci Türk devleti ile bugünkü rejim, bu baskı ve soygunculuğun baş sorumlusu olduğundan bunu önleyemeyecektir. O halde, cunta bu yutturmacaları ile halklarımızı daha ne kadar oyalayabilir? Hem de tüm baskılara rağmen mücadeleye önderlik için hazırlanan devrimci ve demokratik güçlerin giderek geliştiği ve cuntanın uluslararası ilerici kamuoyunda bu denli teşhir ve tecrit olmaya başladığı bir ortamda.

Açıktır ki, zaman ve gelişmeler sömürgeci-faşist cunta ve işbirlikçilerinin aleyhine hem de hızla işlemektedir. Cunta şefleri nasıl örtbas etmeye çalışırlarsa çalışsınlar, ABD ile girilen ikili ilişkiler karşısında ordunun en üst kademelerine kadar sıçrayan muhalefet eğilimleri; faşist kurumlaşmalara karşı istifalarla sonuçlanan açık tepkiler; partiler ve seçim yasasıyla çatlakları daha da derinleşen burjuva saflardaki ayrılıklar; halk kitlelerinin sessiz fakat derinden geliştirdiği muhalefeti karşısında daha şimdiden ayakları birbirine dolanan sömürgeci-faşistlerin telaşı; 24 Ocak kararları gibi açık tekelci müdahalelerin bile rayına oturtamadığı ve mevcut düzende artık istikrar olanakları tümden tükenmiş olan ekonomik ve mali alandaki anarşi; tekelleşme olgusunun çeşitli banka ve sanai kuruluşlarının tasfiyesine varan yoğunlaşması karşısında giderek büyüyen orta sınıf muhalefeti ve hepsinden önemlisi ülkemizde, bu alandaki en sınırlı faaliyetin bile ölümlük bir olayın haline gelmesine rağmen, halkımızın yurtsever devrimci siyasete ve eyleme giderek daha fazla ilgi duymaya başlaması ve onunla temas araması hep yukarda bahsettiğimiz durumun belirtileri değil midir?

Bütün bu gelişmelerin güncel ve muhtemel etkilerini günbegün üzerinde duyan sömürgeci-faşist yönetim, sınıf temelinin yetersizliği ve içteki bu gelişmeler nedeniyle giderek artan bir biçimde emperyalizme ve bölge gericiliğine sarılarak ayakta kalmaya çabalamaktadır. Cuntanın uluslararası destekçileri arasında ABD'nin baş sırayı aldığı bilinmektedir. Çürüyen ve dağılan bir güç olarak sömürgeci-faşist Türk burjuvazisinin, dünya egemenliğine oynarken aynı sürece girmekten kurtulamayan ABD emperyalistleri ile aynı kaderi paylaşmaktan ötürü, bahsedilen süreci durdurmak için ortak bir çaba içine girmeleri ve giderek yaşamlarını adetâ birbirlerine tâbi kılmalarından daha doğal ne olabilir. Yaşamını tâbi kılma olayı, şimdilik daha çok faşist cunta gibi işbirlikçi yönetimler için sözkonusu olabilir. Ama bu yönetimlerin ölümü, stratejik tüm yatırımlarını bu tür yönetimlere yapmış olan ABD emperyalistlerinin de ölümü demek olduğundan, o da önemli oranda varlığını bu güçlerin varlığına tâbi kılmış demektir.

Bu durumun bir sonucu olarak sömürgeci-faşist Türk devleti, hem kendi ve hem de ABD'nin olanaklarını sonuna dek kullanarak yaşamını perçinleme savaşını vermektedir.

Tekelci Türk burjuvazisinin altın çağını yaşsadığını iddia edenler için bu yargı fazla doğru bulunmayabilir. Ama zaten biz de bunun aksini söylemeden, hatta pek de yanlış olmayan bu görüşe göre, gücü, emperyalist amaçlarla dışa açılma boyutlarına varmış olmasına rağmen tekelci Türk burjuvazinin, yapılanma koşulları esas olmak üzere, halklarımızın gelişen bağımsızlık ve özgürlük savaşıyıla giderek aleyhine gelişen uluslararası koşullar nedeni ile cunta, gerçekte bir ölüm-kalım noktasında bulunmaktadır.

Sömürgeci-faşist Türk devletinin Ortadoğu'ya yönelik politika ve uygulamalarının da, bu çerçevede ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir.

Cuntanın Ortadoğu'ya yönelik tüm politikaları, özünde faşist Türk devletini kurtarma ve ABD emperyalizminin bölgedeki varlığını ayakta tutmaya yöneliktir. Bu, ister ekonomik ve kültürel ister sosyal, siyasal ve askeri planda olsun böyledir. Sorunu bu düzeyde kavramayan anlayışlara karşı cunta, Ortadoğu'ya yönelik ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal girişimleri devletler arası normal ilişkiler düzeyinde ele alıp, bu yönelimde toplumsal yararlar bakımından bazı olumlu işaretler aramış ve bu neredeyse *«ABD yörüngesinden çıkma ve bağımsız bir politika izleme»* olarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ama süreç içerisinde bölgemizde meydana gelen siyasal ve askeri gelişmeler, durumun hiç de böyle olmadığını ve hatta bizim de iddialarımızın ötesinde, NATO içindeki bir işbölümünün sonucu olarak gerçekleştirilmeye çalışılan bu girişimlerle Türkiye'ye NATO adına bölgemizde etkinlik kazandırılmaya çalışıldığı artık açıklığa kavuşmuş bulunmaktadır. Geçtiğimiz Şubat ayı sonlarında bir NATO yetkilisi olan F.Almanya eski savunma bakanlarından bir zâtın anılarını yazdığı bir kitapta belirttiğine göre, general Haig komutasında 1979 yılında planlanan Türkiye'nin Ortadoğu üzerindeki rolü bu tarihten sonraki gelişmelerin ana çıkış noktası olmuştur. Buna göre Türkiye, diğer NATO ülkelerinin bu konudaki güçlükleri gözönüne alınarak, ortak çıkarlara tâbi bir biçimde Ortadoğu'da liderliğe hazırlanmalı ve bu rolüne uygun ilişkileri rahatça geliştirmesi için kendisine her türlü olanak sağlanmalıdır.

Mevcut konumuyla sömürgeci-faşit Türk yönetimi, Batı ve özellikle ABD'nin çıkarları için jandarmalık görevini üstlenmeye hazır tek yönetimdir. Bölge gericiliği tarafından da beslenip, desteklenen bu yönetim, emperyalizmin bölgede her bakımdan üstlenebileceği tek merkez ve varlıklarını dayandıracağı tek güçtür. Özellikle ABD emperyalistlerinin bölge halklarının tepkilerini ve hattâ Yunanistan gibi bir müttefiklerinin itirazlarını bile fazla dikkate almadan tüm dikkat ve ilişkilerini Türkiye üzerinde yoğunlaştırmaları ve bölgedeki tüm ekonomik, siyasal ve askeri güç ve tedbirlerini esas olarak buraya dayandırmaları bundandır.

Bu çerçevede Türkiye'nin Ortadoğu'da üstlendiği rol, kapsamı daha da genişlemiş ve gelişmiş olarak, şahlık yönetimindeki İran'ın geçmişte bölgemizde üstlendiği ABD'nin jandarmalığı rolüdür. Çevik Kuvvetler vb. müdahale güçlerinin ülkemizde konumlandırılması, sömürgeci-faşist yönetimin üstlendiği bu görevi lâyıkiyle yerine getirmesi için giriştiği hazırlıkların bir parçasıdır.

ABD emperyalistleri ve işbirlikçileri faşit Türk yöneticileri, bölgemizde kendileri için dönülmez bir yola girmişlerdir. Onlar hangi sinsi yönteme başvururlarsa vursunlar, bölge halkları, hem ABD'nin ve hem de işbirlikçisi yönetimlerin mazlum halklar ve ülkeler üzerindeki emellerini çok iyi bilmekte ve diğer kıtalara uzanmaya gerek görmeden kendi tarihsel ve güncel yaşamları içinde bunun etkilerini her gün ve her saat duymaktadırlar.

ABD işbirlikçisi sömürgeci-faşist Türk yönetiminin bölge halkları üzerinde nasıl bir tehdit unsuru olduğunu, bu yönetimin tarihsel geçmişini de gözönüne getirerek çok iyi gören bölge halkları, bu nedenle ona karşı dişe diş bir mücadele yürütmekten bir an bile geri durmayacaktır.

Bu noktada aslî görevin Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Hareketi ile Türkiye Sosyalist ve Demokratik Hareketinin omuzlarında olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Başka yazılarımızda değindiğimiz için, bu görevin kapsamına ve sorunların çözüm yoluna burada uzunboylu değinmeyeceğiz. Ama bilinen odur ki, herşey Kürdistan ve Türkiye'deki önder halk güçlerine, bu tarihsel görevlerine lâyıkiyle sahip çıkıp bunun altından başarıyla kalkmalarına bağlıdır.

hareketlerinin, özel olarak da Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Hareketi ile Türkiye Sosyalist ve Demokratik Hareketinin olanaklarını sınırlamak ve onlara darbe vurmaktır. Ama, bu hareketlerin durumuna ilişkin gelişmelerin objektif zeminin yarattığı olanaklar dışında, Suriye yönetiminin de insiyatifi altında olmadığını bile bile, bu ülke yönetimi üzerinde bu denli baskı ve tehdit uygulamasının amacının ne olduğu, en çok sorulan sorulardan biridir. Bu sorunun cevabı, cuntanın Suriye yönetiminden ne istediği ve onu ne ile tehdit ettiğinin bilinmesine bağlıdır.

Sömürgeci-faşist cunta, Suriye yönetimini, Reagen planını uygulatmak üzere Arap gericiliği çemberini daraltmaktan, ekonomik şantaja; Exwan-î Müslimîn (Müslüman Kardeşler)'leri tahrikten, doğrudan askeri tehdite kadar her türlü yol ve yöntemle, ABD ve kendi devlet çıkarları karşısında boyun eğdirmek için tehdit etmektedir.

Peki Suriye yönetimi, SAM-5 füzelerini gazetelerin sözünü ettiği alanlara bütün bunlardan habersiz mi konumlandırmıştır? Elbette ki hayır. Bu nedenle de ucuz hesaplara kapılmadan, daha köklü çözüm yollarına yönelmek zorunluluğunu duymuştur. Böyle bir durum karşısında cuntanın tehditleri, yaratılmak istenen aldatıcı görüntülere ve gerçekleştirilmek istenen bazı hesaplara rağmen, güçlerin birbirleri karşısında girdikleri konumları (ki bu, iki devletin birbirleri karşısındaki konumları durumunu aşıp uluslararası düzeye çoktan sıçramıştır.), takındıkları tutumlar ve aldıkları kararla biraz daha belirginleştirmekten öteye bir anlam taşımamaktadır.

Kuyrukları iyice sıkışan cunta şeflerinin sağa-sola savurdukları tehditler, bu ülkelerle sınırlı değildir. Cuntanın bu alandaki en önemli baş ağrılarından biri de Fransa'dır. Artık çok gülünç kaçacağı ve NATO müttefikliği sıfatlarıyla bağdaşmayacağı için askeri güçle tehdit edemediği Fransa'yı, satılık kalemleri aracılığıyle **"ayrılıkçı hareketleri körüklemekte ısrar ederse, misilleme olarak Korsika Bağımsızlık Hareketini desteklemek"**le tehdit etmektedir.

Yunanistan'a ve Kıbrıs'a karşı takındığı tutum ise herkesin malûmudur.

Sömürgeci-faşist Türk devletinin İran'a yönelik tehditleri de yine, ibretle üzerinde durulması gereken özelliktedir. İran halk hareketinin gerçekleştiği günden bu güne değin, her türlü ABD ajanını ve karşı-devrimci artığı sınır boylarında üslendiren, ekonomik ve siyasal baskı ile bu ülkeye karşı tam bir terör üssü yaratan kendisi değilmiş gibi, İran yönetimini de, Ermeni terörüne deste oluyor bahanesi ile daha fazla sıkıştırarak kendi amaçlarına (yani ABD'nin amaçlarına) boyun eğdirmeye çalışmaktadır.

Bütün bu nedenlerden ötürü cuntanın tehdit seferleri, bir avuç yardakçısı dışında kimse tarafından ciddiye alınmamış, faşist Türk sömürgecilerini halklar nezdinde daha fazla teşhir ve tecrit etmiştir.

Önerilerini reddetti . . .

Baştarafi S: 1'de

plan dahilinde gerçekleştirilmek istenen ne Filistin ve ne de başka halkların sorunlarının çözümü değil; düpedüz kukla rejimlerle halkların tutsak alınması ve sosyalist ülkelere karşı yeni üslerin yaratılmasıdır.

Hangi baskı koşullarında gerçekleştirilmeye ve hangi kılıflar altında sunulmaya çalışılırsa çalışılsın, elbette ki bölge halkları ve onun önder güçleri için tavır, her türlü olanakları ile bu caniyane planlara karşı direnmek olacaktır.

Nitekim Filistin ilerici ve devrimci güçleri de bu sorumluluklarının bilincinde olarak tüm olanaklarıyla bu alçakça planları en az zararla bertaraf etmek için yoğun bir mücadele vermektedirler.

Böyle bir mücadele temelinde gelişen sosyalist ülkeler ve tüm ilerici insanlığın desteğindeki bölge halk güçlerinin direnişi tüm kayıplarına ve zorluklarına rağmen ABD ve işbirlikçilerinin Ortadoğu halkları üzerindeki tehdit ve oyunlarını bertaraf edecek güçtedir ve bunu mutlaka başaracaktır.

Tehdit seferlerine başladı . . .

Baştarafi S: 1'de

Yukarıda da belirttiğimiz gibi gezinin, sömürgeci basında yansıyan iki açık amacı vardır. Birincisi; Suriye yönetimi, kendisini biri kuzey diğeri güneyden gelen iki tehdit altında görmekte ve kendisini bu tehditlere karşı savunmaya almış bulunmaktadır. Bu konuya ilişkin haberler sömürgeci basında bile açıkça yer almaya başlamıştır. İşte Türkiye'yi harekete geçiren önemli etkenlerden biri budur. Çünkü bu konumlandırma ile Suriye yönetimi, değerlendirme ve kararını açıkça ortaya koymuştur. Böylesine ciddi bir teşhir olayı karşısında sömürgeci-faşistler, bu tavrın daha da derinleşmesini engellemek üzere gündemlerine hemen yeni bir kamçı ve şeker politikası koymak zorunda kalmışlardır.

İkinci neden ise; genelde bölge halk

EL SALVADOR'DAN SONRA GUATEMALA

Emperyalizmi en çok rahatsız eden alanlardan biri durumunda olan devrimler kuşağı Latin Amerika'da bir biri ardına zincirleme gelişen halk hareketlerini bastıramayan ABD emperyalistleri, bölge üzerindeki tehditlerini artırmış bulunmaktadırlar. Özellikle El Salvador Kurtuluş Hareketi'nin ulaştığı boyutlardan büyük korkuya kapılan emperyalistler, bölgede süren kurtuluş mücadelelerinin birinin zafere ulaşması durumunda, bunun yeni zaferleri de getireceğini bilmekte ve bu nedenle de doğrudan bir askeri müdahaleyi gündemlerindeki tartışma konusu haline getirmiş bulunmaktadırlar. Bölgedeki halk hareketleri üzerinde bir çok saldırı ve oyun tezgâhlanmasına rağmen, hiç bir kurtuluş hareketinin yenilgiye götürülememesinin en önemli bir nedeni de, şüphesiz ki buradaki mücadelenin bir halkın kurtuluş mücadelesinin boyutlanmasıyla sınırlanmaması, tersine gelişen hareketlerin bir çığ gibi büyüyerek birbirlerine destek olmalarıdır.

Latin Amerika'da El Salvador Kurtuluş Hareketi'nden sonra en çok gelişmiş durumda olan diğer bir halk hareketi de Guatemala Kurtuluş Mücadelesidir. Guatemala Kurtuluş Hareketi, bugün ulaşmış olduğu seviye ve bölgenin özelliğinden ötürü ABD emperyalizminin hedeflerinden biri durumuna gelmiştir.

Latin Amerika halklarının emperyalizme karşı mücadelesinin bir parçası olan Guatemala halk hareketinin gelişimi ve bugünkü durumu hakkında bizi bilgilendirerek, bölgedeki kurtuluş hareketleri konusunda da aydınlanmamızı sağlayan Guatemala Ulusal Devrimci Birliği-U.R.N.G adıyla da bilinen cephenin içinde yer alan ORPA (Organizacion Del Dueblo En Armas - Halkın Silahlı Örgütü) temsilcisine teşekkürü borç biliriz.

SERXWEBUN

SORU: *Latin Amerika halkları, yıllardır ABD emperyalizmine karşı direnmektedir. Bu direnmeler, Küba'da ve Nikaragua'da zaferle taçlanırken, El Salvador'da zaferin eşiğine gelmiştir. Mücadelenin giderek boyutlanmaya başladığı diğer bir Latin Amerika ülkesi de Guatemala'dır.*

Bize bu direnmelerin tarihsel karakteri ve buna bağlı olarak ülkeniz Guetemala hakkında bilgi verirmisiniz?

CEVAP: Latin Amerika olarak tanımladığımız bölge, XVI-XIX yüzyıllar arası İspanyol sömürgeciliğinin uygulandığı; İspanyol sömürgeciliğinin XIX yüzyılda tasfiyesi ile birlikte İngiltere ve ABD'nin nüfuzunun gelişmeye başladığı, günümüzde de ABD'nin yeni-sömürgeciliğinin etkin olduğu bir bölgedir. İspanyollar bu bölgeyi sömürgeleştirdikten sonra kendi dillerini ve kültürlerini egemen kılmışlardır. Latin Amerika halkları bugünde aynı dili konuşmakla birlikte, her ülkenin ayrı bir özelliği vardır. Bu farklılıklar, bu halkların Astekler (Meksika), Maya (Orta Amerika), İnka (Güney Amerika), uygarlıklarından gelmelerinden kaynaklanmaktadır.

Güney Amerika, altın, maden, bakır...vb. yeraltı zenginlik kaynaklarına sahipken, Orta Amerika'nın özelliği de verimli topraklara sahip oluşudur. Orta Amerika halklarının ataları olan Mayalar tarımı çok iyi bilirlerdi. Guatemala'ya yerleşen İspanyollar, yerli halkı tarımda köle olarak çalıştırırlarken; Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde ise daha çok maden ocaklarıyla ilgilendiler. Bunun sonucu olarak bir çok Avrupa'lı Latin Amerika'ya akın etti. Ama, göçle birlikte devrimci fikirler de taşındı. Ve bu durum, İspanyol sömürgeciliğine karşı Latin Amerika (özellikle Güney Amerika'da) çapında bilinçli ve koordineli bir savaşın doğmasına yolaçtı.

Orta Amerika da, İspanyol sömürgecileri ile hakim sınıfların ortaklaşa egemenliği hüküm sürüyordu. Bolivya, Venezüella, Arjantin...gibi Güney Amerika ülkelerinde radikal bağımsızlık hareketlerinin gelişmesi ve başarıya ulaşmaları karşısında İspanyol sömürgeciliği zayıflayınca, zaten iktidar olan Orta Amerika hakim sınıfları bağımsızlıklarını ilan ettiler. Bu yönüyle buradaki egemen sınıfların "direnişi" ta başından gerici bir karakter arzetmektedir. Güney halkı devrimci dönüşümler için mücadele ederken, Orta Amerika'da radikal dönüşümlerden yana olan birçok örgüt ve özellikle de Kızılderililerin direnişi katliamlarla bastırılıyordu.

Latin Amerika ülkelerinde bugünde varolan cumhuriyetlerin kurulduğu 1800'lü yıllarda, İspanyol sömürgeciliği tasfiye edilirken İngiliz ve ABD nüfuzu gelişmeye başladı. Güney Amerika'daki devrimlerin milli karakterine karşın, Orta Amerika'daki hakim sınıfların milli özelliği yoktu. Milli bilincin diğer alanlarda olduğu gibi fazla gelişmediği ve yabancı egemenliğin girmesine açık olan Orta Amerika'da, egemen sınıflar, sahte bağımsızlıklar ilan edilir edilmez ABD ve İngiltere'ye dayandılar.

Guatemala'nın tarihi diktatörlükler tarihidir. Guatemala yalnız 1944-1954 yılları arasında 10 yıllık bir demokratik dönemi yaşamıştır. Kapitalist gelişmeyi denemek amacını güden bu süre içinde, sömürgecilik anlaşmaları iptal edilmiş, reformlar yapılarak sendikal ve siyasi örgütlenmeler geliştirilmiş, ordu örgütlenmesi güçlendirilerek halkın ordusu gibi gösterilmeye ve baskıcı özelliği gizlenmeye çalışılmıştır.

Guatemala halkı: *«Bir ölür bin doğarız»* **diyor.**

Ancak gerici hakim güçler ve ABD, gelişen bu demokratik ortamdan dahi rahatsız olmaya başladılar. Guatemala hakim güçlerinin isteği üzerine müdahale eden ABD ordusuna Guatemala ordusu da katılarak, halka karşı savaştı. Zaten ABD, bu döneme kadar CIA aracılığıyla ordu ve sivil kurumlarda kendi örgütlenmesini yaratmıştı. Ordunun bağımsız olduğu şeklinde halkta daha önce egemen olan kanı, böylece yerini güvensizliğe bırakarak, ordunun ülkeye her an ihanet edebileceği kavranıldı.

1954 müdahalesiyle birlikte askeri müdahaleler ve diktatörlükler dönemi yeniden başladı. Buna rağmen, demokrasi ve seçim vaatleri birbirini izledi. Seçim denilen şey ise, cuntanın meşruiyet kazanmasına yarayan bir komediden başka bir şey değildi. Seçime giren partiler, diktatörlerin izin verdiği, halkı aldatmaya, "demokrasi"nin olduğunu göstermeye çalışan birer araç durumundaydılar. Bu komediyi pratik içinde kavrayan halk, kendi öz devrimci örgüt ve liderlerini kendi içinden doğurmaya başladı. Kendisini önder göstermeye çalışan, gerçekte ise diktatörlerin kuklalarından başka bir şey olmayan sahte örgüt ve önderlere itibar etmedi. 1970'ten bu yana halkın % 70'i seçimlere katılmamaktadır.

Tarım burjuvazisi, aynı zamanda bankalara da sahiptir. Yani banka sermayesiyle tarım sermayesi iç içe geçmiş, bu kesim mali, politik ve ekonomik alanda egemenliğini pekiştirmiştir. Oligarşi, ABD'nin ülkemizdeki en büyük dayanağı ve ABD çıkarlarının en büyük koruyucusudur.

SORU: *Ülkenizdeki devrimci mücadele ve bu mücadelelere önderlik eden örgütlerin siyasi ve askeri çizgileri hakkında bilgi verirmisiniz?*

CEVAP: Küba devriminden kaçan karşıdevrimcilerin eğitilmesi için Guatemala'da bir bölge verilince, bir gurup subay ordu içinde iktidara karşı isyan çıkardılar. 1961'li yıllarda patlak veren bu isyan, aynı zamanda ilk isyandı ve kısa sürede bastırıldı. Kendilerini korumak için kırsal alana kayan subaylar, halkın kendilerini koruduğunu ve isyanı desteklediklerini görünce halkı silahlı mücadele için örgütleme çabası içine girdiler.

O dönemde illegal olan Guatemala İşçi Partisi (PGT), bu subay gurubuyla ilişkiye geçti. Salt bazı reformlar için isyan eden subaylar, İşçi Partisi ile ilişkiye geçtikten sonra daha radikal bir amaca yönelirken, savaşda politik muhtevaya bürünerek örgütlü bir gerilla savaşına dönüştü.

Subaylar kendi hareketlerine 13 Kasım Hareketi diyorlardı. Bunlar, İşçi Partisi ile birlikte 1962 yılında FAR (Silahlı İsyan Birlikleri) örgütünü kurdular. İşçi Partisi sürekli illegal olarak örgütlendi. 1954'ten sonra çok büyük darbeler yiyerek zayıflayan İşçi Partisi, 1962'li yılların devrimci ortamında canlılık kazanarak güçlenmeye başladı.

Bu dönemde yaygın olarak geliştirilen gerilla eylemleri, iktidarı ve ABD'yi etkilemeye başlayarak, onlarda, olduğundan daha büyük bir halk hareketiyle karşı karşı karşı kaldıkları kaanatını yarattı. Bu eylemleri bastırmak için, Guatemala'ya askeri uzmanlar gönderen ABD, Vietnam'da bulunan askeri uzmanlarından bir bölümünü de 1966'da buraya getirtti. Bu dönemden itibaren, Guatemala tarihinde görülmemiş ölçüde korkunç bir terör havası estirildi. Sokakta en ufak bir kuşkulu ortam veya bir kıpırdanış, acımasızca silahla bastırıldı. Tüm politik muhalefetin, demokratik ve ekonomik kuruluşların önderleri katledildi. Denilebilir ki, 1964-74 arası 10 yılık dönemde 15.000'e yakın muhalif katledildi. Ele geçmeyen diğer önderler ise, değişik alanlarda ancak kendilerini muhafaza edebildiler.

Bu gericilik döneminde, FAR içinde silahlı mücadele anlayışında, mücadelenin başlatılıp başlatılmaması vb. konularda görüş ayrılıkları doğmaya başladı.

Gerilla mücadelesinin geliştirilmesinde ayrı düşünen guruplar, halk örgütlendirilmeden, siyasal çalışma yapılmadan başarısız kalınacağı konusunda anlayış birliğine sahiptiler. 1961'den sonra yaygın olarak gelişen gerilla savaşının siyasal temeli zayıftı ve bu hata bir daha tekrar edilmemeliydi. Sosyal-demokrat reformcu çözüm önerilerine kitleler itibar etmediği gibi, oligarşi tarafından da kabul görmüyordu. Bu nedenle bu tür çözümde etkisiz ve cılız kalıyordu.

Guatemala halkının çoğunluğunu kendi dili ve kültürünü hâlâ muhafaza eden Kızılderililer oluşturmaktadır. Aynı şekilde köylü nüfusun çoğunluğu da Kızılderilidir. Bağımsızlıktan sonra bile en çok ezilen kesim olan Kızılderilileri, farklı düşünce ve anlayışlara sahip olsalarda örgütlemeden mücadelenin zafere ulaşamayacağı, her gurup tarafından kavranılmıştı. Ve o alanda çalışmaya yöneldiler.

Bunlardan Meksika'da hazırlık yapıp 1972 yılında Guatemala'ya dönen 15 kişilik bir gurup, yaptıkları çalışmalar sonucunda 1975'te kendilerini EGP (Yoksulların Gerilla Örgütü) olarak ilan ettiler.

Aynı yıllarda diğer bir 20 kişilik gurup da, ülkenin en önemli kahve plantasyonlarının bulunduğu, Kızılderililerin mevsimlik işçi olarak çalıştığı ve stratejik konuma sahip başka bir bölgede faaliyet yürüttü. Bunlar, 1971-79 yılları arasında 8 yıllık çok gizli bir çalışma yürüttüler ve bu yıllar arasında hemen hemen hiç silahlı eylem geliştirmediler. Bunlar kendilerini 1979'da ORPA (Halkın Silahlı Örgütü) olarak ilan ettiler ve güçlü bir kitle desteği kazandılar. ORPA'nın % 90'ını Kızılderililer oluşturmaktadır.

FAR ile PGT silahlı mücadeleyi bir müddet bırakıp, işçilerin olduğu alanlarda olumlu ve çok iyi bir çalışma yaptılar. Bu tarz bir çalışmadan sonra, tüm örgütler yaygın bir gerilla faaliyeti başlattılar. Guatemala'da devrimci faaliyetin ve gerilla savaşının yürütüldüğü böylece açığa çıktı. Oysa oligarşi, yıllar süren bu sessizlikte devrimci mücadeleyi bitirdiğini sanmıştı. *Devamı S: 19'da*

Impressum

V.i.S.d.P.: M.Aral
Grolmannstr. 20
1 Berlin 12

Yazışma Adresi:
Serxwebûn
Verlag u. Handels-G.m.b.H.
Postfach 10 16 83 5 Köln 1

Deutsche Bank Köln Konto Nr: 12 82 805 (BLZ: 370 700 60)
Postscheck-Amt Köln Konto Nr: 2690 16-507 (BLZ: 370 100 50)

Hollanda	2.50 hfl
Fransa	5.00 ff
Belçika	35.00 bfr
İsviçre	2.00 sfr
Avusturya	15.00 s
Danimarka	6.50 dkr
İsveç	5.00 skr
Norveç	5.00 nkr
Yunanistan	50.00 Dr
Ingiltere	0.50 £